

بررسی حقوق زنان در مناقشات مسلحانه

نویسندگان: اگنس کالامارد، باربارا بدونت،
آرین برونه، دایان مازورانا، مدلین رس
مترجم: ریگا سکندر
بازبینی: ناتالی حق وردیان

با همکاری انجمن حمایت از
زنان و کودکان پناهنده (حامی)
تهران - ۱۳۸۴
Email: Hamiorg@Yahoo.com

۳۷ ۵-تاثیر جنگ

۳۹ ۶-تاثیر جنگ بر زنان

فصل چهارم: مستندسازی موارد سوء استفاده ۴۲

۴۵ ۱-ثبت و نظارت بر موارد نقض حقوق بشر

۴۷ ۲-تشخیص الگوها

۴۹ ۳-جستجوی حقایق

۵۳ ۴-ارزیابی اتهامات

فصل پنجم -مستند سازی حملات عمدی و بدون تبعیض ۵۷

۵۸ ۱-حملات و کشتار عمدی

۵۹ ۲-حملات بدون تبعیض

۶۲ ۳-اطلاعات و شواهد مورد نیاز

۶۵ ۴-چالش هایی که برای مستند سازی وجود دارند

۶۹ ۵-فهرست اهداف حملات غیر قانونی

۶۹ ۶-معیارهای مربوط به اقدامات حفاظتی برای جلوگیری از تلفات

۷۰ شهروندان و خسارت های جانبی

فصل ششم: مستندسازی خشونت های جنسی ۷۲

۷۳ ۱-تعریف مفاهیم

۷۸ ۲-موارد خاص

۸۳ ۳-اقدامات مهم در ثبت اسناد و شواهد

۸۷ ۴-شواهد ضروری

۸۸ ۵-اطلاعات کلیدی مورد نیاز

فصل هفتم: مستندسازی قاچاق انسان ها ۹۰

۹۰ ۱-تعریف مفاهیم

۹۲ ۲-پیشنهادهایی برای مستندسازی

فصل هشتم: مستندسازی خشونت علیه زنان پناهنده ۹۶

۹۶ ۱-معیارهای بین المللی برای حمایت از آوارگان

۱۰۷ ۲-خشونت علیه زنان آواره

۱۱۰ ۳-عوامل افزایش خشونت علیه زنان

۱۱۳ ۴-توصیه عمومی برای بررسی وضعیت آوارگان در اردوگاه ها

فهرست

پیشگفتار	۵
مقدمه	۶

فصل اول: معیارهای ثبت و مستند سازی نقض حقوق بشر در

مناقشات مسلحانه	۱۰
۱- ساختارهای قانونی و معیارهای مربوطه	۱۰
۲- قانون بشر دوستانه بین المللی	۱۵
۳- طبیعت مناقشات؛ تفاوت های موجود در قوانین جنگی	۱۶
۴- قانون بشر دوستانه بین المللی و دولتهایی که کنوانسیون ژنو و دیگر معاهدات را نپذیرفته اند	۱۷
۵- نیروهای حافظ صلح	۱۸
۶- محدودیت های قانون بشر دوستانه بین المللی	۱۹
۷- حمایت از زنان توسط قانون بشر دوستانه بین المللی	۲۲
۸- نگاهی کوتاه به اصول و محدودیتها	۲۴

فصل دوم: دادگاه کیفری بین المللی و حمایت از زنان

۱- دادگاه کیفری بین المللی	۲۵
۲- صلاحیت قانونی دادگاه کیفری بین المللی	۲۶
۳- آیین دادرسی در دادگاه کیفری بین المللی	۲۶
۴- پاسخگویی تحت صلاحیت قضایی دادگاه کیفری بین المللی	۲۷
۵- جرایم علیه زنان	۲۷
۶- نقش قربانیان در دادگاه کیفری بین المللی	۲۷
۷- حمایت از قربانیان و شاهدان زن	۲۸
۸- دادگاه کیفری بین المللی و قوانین کیفری ملی	۲۹
۹- توصیه عمومی به مدافعان حقوق بشر	۲۹

فصل سوم: نظارت بر مناقشات مسلحانه

۱- جایگاه زنان در کشور یا منطقه	۳۱
۲- بافت نظامی و سیاسی	۳۳
۳- نقش زنان در نیروهای مسلح	۳۶
۴- گفتمان جنگ و جنسیت	۳۷

پیشگفتار

۱ - فصل اول

جامعه بین‌المللی برای تلفیق حقوق زنان در نظام حقوق بشر تلاش می‌کند. در این مدت در راستای تفسیر قانون حقوق بشر با دیدگاه حساس جنسیت پیشرفت‌هایی صورت گرفته است از جمله این موارد: کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض علیه زنان (سال ۱۹۸۱)؛ بیانیه رفع خشونت علیه زنان (مصوبه دسامبر ۱۹۹۳)؛ انتصاب گزارشگر ویژه سازمان ملل متحد برای تحقیق در مورد علل و نتایج خشونت علیه زنان (سال ۱۹۹۴) و بالاخره کار پایه عمل چهارمین کنفرانس سازمان ملل متحد درباره زنان (سپتامبر ۱۹۹۵). به منظور نظارت بر تعهد دولت‌ها و جامعه بین‌المللی نسبت به موافقتنامه‌ها و قراردادهای مذکور، باید اسناد دقیقی از موارد نقض حقوق زنان موجود باشد. در سال ۱۹۹۹ سازمان عفو بین‌المللی مستقر در لندن، سازمان عفو بین‌المللی مستقر در کانادا و مؤسسه حقوق و دموکراسی با همکاری یکدیگر سلسله نشریاتی را به چاپ رساندند که هدف‌شان روشن ساختن روش‌های استاندارد برای تحقیق و تحلیل است. محقق سازمان عفو بین‌المللی مستقر در لندن اگنس کالا مار در این باره کتاب‌هایی منتشر کرده است: روش‌شناسی تحقیق مسائل مهم جنسیت (سال ۱۹۹۹)، دوپژوهشنامه موردی: ثبت نقض حقوق بشر توسط کارمندان دولتی: خشونت جنسی (سال ۱۹۹۹) و تحقیق در مورد نقض حقوق بشر زنان در درگیری‌های مسلحانه که در سال ۲۰۰۱ به چاپ رسید. نقض حقوق بشر زنان توسط عاملین خصوصی، نقض حقوق بشر زنان در اجتماع و عوامل اقتصادی و اجتماعی نقض حقوق بشر. این کتاب گام به گام انواع روش‌های مهم تحقیق جنسیتی را توضیح داده و راه‌هایی را برای رویارویی با چالش‌ها نشان می‌دهد و به افراد کمک می‌کند تا برای مأموریت یافتن حقایق آماده شوند و نکاتی برای جمع‌آوری و تحلیل شواهد عرضه می‌نماید. این کتاب‌ها برای فعالیت‌های محلی و سازمان‌های غیر دولتی و همچنان برای کارمندان دولتی و آژانس‌های سازمان ملل متحد نوشته شده است تا با شیوه‌ای کاربردی، افراد بتوانند در فعالیت میدانی خود بهتر اقدام نمایند. افتخار داریم تا در تلاش‌های بین‌المللی برای برسمیت شناختن حقوق زنان نقشی بعهده داریم. ما معتقدیم که ثبت و تحقیق در مورد خشونت علیه زنان (از طریق روش‌های استاندارد) بسیار قابل اهمیت است و نشر این کتاب تمایل ما را برای بیان اهمیت آن نشان می‌دهد. امیدواریم که این کتاب وسیله مناسبی برای همکاران ما در میدان عمل باشد کسانی که تلاش می‌کنند تا موارد نقض حقوق زنان نادیده گرفته نشود و عاملان آن بدون مجازات رها نشوند.

الکس نیو

دبیر کل سازمان عفو بین‌المللی. کانادا (بخش انگلیسی)

وارن آلmond

رئیس سازمان حقوق و دموکراسی

۵- بررسی شرایط زیستی در اردوگاه‌ها، نمونه‌ها و روش‌های تبعیض جنسیتی — ۱۱۷

فصل نهم: زنان در شرایط پس از جنگ و بازسازی ۱۲۲

۱- عوارض ناشی از تجاوز و خشونت های جنسی ۱۲۲

۲- حمایت از شاهدان ۱۲۴

۳- روش های تبعیض آمیز قانونمند ۱۲۵

۴- مشارکت سیاسی زنان ۱۲۷

فهرست منابع: ۱۲۸

طول کشید تا این حوادث تصور هر موتیک و ایدئولوژیک ساختار جنگ (مردان در صحنه نبرد) را تغییر داده و افراد در صدد اصلاح تحلیل پیروز جنگ، حفظ صلح و بازسازی بعد از جنگ برآیند. این تحول و پیشرفت فکری که هنوز هم به کمال نرسیده است نتیجه فداکاری‌ها و مبارزات نهضت جهانی زنان است. فعالان حقوق زنان که به دلیل رواج تبعیض جنسیتی و خشونت نگران بودند، دست به مبارزه زدند تا دنیای جنگ تحت حاکمیت مردان را با دیدگاهی جنسیتی مورد تحلیل قرار داده و علیه آن اقدام نمایند. تلاش مشترک آنان سبب شد تا صدای بسیاری از زنانی که در گذشته نادیده گرفته شده بود به گوش همگان برسد و خواسته آنها برای عدالت و جبران حقوق زنان مطرح شود.^(۵) این تلاش‌ها، همچنین، شرایط زنان در حفظ صلح و شرایط بعد از درگیری را بر ملا ساخت^(۶) و ادامه خشونت جنسی را در شرایط بعد از جنگ مورد تأکید قرار داد.^(۷)

این کتاب راهنمای بخشی از این تلاش جهانی است. هدف از انتشار آن این است که مدافعین حقوق بشر اعم از اشخاص حقیقی و سازمان‌ها ابزار لازم برای نظارت و ثبت موارد نقض حقوق زنان در زمان جنگ و بلافاصله بعد از آن را داشته باشند و دورنمای جنسیتی را در برنامه کارشان قرار دهند. این شرایط زمانی تحقق می‌یابد که همه درک کنند که این اهداف بخش ضروری تلاش‌های جهانی برای تضمین حضور دورنمای جنسیتی در شرایط درگیری و تلاش برای حفظ صلح و بازسازی در دوران بعد از جنگ است و دسترسی قربانیان حوادث به عدالت، جبران خسارت و درمان است.

در قدم اول، فعالان حقوق بشر و قربانیان نجات یافته‌ای که می‌شود با آنان مصاحبه کرد به لحاظ امنیتی با مشکلات عملی بسیاری روبرو هستند. مدافعین حقوق بشر در جهان به علت فعالیت‌های حقوق بشری با مشکلات بسیاری مواجه هستند. البته این خطرات در شرایط ایجاد درگیری‌های مسلحانه تشدید می‌شود. علاوه بر این باتوجه به شرایط جنگی فعالان حقوق بشر دسترسی به میدان جنگ بی‌نهایت مشکل و گاه غیرممکن می‌شود، و جمع‌آوری اسناد و ملاقات با قربانیان حوادث و شاهدان عینی هم برای ناظران و هم برای سایرین بسیار دشوار است. اختلافات و چند قطبی بودن جامعه در کنار تبلیغات طرفین درگیر، مأموریت تشخیص، تصدیق و تثبیت هویت مجرمان را با مشکل مواجه می‌سازد. تحقیق در مورد برخی از نقض قوانین بین‌المللی مانند: قتل‌های عمدی همیشه امکان‌پذیر نیست، خصوصاً اگر دسترسی به صحنه عمل و تماس با شاهدان عینی غیرممکن باشد.

دومین مسأله، چهارچوب قانونی است که فعالان حقوق بشر می‌بایست مطابق آن عمل نمایند. با وجود این که یکسری قوانین در مورد جنگ وجود دارد،

مقدمه:

امروز، بر همگان روشن است که در جنگ‌های عصر حاضر اکثر قربانیان، شهروندان عادی هستند. آمارها نشان می‌دهد تقریباً ۷۵ درصد کشته شدگان از این دست می‌باشند و این تناسب از آغاز قرن تاکنون از ۱۰ درصد به ۱۵ درصد رسیده است.^(۱)

واقعیت وحشتناک که کمتر کسانی از آن خبر دارند اینست که اکثریت شهروندانی که در جنگ‌ها و درگیری‌های مسلحانه، در منطقه جنگی یا خارج از آن مورد خشونت و تجاوز قرار می‌گیرند، زنان، دختران و پسران هستند. درگیری‌های مسلحانه در میدان جنگ تنها محدود به مردان نمی‌شوند. در حقیقت در دوران جنگ و بعد از آن مردان و زنان، مونث یا مذکر، هر دو نقش‌های مشخص خود را بازی می‌کنند، نقش‌هایی که بر اساس اهداف نظامی و سیاسی تعریف می‌شوند. علاوه بر این، تجربه مشترک همه جنگ‌ها تقارن جنسیت و ملیت‌گرایی یا دیگر مشخصه‌هایی مانند قومیت، نژاد و یا مذهب می‌باشد. زنان و کودکان ممکن است به هر صورت مورد خشونت‌های مختلف نژادی یا قومی یا مذهبی بر پایه اهداف سیاسی و نظامی قرار گیرند و در این میان می‌توان از جنسیت و سن قربانیان، نوع و نژاد یا قومیت افراد را تشخیص داد.

تحقیقات اخیر فعالان حقوق بشر و دادگاه جنایی بین‌المللی یوگسلاوی سابق و روآندا صریحاً بیانگر این واقعیت تلخ است که مردان و پسران Srebrenica تنها به این علت مورد تجاوز سربازان صرب قرار گرفتند که متعلق به جنس، قوم و مذهب غیر صربی بودند. آنها کشته و مفقود شدند.

زنان قوم توتسی روآندایی که تعدادشان به هزاران نفر می‌رسید در سال ۱۹۹۴ قبل از این که قتل عام شوند، مورد تجاوز قرار گرفتند و بعضی از آنها تکه تکه شدند.

استفاده از روش‌های خشونت‌آمیز علیه زنان در شرایط درگیری‌های مسلحانه عملی تصادفی نیست. در حقیقت این جنایات در ردیف سلاح‌های جنگی قرار گرفته‌اند که با استفاده از آن طرفین درگیر به اهداف نظامی، نسل‌کشی، گسترش وحشت و هراس سیاسی، شکستن مقاومت یک جامعه، پاداش به سربازان، بازجویی و گرفتن اطلاعات می‌رسند. تهدید و عمل تجاوز جنسی بیشتر به عنوان یک سلاح علیه هویت یک اجتماع استفاده می‌شود، خصوصاً اگر مسأله قتل عام قومی یا مذهبی در میان باشد.^(۲)

ماهیت جنسیتی درگیری‌های مسلحانه مقوله‌ای جدید نیست بلکه سابقه‌ای تاریخی دارد. از گذشته تا به امروز در درگیری‌های مختلف مردان و زنان به علت جنس‌شان مورد خشونت قرار گرفته‌اند. تاریخ مملو از چنین حوادثی است که طی آن مرد یا زن قربانی جنسیت خود شده است.^(۳) ولی چندین قرن

فصل های پنجم و ششم کتاب بر بعضی نقض های ویژه تمرکز دارند مسائلی مانند: حملات عمدی و بدون تبعیض علیه شهروندان و خشونت های جنسی و نیز تعاریف و مثال هایی که ارائه نموده است و در مورد ثبت این نقض ها پیشنهادهایی مطرح می شود.

فصل هفتم که توسط مدولین رس نوشته شده است، به قاچاق انسان، و شرایط عملیاتی حفظ صلح می پردازد.

فصل هشتم در خصوص قربانیان (زنان آواره) و نحوه انجام تحقیقات بر نوع خشونت هایی است که با آن روبرو هستند.

فصل آخر نوشته دایان مازرونا است که به بررسی خشونت هایی می پردازد که زنان در شرایط پس از درگیری با آن گریبانگیر بودند و راهکارهایی را نیز برای ثبت آن ارائه می نماید.

تمام کسانی که در تألیف این کتاب سهم داشته اند، امیدوارند که این کتاب کار تحقیقی و ترویج فعالان حقوق بشر را تسهیل نماید، کسانی که سعی دارند با تحقیق بر نقض های حقوق بشر و گزارش آن به برقراری عدالت برای قربانیان حوادث و پایان دادن به نقض های حقوق بشر کمک کنند.

با تلاش همگانی می توان اطمینان داشت که صدای زنان در شرایط درگیری های مسلحانه و در دوران پس از جنگ خاموش نخواهد ماند، می توان اسناد و شواهدی را برای برقراری عدالت جمع آوری کرد. می توان افکار انسانی را شکل داد و تعاریف سنتی جنگ و تاریخ را دگرگون کرد می توان خلاها را پر کرد.

اگنس کالاماند

امکان تحقیقات، جمع‌آوری اطلاعات، گزارش دهی و اخبار عمومی در زمینه خشونت کاملاً نادیده گرفته شده‌اند خصوصاً این که امکان نقض قوانین حقوق بشر وجود دارد. مانع اصلی برای گزارش دهی کامل و موثر، فقدان چهارچوب یاروشی برای استفاده از معیارهای قانونی در شرایط واقعی است و مانع پیچیده‌تر اینکه بسیاری از این قوانین توسط کارشناسان نظامی نوشته شده‌اند و بنابراین ممکن است برای درک معنای آن در شرایط واقعی زندگی نیاز به حضور اینگونه افراد باشد.

سوئین مطلب ماهیت نوع خشونت مانند: نقض حقوق زنان است. بسیاری از قربانیان خشونت‌های جنسی در شرایط درگیری‌های مسلحانه تمایلی به صحبت در این مورد ندارند و یا سکوت می‌کنند. برخی از آنان علل سکوت خود را فشار طرفین درگیر، دولت، خانواده یا جامعه می‌دانند و برخی دیگر ترس از ادامه خشونت یا درگیری را مانع از ابراز آن برمی‌شمارند. ترس از انتقام جویی؛ شرم و حیای اجتماعی همراه با خشونت‌هایی مانند تجاوز یا ترس از طرد شدن از سوی اجتماع، طلاق و نامناسب تلقی شدن برای از دواج از سایر دلایل عدم صحبت از این مسأله است.

چالش‌های فوق‌الذکر مطالب اصلی این کتاب‌اند. در تمام بخش‌های کتاب سعی شده است تا خواننده با چهارچوب قانون بین‌المللی (البته نه به طور کامل) قوانین بشردوستانه بین‌المللی، انواع نقض حقوق بشر و پیشنهاد‌های روش شناختی برای ثبت چنین نقض‌هایی آشنا شود. این کتاب راهنما، در مورد امنیت و نحوه نظارت، ثبت و یافتن حقایق نیز راهکارهایی ارائه می‌نماید.^(۸)

در فصل اول سعی شده است تا فعالان حقوق بشر را با نگاهی کوتاه به استانداردهای بین‌المللی حقوق بشر و قانون بشردوستانه بین‌المللی که در شرایط جنگی باید مدنظر گرفته شوند آشنا کند. دانستن قانون حقوق بشر و قوانین بشردوستانه بین‌المللی برای ماموریت نظارت بر حقوق بشر ضروری است، زیرا این قوانین تعیین می‌کنند که در صورت درگیری‌های مسلحانه چه چیز غیرمجاز است تا بر اساس آن شکایات مربوط به نقض حقوق طرح و ارزیابی شوند.

فصل دوم که توسط باربارا بدونت نوشته شده است، مربوط به دادگاه‌های کیفری بین‌المللی است که پیشرفتی چشمگیر در راه مبارزه علیه مصونیت مجرمان از مجازات تلقی می‌شود.

فصل سوم به مسایل نظارت تمرکز دارد. این فصل موضوعات مختلفی را شناسایی می‌کند که ممکن است نیاز به نظارت داشته باشند و نیز پرسش‌های کلیدی راهنمای کار را تعیین می‌کنند.

فصل چهارم در رابطه با طرز جمع‌آوری اسناد است. این کار شامل گزارش دهی منظم، تعیین الگوها، یافتن حقایق و ارزیابی اطلاعات است.

اما در برخی از دوره‌های زمانی که آن را شرایط بحرانی می‌نامند مانند: درگیری‌های مسلحانه داخلی یا بین‌المللی، دولت ممکن است اجرای برخی حقوق را به تعلیق درآورد. تعلیق یا ختم اجرای به اصطلاح "قابل قصر" می‌نامند.

چنین قصوری تنها در مورد برخی حقوق، دلایل و مدت زمان خاص قابل اجرا است. تبعیض بر اساس نژاد، رنگ، جنس، زبان، دین یا ریشه اجتماعی در هر شرایطی حتی در موارد اضطراری نیز اکیداً ممنوع است؛ بعضی از حقوق بشری هرگز قابل تعلیق نیستند، مانند حق زندگی، آزادی از شکنجه، آزادی از بردگی، آزادی فکر، وجدان و دین، شناخته شدن به عنوان یک شخص در برابر قانون، آزادی از زندان به دلیل داشتن قرض، آزادی از قانون مجازات عطف به ماسبق - این حقوق را "غیر قابل قصر" می‌نامند.

کوتاهی از دیگر وظایف قانون بین‌المللی و قانون بشردوستانه بین‌المللی ممنوع است (به مطلب زیر مراجعه نمایید).

تعلیق حقوق باید بنا به اقتضای شرایط باشد، یعنی هنگامی که فوریت‌های عمومی حیات ملی را تهدید نمایند. به عبارت دیگر، حتی در زمان مناقشات مسلحانه استانداردهای حقوق بین‌الدین بشری قابل اجرا می‌باشند. به طور مثال مناقشات مسلحانه زنان را از حق ادامه زندگی محروم نساخته و آنان را محکوم به تحمل خشونت‌های جنسی یا دیگر انواع شکنجه نمی‌نامند.

ماده ۴ منشور بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی ICESCR

۱. در زمان فوریت‌های عمومی که حیات و بقای ملی بر اساس ادعاهای رسمی، تهدید می‌شود، دولت‌های عضو این پیمان نامه می‌توانند برای تعلیق برخی وظایف خود که در این پیمان نامه آمده، اقدام نمایند اما تا جایی که مقتضای شرایط حکم می‌کند و در صورتی که این اقدامات مغایر با دیگر تعهدات آنها در زمینه قوانین بین‌المللی نباشد و مشروط بر این که این اقدامات نیز هیچگونه تبعیض بر اساس نژاد، رنگ، جنس، دین و یا اجتماعی را در بر نداشته باشد.

۲. قصور از ماده‌های ۶، ۷، ۸ (پاراگراف ۱ و ۲)، ۱۱، ۱۵، ۱۶ و ۱۸ به هیچ وجه پذیرفته شده نیست.

۳. هر دولت عضو این کنوانسیون که به حق قصور متوسل می‌شود باید فوراً توسط دبیر کل سازمان ملل دیگر اعضای این کنوانسیون را مطلع نموده و دلایل آن را توضیح دهد.

همچنان مذاکرات دیگری نیز باید توسط همین واسطه در مورد زمان ختم این قصور صورت پذیرد.

فصل اول معیارهای ثبت و مستند سازی نقض حقوق بشر در مناقشات مسلحانه

قانون حقوق بشر بین المللی و قانون بشر دوستانه بین المللی (IHL) مرجع اصلی تعیین استانداردهای تحقیقات در زمینه نقض حقوق بشر در مناقشات مسلحانه است. اصولی که در قانون حقوق بشر و در IHL درج شده اند برای مستند سازی موارد نقض حقوق زنان در مناقشات مسلحانه ضروری است. این اصول مشخص می سازند که در جریان جنگ چه امری مجاز و کدام غیر مجاز تلقی می شود و بنابراین چهارچوب کاری را تعیین می کنند که بر اساس آن می توان نقص های صورت گرفته را ارزیابی کرد.

حقوق افراد باید طبق پیش بینی های حمایتی در قوانین بین المللی یا ملی به بهترین شکل تأمین گردد. قانون حقوق بشر و IHL قوانینی هستند که باید در شرایط درگیری داخلی و بین المللی حمایت جمعی را تأمین نمایند.

فصل اول نگاهی کوتاه به قوانین اصلی و مستنداتی دارد که راهنمای کار شما بوده و سپس به بررسی برخی اصول و محدودیت های مندرج در IHL می پردازد.

۱. ساختار قانون و معیارها

۱.۱ قانون حقوق بشر بین المللی

قانون حقوق بشر مدعی تأمین حقوق بنیادین تمام انسان ها است. این ضمانت ها را می توان در مصوبه حقوق بشر یافت که شامل اعلامیه جهانی حقوق بشر UDHR، پیمان بین المللی اقتصاد، حقوق اجتماعی و فرهنگی ICESCR، پیمان بین المللی حقوق مدنی و سیاسی و مقاله نامه اختیاری پیمان بین المللی حقوق مدنی و سیاسی می باشد. طرفین دولتی موظف به اجرای پیش بینی های این پیمان نامه هستند.

علاوه بر این، سازمان ملل متحد (UN) قانون بین المللی حقوق بشر را طی چند قرارداد تشریح نموده است که به موضوعات مختلف و یابه جمعیت های مشخص مربوط می شوند که عبارتند از کنوانسیون منع شکنجه و دیگر رفتارها یا مجازات های غیر انسانی یا تحقیر آمیز CAT، کنوانسیون پیشگیری و مجازات قتل عام، کنوانسیون مربوط به جایگاه پناهندگان، کنوانسیون بین المللی رفع هرگونه تبعیض نژاد CERD، کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض علیه زنان CEDAW و کنوانسیون حقوق کودک CRD.

استانداردهای حقوق بشر، جهانی و لاینفک می باشند: همه حقوق در مورد همه انسان ها قابل تطبیق می باشند.

صورت کلی یا جزئی است.

جنسیت در کنوانسیون کشتار جمعی در فهرست گروه‌های حفاظت شده قرار نگرفته است. ولی هدف قرار دادن اعضای مؤنث یک گروه حمایت شده نیز اقدامی در جهت کشتار جمعی محسوب می‌شود. (۱۰)

دفتر مدعی العموم دادگاه جنایی بین‌المللی برای یوگسلاوی سابق و دادگاه بین‌المللی روندا، هر دو در اقامه دعواها خشونت‌های جنسی و تجاوز را به عنوان اعمال کشتار جمعی خوانده‌اند. این اتهامات بر ضد اشخاصی که مجری این اعمال بوده‌اند و نیز مقامات بلند پایه که در زنجیره صدور فرمان قرار می‌گیرند، اقامه شده است.

دادگاه کیفری بین‌المللی برای روندا (ICTR)، (مصوبه مورخ ۲ سپتامبر ۱۹۹۸)

دعوی مدعی العموم علیه JEAN-PAUL AKAYESU

شماره پرونده: T-۶۹-۴-CTR

دیوان عالی اول، تجاوز جنسی را که در قانون بین‌المللی تعریفی برای آن ارائه نشده را نیز تعریف کرده است.

دادگاه تجاوز جنسی را تجاوز فیزیکی با ماهیت جنسی تلقی می‌نماید که علیه شخصی، خلاف میل او و بالا جبار صورت می‌گیرد. دادگاه توضیح داد که خشونت جنسی شامل تجاوز، محدود به تجاوز به بدن انسان نبوده بلکه می‌تواند شامل اعمالی باشد که عمل دخول و یا تماس جسمی در آن صورت نمی‌گیرد. استفاده از زور تنها اجبار ظاهری نیست. "تهدید، رعب، زورستانی و دیگر اشکال جبر و زور که مایه ترس، بیم یا بیچارگی شود، می‌توانند اجبار خوانده شوند."

تعداد خیلی زیادی از زنان قوم توتسی که از ترس قتل عام به دفتر محلی تابا پناه بردند، به صورت سازمان دهی شده مورد تجاوز قرار گرفته و مکرراً از سوی شبه نظامیان مسلح محلی مورد خشونت‌های متعدد قرار گرفتند. بر اساس گفته‌های یک زن که قربانی تجاوز شده بود در محاکمه "Akayesu هر بار که با مهاجمان روبرو می‌شدیم، مورد تجاوز جنسی قرار می‌گرفتم." دادگاه در تحقیقات خود به این نتیجه رسید که آقای Akayesu که در ۱۹۹۴ در وقت حملات شبه نظامیان در منطقه تابا وظیفه شهرداری را عهده دار بود، با اظهارات خود عمل تجاوز جنسی را تشویق و ترغیب نموده است. یکی از شاهدان گفت که آقای Akayesu به شبه نظامیان Interhamwa که به زنان توتسی تجاوز می‌کردند گفت: "هرگز از من سؤال نکنید که یک زن Tutsi چقدر لذت بخش است."

دیوان عالی کیفری بین‌المللی به این نتیجه رسید که تجاوز و خشونت جنسی مانند دیگر اعمال در صورتی که با هدف از بین بردن یک گروه خاص انجام شود، کشتار جمعی محسوب می‌شود. دادگاه در حکم خود اعلام نمود که خشونت

۱.۲ قانون بشردوستانه بین‌المللی IHL

قانون بشردوستانه بین‌المللی و قانون حقوق بشر دو شاخه مجزای قانون بین‌المللی عمومی می‌باشند، ولی هر دو یک هدف مشترک دارند: حمایت از انسانها.

با توجه به این که IHL به منظور جلوگیری از خشونت در جریان مناقشات مسلحانه طرح شده است، حیطه پوشش شرایط مختلف و افراد گوناگون در آن بیشتر بوده و افرادی چون سربازان زخمی یا غیر محارب و شهروندان عادی را نیز در بر می‌گیرد. (به طور مثال IHL پیش‌بینی‌های بسیاری برای مراقبت‌های پزشکی دارد)

قانون بشردوستانه در بدترین شرایط مناقشات مسلحانه نیز حقوق بنیادین بشری را حفظ می‌کند IHL. به عنوان قانون جنگ یا قانون مناقشات مسلحانه نیز شناخته شده است و دو هدف عمده:

حفاظت از افراد در زمان جنگ، خصوصاً افرادی که در جنگ شرکت نداشته یا من بعد نخواهند داشت. و محدود ساختن امکانات و روش‌های جنگی رادنبال می‌کند. این قانون در جریان مناقشات مسلحانه بین‌المللی، یعنی درگیریهایی غیربین‌المللی و جنگ‌هایی که دو یا چند ارتش ملی در آن سهم باشند اجرا می‌شود. لازم بذکر است پایه‌های اصلی قانون بشردوستانه بر چهار کنوانسیون ژنو مورخ ۱۲ اوت ۱۹۴۹ و دو مقاله نامه اضافی مورخ ۸ ژوئن ۱۹۷۷ استوار است.

۱.۳ کنوانسیون بین‌المللی پیشگیری و مجازات جرایم کشتار جمعی

کنوانسیون بین‌المللی پیشگیری و مجازات جرایم کشتار جمعی، کشتار جمعی را چنین تعریف می‌کند:

هر کدام از اعمال زیر با هدف از بین بردن بخشی و یا کل یک گروه ملی، قومی و یا نژادی، آسیب شدید جسمی (ایجاد شرایط سخت زندگی به منظور تخریب فیزیکی به صورت کلی یا بخشی) تحمیل شرایط به قصد متوقف ساختن تولد در بین گروه، کشتار جمعی تلقی می‌شود.

بر اساس قانون بین‌المللی، کشتار جمعی چه در شرایط صلح و چه در شرایط درگیری‌های مسلحانه، بدون در نظر گرفتن این که درگیری بین‌المللی یا داخلی است، جرم شناخته می‌شود.

تحت شرایط معین، عمل تجاوز جنسی، بردگی جنسی و یاد دیگر خشونت‌های جنسی بر اساس ماده دوم کنوانسیون بین‌المللی پیشگیری و مجازات جرایم کشتار جمعی (کنوانسیون کشتار جمعی) به عنوان اقدامی در جهت کشتار جمعی شناخته می‌شوند. عنصر اصلی جرایم کشتار جمعی نیت عامل این اقدام برای تخریب فیزیکی یک گروه حمایت شده، یعنی یک ملت، قوم، نژاد یا گروه مذهبی به

بشردوستانه. کمیساری عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان UNHCR همچنین برای حمایت از زنان پناهنده تدابیر خاصی را مد نظر دارد. این تدابیر در رهنمودهای حمایت از زنان پناهنده مورخ سال ۱۹۹۹ و حمایت از زنان پناهنده علیه خشونت جنسی- رهنمودهای پیش گیری و پاسخ و رهنمودهای حمایت از زنان پناهنده (۱۹۹۵) منظور گردیده اند. هر دوی این رهنمودها بر این تأکید دارند که: آزار و اذیت بر پایه جنسیت دلیل معتبری برای درخواست پناهندگی است. همچنین انواع سوء استفاده از زنان پناهنده در جریان فرار و یا در اردوگاه های مهاجرین مانند خشونت جنسی و تبعیض و علل این سوء استفاده ها و درمان های ممکن را تشریح نموده اند. با وجودی که رهنمودهای UNHCR جزء کنوانسیون لازم الاجراء نیستند، اما امکانات لازم را در اختیار فعالان حقوق بشر قرار می دهد تا در زمینه نقض حقوق بشر زنان پناهنده تحقیق کنند.

۱.۶ اصول راهنمای آوارگی داخلی

یکی دیگر از اصول راهنمایی که هنوز از نظر قانونی لازم الاجرا نمی باشد، اصول راهنمای آوارگی داخلی است که اخیراً تدوین شده. هدف اصول راهنما برآورده ساختن نیازهای خاص آوارگان در سراسر جهان با تعیین حقوق و ضمانت های مربوط به آنهاست. این اصول منعکس کننده و مطابق قانون حقوق بشر بین المللی و قانون بشردوستانه بین المللی می باشد. این اصول در مورد مراحل مختلف آوارگی قابل اجرا بوده، از آوارگی اجباری جلوگیری می کند و امکان دسترسی به حمایت و کمک را فراهم نموده و راه را برای عودت یا اسکان مجدد هموار می سازد و فعالان حقوق بشر قادر می شوند تا بر شرایط آوارگی و سوء استفاده از آوارگان داخلی نظارت کنند.

۲- قانون بشر دوستانه بین المللی: HL: تفاوت های موجود در قوانین جنگی

در قوانین جنگ تفاوت هایی بسته به داخلی یا بین المللی بودن آنها وجود دارد. قوانین مربوط به درگیری های غیر بین المللی اخیراً تدوین شده و در مقایسه با قوانین مربوط به درگیری های مسلحانه بین المللی وسعت کمتری یافته اند. بنابراین چهار کنوانسیون ژنو در تمامیت خود در مورد درگیری های مسلحانه بین المللی صادقند. با استثنای ماده ۳ که در تمام چهار کنوانسیون نیز دیده می شود و تنها مربوط به درگیری های غیر بین المللی است. اولین کنوانسیون ژنو مربوط به اصلاح شرایط برای مجروحین و بیماران نیر و های مسلح در میدان جنگ می باشد. دومین کنوانسیون ژنو، کنوانسیون اصلاح شرایط مجروحین و بیماران نیر و های مسلح دریایی نام گرفته است.

جنسی جز لاینفک جریان از بین بردن قوم توتسی بشمار می رود. دیوان عالی در خاتمه اظهار داشت: "تجاوز جنسی علیه زنان توتسی به صورت سازماندهی شده و تنها علیه آنان صورت گرفته است. علاوه بر این به اثبات رسیده است که تجاوز تنها به قصد کشتن قربانیان صورت گرفته است. بین ۷ آوریل و آخر ژوئن سال ۱۹۹۴، هنگامی که Akayesu در مسند قدرت بوده است، حداقل ۲۰۰۰ تن از مردم توتسی در منطقه تابا به قتل رسیده اند.

۱.۴ کنوانسیون حقوق کودک

کنوانسیون حقوق کودک CRC نیز وسیله قانونی مهمی برای نظارت و ثبت موارد نقض حقوق بشر به شمار می رود. کنوانسیون حقوق کودک یکی از ابزار بین المللی است که بیشترین امضا کنندگان را به خود اختصاص داده و از حق زندگی، تحصیلات، سلامت و دیگر نیازهای ضروری کودکان حمایت می کند. این حمایت قانونی هم در شرایط درگیری های مسلحانه و هم در حالت صلح قابل تطبیق است.

ماده شماره یک CRC و اکثر قوانین ملی هر فردی را که کمتر از ۱۸ سال سن دارد را کودک تلقی می نماید. ولی مقاله نامه شماره ۲ کنوانسیون ژنو حد اقل سن ۱۵ سال را رای خدمت در نیروهای مسلح در نظر می گیرد. در تاریخ ۲۱ ژانویه سال ۲۰۰۰ یک گروه کاری کمیسیون حقوق بشر سازمان ملل متحد پیش نویس یک مقاله نامه اختیاری برای CRC را به اتمام رساند که بر اساس آن برای شرکت در عملیات مسلحانه حد اقل سن باید ۱۸ سال باشد. همچنین در پیش نویس یک مقاله نامه اختیاری استخدام اجباری افراد زیر ۱۸ برای شرکت در جنگ و جلب این افراد در گروه های مسلح غیر دولتی ممنوع شد.

۱.۵ کنوانسیون مربوط به جایگاه پناهندگان^(۱۱)

در صورتی که کار و تحقیقات شما بیشتر در مورد پناهندگان است (کسانی که از وطن خود آواره شده اند)، کنوانسیون مربوط به جایگاه پناهندگان یکی از مهم ترین ابزارهای کاری برای شما به شمار می رود. هدف کنوانسیون ۱۹۵۱ و مقاله نامه ۱۹۶۷ حمایت از همه پناهندگان است. کنوانسیون پناهنده را چنین تعریف می کند: "پناهنده کسی است که به سبب ترس از آزار و اذیت به خاطر نژاد، عقاید مذهبی، عضویت در گروه های اجتماعی یا سیاسی، در خارج از کشور خود بوده و یا به خاطر ترس حاضر به قبول حمایت آن کشور نمی باشد."

این کنوانسیون انواع حمایت از پناهندگان را تشریح می نماید، مانند حمایت از آنان در برابر بازگشت اجباری (اصل عدم بازگشت اجباری پناهندگان به کشوری که در آن با نقض جدی حقوق بشر روبرو می شوند) و ارائه کمک های

در تشخیص خصوصیات کمک کنند. ولی در بعضی شرایط تشخیص نوع درگیری خیلی سخت و مناقشه آمیز می باشد.

در بعضی شرایط حکومت‌ها شدیداً انکار می کنند که ارتش آنها در درگیری داخل خاک کشور دیگر نقش دارند. احتمالاً آنها برای مخفی ساختن مداخله مستقیم ارتش ملی از گروه‌های مسلح استفاده می کنند و بار مسؤلیت را از دوش خود برمی دارند. به طور مثال، حکومت روندرا برای مدت طولانی ارتش کشورش را در درگیریهای مناطق شرقی جمهوری دموکراتیک کنگو انکار می کرد. شایان ذکر است در این درگیری‌ها ارتش ملی کنگو علیه گروه‌های مسلح مبارزه می نماید. در چنین شرایطی جامعه بین‌المللی، از طریق سازمان ملل متحد، از تشخیص چنین درگیری به عنوان درگیری بین‌المللی خودداری می کند.

در شرایط دیگر، ممکن است درگیری غیر بین‌المللی آغاز گردد طوری که ارتش ملی علیه گروه‌های مسلح مقابله نماید، ولی بعد از مدتی این درگیری به یک تشنج بین‌المللی تبدیل شود، مخصوصاً وقتی یک یا هر دو طرف در صدد تشکیل دولت‌های مستقل باشند و یا اینکه توسط گروه‌های بیرونی مداخله‌ای صورت گیرد نظیر آنچه که بوسیه ناتو در کوزوو و اتفاق افتاد.

گاه دولت‌ها انکار می کنند که در خاک آنها درگیری مسلحانه جریان دارد. آنها هراس دارند که اگر این واقعیت را قبول کنند، اجرای قانون درگیری‌های مسلحانه باعث مشروعیت گروه‌های مسلح درگیر در داخل کشور شود.

به عنوان فعال حقوق بشر ممکن است با شرایطی روبرو شوید که با خصوصیت تعریف شده و رسمی درگیری موافق نباشید زیرا حقایقی که شما می دانید با تعریف ارائه شده متفاوت است. این موضوع در شرایطی که دولت‌ها منکر دخالت ارتش آنها در درگیری خارج از خاک کشورشان هستند نیز صادق است. تحت چنین شرایط ممکن است تصور کنید که بین‌المللی نامیدن این درگیری و به تبعیت از آن مخالفت با تبلیغات حاکم، نقش مهمی است که شما می توانید بر عهده داشته باشید. و یا اینکه فکر کنید که ماده مشترک ۳ و مقاله نامه نیز در مورد این شرایط صادقند خصوصاً زمانی که دولت‌ها مکرراً وجود درگیری مسلحانه در خاک خود را انکار می کنند.

۴- قانون بشر دوستانه بین‌المللی IHL و دولت‌هایی که کنوانسیون ژنو و دیگر معاهدات را نپذیرفته‌اند.

در حقیقت تمام دول عضو کنوانسیون سال ۱۹۴۹ ژنو هستند و تمایل جهانی برای پذیرش مقاله نامه‌های اضافی رو به افزایش است. از ۳۱ مارس سال ۱۹۹۵، ۱۳۷ دولت عضو مقاله نامه شماره ۱ و ۱۲۷ کشور عضو مقاله نامه شماره ۲ بودند. علاوه بر این، بسیاری از اصولی که در چهار کنوانسیون ژنو و دو مقاله نامه آمده است، قانون اجباری شناخته شده و این به آن معناست که قوانین و اصول

سومین مورد ضامن رفتار انسانی با اسیران جنگی است، و چهارمین کنوانسیون ژنو برای نظارت بر حقوق بشر اهمیت دارد زیرا مربوط به حمایت از شهروندان عادی است.

ماده سوم مشترک در همه کنوانسیون ژنو در مورد درگیری مسلحانه که ویژگی بین‌المللی ندارد صادق است. این ماده صریحاً تحت هر شرایطی مسایل زیر را ممنوع می‌داند:

الف: خشونت علیه زندگی و انسان؛

ب: گروگانگیری

ج: تعرض به منزلت انسانی، خصوصاً رفتارهای توهین و تحقیر آمیز؛

د: صدور حکم و اجرای اعدام بدون داشتن حکمی از دادگاهی عادی.

در سال ۱۹۷۷ دو مقاله نامه تدوین گردید که حاوی قوانینی برای حمایت شهروندان عادی در مقابل اثرات جنگ می‌باشند.

مقاله نامه متمم (شماره ۱) درگیری‌های مسلحانه بین‌المللی را در بر دارد.

متمم (شماره ۲) به درگیری‌های مسلحانه غیر بین‌المللی می‌پردازد یعنی تمام درگیری‌هایی که تحت مقاله نامه (شماره ۱) قرار نمی‌گیرند و در حیطه یک حزب غالب و بین قوای مسلح آن و مخالفان داخلی مسلح و یا بین گروه‌های سازماندهی شده متخصص صورت می‌گیرند.

بنابراین شما می‌توانید از قانون بشردوستانه بین‌المللی IHL ماده مشترک ۳ و مقاله نامه متمم ۲ حتی در شرایطی استفاده کنید که به جای ارتش ملی با گروه‌های مسلح مواجه هستید.

۳. طبیعت مناقشات :

تفاوت‌های موجود بین درگیری بین‌المللی و غیر بین‌المللی اجرای قانون بشردوستانه بین‌المللی به نوع درگیری مسلحانه بستگی دارد. قوانین و مقرراتی که به کار گرفته می‌شوند وابسته به ماهیت بین‌المللی یا داخلی درگیری است. بنابراین مشخص کردن طبیعت درگیری برای شروع کار قابل اهمیت می‌باشد. در برخی موارد نمی‌توان گفتگوی منطقی در مورد نوع درگیری اقامه نمود، و یا این که مسؤولان قبلاً در مورد خصوصیت آن تصمیم گرفته‌اند. به طور مثال، حکومت‌ها و گروه‌های مخالف در مورد ماهیت درگیری به توافق رسیده‌باشند. یک مرجع با صلاحیت بیرونی مانند دادگاه‌های اضطراری، شورای امنیت و کمیته بین‌المللی صلیب سرخ می‌تواند نظر خود را اعلام کرده باشد که قانون در مورد آن صادق است.

بنابراین شما هم ممکن است موافق روشی برای تعیین نوع و نحوه تقسیم بندی درگیری‌ها باشید. در اکثر موارد امید آن می‌رود که اطلاعات و تحلیل‌های شما

اغلب کمک‌های بشردوستانه و حمایتی و همچنین اجزای ناظر حقوق بشری را نیز در بر می‌گیرد خصوصاً اگر روند حفظ صلح به روند ایجاد صلح تغییر کند که این کار از طریق آژانس‌های سازمان ملل متحد مانند: کمیساری عالی ملل متحد UNHCR صندوق جهانی کودک UNICEF برنامه عمران ملل متحد UNDP سازمان غذا و کشاورزی FAO دفتر کمیساری عالی ملل متحد برای حقوق بشری UNOHCHR سازمان بهداشت جهانی WHO صورت گرفته و حتی ممکن است کمیته بین‌المللی صلیب سرخ و سازمان‌های غیر دولتی و امداد رسانی، بین‌المللی، ملی و محلی NGOs را نیز در بر گیرد.

رشد سریع مأموریت‌های حفظ صلح در تمام اشکال آن نیازمند آموزش و نظارت بر کارکنان ملی و بین‌المللی است تا فعالیت‌های آنان مطابق استانداردهای بشردوستانه و حقوق بشری بین‌المللی باشد. در تمام این معیارها که شامل ممانعت از بردگی و کار سخت و ممانعت از سوء استفاده‌های جنسی و ازدواج اجباری، ممانعت از تجاوز جنسی و دیگر نقض‌های بشری می‌باشد، باید حفاظت و مصونیت زنان نیز مدنظر گرفته شوند.

نیروهای ملی از طریق قوانین کشورهای خود تابع قوانین بشردوستانه و حقوق بشر بین‌المللی بوده و در صورت تخلف باید طبق قانون رسیدگی به جرایم تحت پیگرد قانونی قرار گیرند. ولی در عمل تعداد معدودی از دولت‌ها در زمان حفظ صلح از نظر سیاسی علاقه‌ای به پیگیری و رسیدگی به تخلفات فردی نیروهای خود نشان داده‌اند. برای حصول اطمینان از پیگیری و رسیدگی به این تخلفات باید مستندسازی و ترویج صورت گیرد. یکی از پیشرفت‌هایی که در سال ۱۹۹۹ صورت گرفت اعلام دبیرکل سازمان ملل مبنی بر اجبار در رعایت قانون بشردوستانه است.

مدافعان حقوق بشر باید ثابت نمایند که نیروهای حافظ صلح مکلف به رعایت حقوق بشری یا قانون بشردوستانه هستند و البته، در عمل می‌توانید به اصول بررسی مسؤولیت‌های فردی، در مقایسه با مطابقت آن با قوانین حقوق بشر برای حمایت از افراد بدون در نظر گرفتن ماهیت درگیری و اجرای قوانین عادی و بشردوستانه مراجعه نمایید.

۶- محدودیت‌های قانون بشردوستانه بین‌المللی IHL

پیش‌بینی‌های کنوانسیون‌های ژنو، ۱۲ اوت سال ۱۹۴۹، و مقاوله نامه‌های ۱ و ۲ سال ۱۹۷۷ برخی محدودیت‌ها را شامل می‌شوند.

موارد زیر برخی آیین‌های اجرایی کمیته بین‌المللی صلیب سرخ هستند که در همه درگیری‌های مسلحانه قابل اجرا می‌باشند.

حتی اگر از سوی دولت امضا نشده باشد و یا اینکه در درگیری های مسلحانه که به جای ارتش ملی، گروه های مسلح در آن دخیل هستند قابل اجرا است. به عبارت دیگر، IHL ابزار قانونی است که ارتش های ملی و گروه های مسلح باید به آن احترام گذارند. به طور مثال، دیوان عالی بین المللی در پرونده نیکاراگوا علیه امریکا، اعلام نمود که ماده مشترک ۳ علاوه بر این که یک قانون بین المللی است، یک پیمان نامه نیز به شمار می رود. بنابراین تمام طرفین درگیر، چه دولت ها و چه گروه های مسلح، بدون توجه به این که عضو کنوانسیون های ژنو هستند یا خیر، موظف به اجرای آن می باشند.

کمیتة بین المللی صلیب سرخ معتقد است که یکی از اصول اساسی مندرج در مقاله نامه شماره ۱ که در مورد تمام درگیری های بین المللی صادق است یعنی اصل تفاوت میان شهروندان عادی و نظامیان با در نظر داشتن شرایط درگیری قانونی لازم الاجرا است. به این مفهوم که در مورد طرفین درگیر قابل اجرا است حتی اگر آنها مقاله نامه شماره ۱ را امضا نکرده باشند، و همچنین در مورد درگیری های غیر بین المللی نیز صادق است.

۵- نیروهای حافظ صلح^(۱۳)

از سال ۱۹۵۶ که سازمان ملل متحد اولین نیروهای خود را مستقر نمود، استفاده از نیروهای حافظ صلح افزایش چشمگیری یافته است. در اواخر سال ۱۹۹۴، ۱۷ گروه ماموریتی شکل گرفتند که در مجموع ۸۰ هزار حافظ صلح در آن شرکت داشته اند. امروزه ترکیب نیروهای حافظ متفاوت بوده و اکنون عملیات حفظ صلح بیشتر به صورت مشترک صورت می گیرد که طی آن سازمان ملل با ساختارهای منطقه ای یا دیگر ساختارهای چند جانبه همکاری می نماید تا بر نیروهای مسلح تأثیر بگذارند. اعضای این ساختارها ارتش ملی که تحت سرپرستی اداره کل عملیات حفظ صلح سازمان ملل متحد UNDPKO تشکیل می دهند. نیروهای پلیس UNCIVPOL و قوای نظامی و امنیتی مختلف بطور مشترک از طریق ساختارهای مختلف نظیر: سازمان ملل متحد و ناتو در اروپا یا از طریق مؤسسات منطقه ای مانند گروه ناظر صلح جامعه اقتصادی دولت های افریقای غربی ECOMOG در افریقا عمل می نمایند.

ترکیب اجزای امنیتی نیروهای حافظ صلح به بیانیه شورای امنیت ملل متحد بستگی دارد. مثلاً، در قوای امنیتی مستقر در بوسنی و هرزگوین و کوزوو، استقرار نظامیان ناتو و غیر ناتو است که باید منافع سیاسی را نیز در نظر گرفت. نقش و قدرتی که به حافظان صلح غیر نظامی و نظامی داده می شود نیز با توجه به بیانیه شورای امنیت متفاوت است.

با این که ماموریت حفظ صلح معمولاً شامل قوای مسلح می باشد، اما

حفاظت افراد غیر جنگی:

مردمی که فعالانه در جنگ‌ها شرکت نداشته و یا دیگر شرکت ندارند مانند: مجروحین، بیماران، زندانیان جنگی و مردم عادی باید تحت هر شرایط محترم و مصون باشند. با مردم عادی باید برخورد انسانی صورت گیرد و موارد ذیل جدا ممنوع می‌باشد:

۱- خشونت نسبت به زندگی آنان و اشخاص

۲- انواع شکنجه‌ها و رفتار خشن و غیر انسانی و توهین آمیز

۳- گروگانگیری

۴- صدور حکم بدون محاکمه عادلانه.

قوای مسلح باید همیشه بین شهروندان عادی و محارب و بین اهداف شهروندی و نظامی تمایز قایل شوند. حمله به شهروندان و عوامل شهروندی ممنوع بوده و باید برای امنیت و مصونیت مردم عادی تدابیری اندیشیده شود.

حمله و تخریب اقلام مورد نیاز برای بقای مردم عادی مانند اقلام غذایی، غلات، دام، تأسیسات آب آشامیدنی و آبیاری ممنوع بوده و استفاده از گرسنگی به عنوان روش جنگی ممنوع است.

مجروحین و بیماران باید از محل جنگ دور شده و مورد مداوا قرار گیرند؛ بیمارستان‌ها؛ آمبولانس‌ها؛ کارکنان بخش پزشکی و افراد مذهبی کارکنان مراکز امداد رسانی و علامت صلیب سرخ یا هلال احمر باید تحت هر شرایطی مورد احترام قرار گیرد و با هر نوع تخطی و نقض مقررات باید برخورد شود و طرفین درگیر باید به نمایندگی از سوی جمعیت نسبت به عملیات کمک‌رسانی و بشر دوستانه با حفظ ماهیت بی طرف اقدام نمایند. از جمله عناوین سو استفاده‌های رایج در درگیری‌های مسلحانه که در جهان به وقوع پیوسته‌اند بشرح زیر می‌باشد:

۱- کشتن شهروندان یا اشخاصی که در جنگ شرکت نمی‌کنند (مثل زندانیان جنگی)؛

۲- حملات عمدی و بدون تبعیض علیه شهروندان عادی؛

۳- شکنجه مردم عادی و زندانیان؛

۴- حمله به بیمارستان‌ها و دیگر زیربنای خدماتی - پزشکی؛

۵- گروگان‌گیری؛

۶- محاکمه‌های ناعادلانه؛

۷- از بین بردن معیشت و غیره...

ارتکاب اعمال فوق جنایت جنگی، جنایت علیه بشریت یا نقض کنوانسیون‌های ژنو محسوب می‌شوند.

۱-۶ جرائم جنگی

جرائم جنگی عبارت است از نقض قوانین جنگی از سوی افراد یکی از طرفین درگیر علیه افراد و یا دارایی طرف دیگر. نقض‌هایی که جرائم جنگی شناخته می‌شوند عبارتند از: کشتن عمدی، شکنجه، تجاوز و دیگر اشکال خشونت جنسی، گروگان‌گیری، حمله عمدی به شهروندان عادی یا عوامل شهری، حمله یا بمباران شهرهای بی دفاع یا ساختمان‌های غیر نظامی و استخدام افراد زیر ۱۵ سال در نیروهای مسلح ملی. ارتکاب تنهایی از این اعمال جرم جنگی خوانده می‌شود. ارتکاب جرم در درگیری‌های مسلحانه بین‌المللی و ملی نیز در شمول جرایم جنگی قرار می‌گیرد.

۲-۶ جرائم علیه بشریت

جرایم ضد انسانی جرایمی بسیار فاحش هستند که آن را در مجموع جرایم ضد جامعه جهانی تلقی می‌نمایند. جرایم علیه بشریت در منشور نورنبرگ چنین تعریف شده است: قتل، قلع و قمع، به اسارت کشیدن، تبعید و دیگر اعمال غیر انسانی، که علیه هر شهروند قبل یا در دوران جنگ، آزار و اذیت به خاطر عقاید سیاسی، مذهبی یا به سبب نژاد یا در رابطه با جرایمی که در حیطه دیوان عالی صورت گیرد حتی اگر نقض قوانین ملی کشور نباشد جرم شناخته می‌شود. ممکن است جرایم ضد انسانیت در جریان صلح یا جنگ‌های ملی و یا بین‌المللی صورت گیرد. اگر یکی یا چند مورد از این اعمال به عنوان حملات نظام مند یا گسترده علیه جمعیتی عادی صورت گیرد جرایم ضد بشری تلقی می‌گردد.

۳-۶ نقض آشکار کنوانسیون‌های ژنو:

هر کسی که مرتکب نقض فاحش گردد، به عنوان فرد پاسخگو بوده و لایق دادگاه جهانی است. نقض فاحش در ماده ۱۴۷ چهارمین کنوانسیون ژنو در رابطه با حمایت از افراد عادی در زمان جنگ تشریح شده‌اند. این موارد عبارتند از:

- کشتن عمدی؛
- شکنجه یا رفتار خشن، غیر انسانی و تحقیرآمیز؛
- درد و رنج عمدی یا ایجاد جراحات شدید جسمی یا تخریب سلامت؛
- گروگان‌گیری؛
- ویرانی وسیع و ضبط اموال؛
- جلب و احضار جبری در قوای دشمن.

شکنجه و تجاوز تفاوت قابل شده‌اند. چهارمین کنوانسیون ژنو در ماده ۲۷ اشاره می‌کند که "زنان باید علیه هرگونه تجاوز به عنف خصوصاً تجاوز، فحش‌های اجباری یا هرگونه عمل دور از شأن حمایت شوند". ماده ۴ پاراگراف ۲ بند e مقاله نامه اضافی ۲ صریحاً "بی‌حرمتی به منزلت شخصی افراد خصوصاً رفتار تحقیرآمیز، تجاوز، فحش‌های اجباری یا هرگونه عمل دور از شأن" را منع می‌کند.

خود را محدود به زبان کنوانسیون‌های ژنو نکنید.

از زمان تهیه پیش نویس این کنوانسیون‌ها به گونه‌ای تعبیر شده‌اند که جرایم جنسیتی در آنها مستتر و مکرر است.

محاکم و متخصصین به صراحت گفته‌اند که بسیاری از خشونت‌های جنسی، شکنجه می‌باشند و آن را در چهارچوب اصولی ماده مشترک ۳، جرائم جنگی، جرائم ضد بشریت و نقض‌های فاحش در نظر گرفته‌اند.

به طور مثال، یک کمیسیون تخصصی سازمان ملل متحد که برای تحقیق در مورد تجاوز و آزار جنسی در یوگسلاوی سابق تشکیل شده بود، اظهار داشت که "تحت قانون بشر دوستانه بین‌المللی، تجاوز و دیگر آزارهای جنسی که باعث درد و رنج روحی و جسمی می‌شوند، صریحاً ممنوع بوده و به منزله شکنجه، یا دیگر رفتارهای خشن، غیرانسانی و تحقیرآمیز شناخته می‌شوند، که باعث درد و رنج روحی و جسمی می‌شوند. ۱۷ متخصصین همچنین استدلال می‌کنند که فهرست نقض‌های فاحش نباید بسیار گسترده باشد. علاوه بر این آنها اظهار می‌دارند که در جریان محاکمه‌های توکیو، تجاوز به منزله سرپیچی از قوانین و مقررات جنگ "شناخته شده است. گرچه کنوانسیون‌های ژنو هنوز تهیه نشده بودند اما اتهامات نشان می‌دهند که تجاوز مانند شکنجه و کشتن جرم است. امروزه این جرم یک نقض فاحش خوانده می‌شود.

دیوان عالی جنایی بین‌المللی برای یوگسلاوی سابق اتهام شکنجه علیه افراد را پذیرفت و برای آنانکه به زنان زندانی تجاوز کرده بودند حکم مجازات صادر نمود. اظهارات علیه Dragan Gagovic و دیگران نشان می‌دهد که متهمان چندین عمل تجاوز مرتکب شده‌اند که بر اساس تعاریف جایگاه جرم علیه بشریت ماده ۵ بند f شکنجه و بر اساس ماده ۲ کنوانسیون ژنو نقض فاحش و یا نقض ماده ۳ کنوانسیون ژنو محسوب می‌شود.

در حقیقت دادگاه کیفری بین‌المللی ICC تلاش نمود تا خشونت جنسی و جنسیتی را تحت تعاریف جرائم ضدبشریت و جرائم جنگی قرار دهد. جرایم ذکر شده عبارتند از: تجاوز، بردگی جنسی، فحش‌های اجباری، حاملگی اجباری، عقیم‌سازی اجباری، دیگر اشکال خشونت‌های جنسی، آزار و اذیت و بردگی جنسی.

۷- حمایت از زنان توسط قانون بشردوستانه بین‌المللی IHL

بسیاری از محدودیت‌های ذکر شده در قانون بشردوستانه بین‌المللی، خصوصاً مواردی که مربوط به حمایت از مردم عادی است، بر زنان تأثیر مستقیم دارد. زنان، کودکان و سالمندان نسبت به حملات بدون تبعیض و عمدی به هدف‌های شهری از سوی طرفین درگیر بسیار آسیب‌پذیر هستند. قطع مواد غذایی، همچنین حمله و تخریب انبارهای غذایی، غلات، دام و تأسیسات آب آشامیدنی از جمله این موارد می‌باشند.

علاوه بر اقداماتی که برای حمایت از عموم مردم در نظر گرفته شده است، قانون بشردوستانه بین‌المللی اقدامات و محدودیت‌های جنسیتی را نیز در نظر گرفته است. در مجموع ۵۰ پیش‌بینی مربوط به عدم تبعیض و حمایت زنان در قانون بشردوستانه بین‌المللی وجود دارد.

عدم تبعیض یکی از اصول اساسی قانون حقوق بشر بین‌المللی و کنوانسیون‌های ژنو به شمار می‌آید. IHL تمام شهروندان را بدون هیچ‌گونه تبعیض جنسیتی، از هرگونه حمله، حمایت نموده و خواهان احترام برای کسانی است که به اسارت دشمن درآمده‌اند. بنابراین مرد و زن در برابر قانون برابرند.^(۱۵) کنوانسیون‌های ژنو شامل قوانین خاص و جزئی برای رفتار با زنان زندانی جنگی و بازداشت‌شدگان عادی هستند که خلاصه آن چنین است.^(۱۶)

حمایت از زندانیان زن

- تنها یک زن حق دارد یک زن زندانی را بازرسی نماید.
 - زنان زندانی باید در بخش‌ها، خوابگاه‌ها یا خانه‌های جداگانه نگهداری شوند و ناظر مستقیم آنها باید زن باشد.
 - باید تسهیلات بهداشتی جداگانه برای آنها در نظر گرفته شود.
 - مسؤولان هنگام بکارگرفتن آنان باید به جنسیت آنان توجه کنند.
 - مسأله جنسیت همچنان در صورت تشبیه نیز باید مد نظر قرار گیرد.
 - زنان حامله و یا مادرانی که کودکان خردسال دارند باید مواد غذایی کمکی دریافت نموده و تحت مراقبت منظم پزشکی قرار گیرند. زنان شاغل باید اجازه کار در نهادهایی را داشته باشند که در خور لیاقت آنان است و باید مانند دیگر افراد جامعه از آنان مراقبت نمود.

با این وجود همانطور که بسیاری از فعالان حقوق بشر کراراً یاد آور شده‌اند، متن کنوانسیون‌ها و مقاوله‌نامه‌های ژنو فاقد حساسیت جنسیتی هستند. نه ماده مشترک ۳ و نه آن‌چه نقض‌های فاحش خوانده می‌شود، خشونت جنسی را آشکارا در بر نمی‌گیرد. علاوه بر این، در کنوانسیون‌های ژنو از خشونت جنسی به عنوان جرم ناموسی یا جرمی علیه منزلت انسانی یاد شده و بین

فصل دوم

دادگاه کیفری بین‌المللی و حمایت از زنان

جامعه بین‌المللی در حال حاضر فرصت‌های جدیدی را تجربه می‌کند که طی آن ساز و کارهای جدیدی به وجود می‌آیند تا اجرای قانون بشردوستانه بین‌المللی تقویت شود. در دهه ۱۹۹۰ شورای امنیت سازمان ملل دو دادگاه موقت را تشکیل داد تا محاکمه افرادی را که در رواندا و یوگسلاوی سابق مرتکب جنایاتی فاحش و ضد بشری شده بودند را انجام دهد. اکنون تلاش‌ها برای تأسیس دادگاهی دائمی است تا به جنایات جنگی، جنایات ضدبشری شامل جنایات جنسی و خشونت‌های جنسیتی رسیدگی کند.

جرایم جنسی ذیل صریحاً در فهرست چهارچوب قضایی این دادگاه قرار گرفته‌اند:

- تجاوز؛
- بردگی جنسی؛
- فحش‌ای اجباری؛
- حاملگی اجباری؛
- عقیم‌سازی اجباری؛
- دیگر اشکال خشونت‌های جنسی؛^(۱۹)
- تعقیب بر اساس جنسیت؛^(۲۰)
- بردگی که شامل قاچاق انسانی، بخصوص زنان و کودکان.^(۲۱)

۱ دادگاه کیفری بین‌المللی ICC

پس از ایجاد دادگاه کیفری بین‌المللی، این دادگاه ساز و کاری را اتخاذ خواهد نمود تا زمینه را برای اجرای قانون بشردوستانه بین‌المللی مساعد ساخته و جرایمی را که علیه زنان در سطح بین‌المللی رخ داده است را رسیدگی و جبران نماید. این دادگاه زمانی تشکیل خواهد شد که ۶۰ دولتی که در ۱۷ ژوئن ۱۹۹۸ در رم (مصوبه رم)، مصوبه تشکیل دادگاه کیفری بین‌المللی را امضا کرده‌اند آن را به تصویب نهایی برسانند. انتظار می‌رود که تا سال ۲۰۰۳ تصویب نهایی صورت گیرد. دادگاه کیفری بین‌المللی ICC مانند دو دادگاه موقت رسیدگی به جرایم رواندا و یوگسلاوی سابق و دادگاه عدالت بین‌المللی در لاهه، هلند، خواهد بود.

دادگاه کیفری بین‌المللی با دادگاه عدالت بین‌المللی متفاوت خواهد بود. دادگاه عدالت به بررسی مناقشات بین دولت‌ها در مورد نقض تعهدات دولتی شان رسیدگی می‌کند. از سوی دیگر ICC دادگاهی است که به جرایم فردی رسیدگی

۸-نگاهی کوتاه به اصول و محدودیت‌ها

به طور خلاصه برخی اصول بسیار مهمی که در جنگها حاکمند عبارتند از:

- افراد غیر نظامی را باید در هر شرایط حمایت نمود:
 - مردمی که در جنگ شرکت ندارند و از جنگ دست کشیده‌اند، مانند بیماران، زندانیان و شهروندان باید در هر شرایط مورد احترام بوده و حمایت شوند.
 - باید با مردم عادی رفتاری انسانی داشت و اعمال رفتارهای زیر در خصوص آنان اکیداً ممنوع است.
 - خشونت علیه زندگی و افراد؛
 - هر نوع رفتار خشن، غیر انسانی و تحقیر آمیز؛
 - گروگان گیری و
 - صدور حکم بدون محکمه عادلانه .
- نیروهای مسلح باید بین مردم عادی و افراد نظامی، بین هدف‌های شهری و نظامی تمایز قابل شوند. حمله به مردم عادی و اهداف شهری ممنوع است، و اقدامات احتیاطی لازم باید صورت گیرد تا مردم عادی حملات مصون بمانند. حملات عمدی و همچنین استفاده از سلاح‌هایی مانند مین‌های زمینی ممنوع است.

۴- پاسخگویی تحت صلاحیت قضایی دادگاه کیفری بین المللی

هدف اصلی دادگاه کیفری بین المللی پاسخگو ساختن رهبران نظامی و عادی است که بدترین جرائم را مرتکب شده‌اند.

مصوبه رم صریحاً می‌گوید که از نظر دادگاه کیفری بین المللی^(۳۰) هیچ رئیس دولت یا هر فردی که در ظرفیت یک مقام مسؤول عمل می‌کند از مسؤولیت کیفری مستثنی نمی‌باشد. بنابراین دادگاه کیفری بین المللی صلاحیت دارد تا بدون در نظر داشتن موقعیت افراد، رهبران سیاسی، مسؤولان نظامی و اعضای نیروهای بین المللی مانند محافظان صلح را تحت پیگرد قانونی قرار دهد. علاوه بر این در برخی شرایط، مقام مسؤول در مقابل جرایم زیردستان خود مورد سؤال قرار می‌گیرد.^(۳۱)

ولی پیش از آنکه دادگاه کیفری بین المللی صلاحیت قضایی برای رسیدگی به مواردی را کسب کند، باید برخی شرایط حاصل شود. در شرایطی که پیگیری و تحقیق توسط یکی از دولت‌های عضو یا دادستان صورت می‌گیرد، دادگاه کیفری بین المللی بدون رضایت دولتی که جرایم توسط دولت دیگر در آن صورت می‌گیرد، نمی‌تواند وارد عمل شود.^(۳۲) اگر این شرایط برآورده نشود دادگاه کیفری بین المللی نمی‌تواند افراد مجرم را به خاطر جرم جنایی مورد محاکمه قرار دهد، مگر این که شورای امنیت ملل متحد آن را تقاضا کند.

۵- جرائم علیه زنان

در مجموعه تعاریف ارائه شده از جرائم ضد انسانی و جنگی فهرستی از جرایم جنسی و خشونت جنسی نیز دیده می‌شود. این جرائم، اگر در درگیری‌های بین المللی و ملی رخ دهند نیز جرایم جنگی محسوب می‌شوند.

دو جرم جنسیتی دیگر، جرائم ضد انسانی محسوب می‌شوند: آزار و بردگی جنسی^(۳۳) که شامل قاچاق انسان‌ها، خصوصاً زنان و کودکان می‌باشند.^(۳۴)

چندین نوع جرایم جنسی دیگر در مصوبه رم تعریف شده‌اند. علاوه بر این تعاریف خاص در مصوبه رم، دادگاه کیفری بین المللی به اجزای نیز مراجعه خواهد نمود. این دو سند حدود جرائم مذکور را مشخص می‌سازند.

۶- نقش قربانیان در دادگاه کیفری بین المللی

مصوبه رم به منظور تأمین عدالت، نقش فعال تری را برای قربانیان در نظر گرفته است. قربانیان می‌توانند در برخی مراحل مناسب و با صلاحیت دادگاه کیفری بین المللی در جریان محاکمه حضور شرکت کنند. همچنین قربانیان حق دارند تا در مراحل مشخص مثلاً در جلسه مذاکراتی که دادستان اجازه انجام تحقیقات^(۳۵) را دریافت می‌نماید، شرکت کنند، البته به شرط آنکه این مسأله راقضایی و قابل اجرا تشخیص دهد و^(۳۸) قبل از آن نیز دستور جبران صادر کند.^(۳۹) یا درخواست صدور

می‌کند. این دادگاه مستقل از سازمان ملل متحد و شورای امنیت سازمان ملل متحد خواهد بود. کارکنان آن افرادی خواهند بود که متخصص امور حقوقی در موارد مختلف شامل خشونت علیه زنان و کودکان هستند.

دو سند قانونی تکمیلی همراه با مصوبه رم اتخاذ خواهند شد که ساختار قانونی ICC را تشکیل می‌دهند. این اسناد اجزای جرم (اجزا) و مقررات عمل و شواهد (مقررات) نامیده می‌شوند.^(۳۲) این مقررات روش عملی پیشبرد کار و مقررات مربوطه به افشاء و استفاده از شواهد را تعیین می‌کنند. عناصر جرم بیانگر مواردی است که باید توسط دادستان اثبات شود^(۳۳).

۲- صلاحیت قانونی دادگاه کیفری بین‌المللی

دادگاه کیفری بین‌المللی یک دادگاه غیابی خواهد بود و تنها زمانی وارد عمل خواهد شد که دولتی که صلاحیت قضایی دارد مشتاق یا قادر به انجام تحقیقات یا پیگرد قانونی نباشد.^(۳۴) این اصل دولت‌ها را تشویق می‌کند که در صورت تمایل به رسیدگی جرایم در سطح ملی و اجتناب از طرح آن در دادگاه بین‌المللی، تحقیقات و پیگردهای قضایی لازم را خودرا سا انجام دهند.

جرائمی که در حیطه صلاحیت قانونی دادگاه مذکور قرار می‌گیرند، عبارت‌اند از قتل عام، جنایات ضد بشری، جرائم جنگی و تعرض تمام این جرائم به استثنای تعرضی که هنوز تعریفی برای آن در مصوبه رم ارائه نشده است در این دادگاه مورد پیگیری قرار خواهند گرفت.^(۳۵)

دادگاه کیفری بین‌المللی می‌تواند در مورد جرایمی اقدام کند که بعد از به اجرا در آمدن این مصوبه صورت گرفته‌اند. این دادگاه نمی‌تواند به جرایم گذشته رسیدگی کند مگر این که هنوز ادامه داشته باشند. مثلاً ناپدید شدن اشخاص یا انکار اعلام منع آزادی یا دادن اطلاعات در مورد مکان نگهداری آنان تا زمان تصویب و اجرای این مصوبه ادامه داشته است توسط این دادگاه قابل بررسی و پیگیری می‌باشد.

۳- آیین دادرسی در دادگاه کیفری بین‌المللی

دادگاه کیفری بین‌المللی می‌تواند بر اساس درخواست شورای امنیت ملل متحد، دولت عضو، یا ابتکار عمل دادستان با استفاده از منابع اطلاعاتی مانند سازمان غیر دولتی یا قربانیان اقدام به تحقیقات کند.^(۳۸) روش اقامه دعوی اخیر ضامن این امر است که جرایم علیه زنان در دادگاه کیفری بین‌المللی مطرح شده و فرصتی را در اختیار سازمان‌ها و افراد قرار می‌دهد تا موارد را به دادستان اطلاع دهند. اگر دادستان تصمیم بگیرد تا تحقیقات را آغاز نماید باید از طرف دیوان قبل از دعوا برای تحقیقات اجازه کسب نماید.^(۳۹)

خسارت می تواند شامل پول یا اقدامات دیگری باشد که برای اعاده حیثیت، غرامت و بازتوانی استفاده می شود.^(۴۶) یک صندوق مالی امانت به نفع قربانیان تحت صلاحیت قضائی دادگاه و خانواده های آنها نیز ایجاد می شود.^(۴۷)

۵-۷ دستور العمل روشها و شواهدی که زنان و قربانیان خشونت های جنسی را متأثر می سازند

قوانینی برای جلوگیری از طرح شواهد نامربوط از سوی مدافعان در دادگاه که باعث آسیب بیش از پیش قربانیان شود، صورت گرفته است. به مواردی که در زیر می آید توجه کنید:

بیانات یا اعمال قربانی که در آن زور، تهدید به زور استثمار یا سودجویی از شرایطی که برای قربانی نامطلوب بوده و عرصه را برای ارائه رضایت داوطلبانه و آگاه تنگ می کند؛

بیانات یا اعمال قربانی که در آن قربانی قادر به دادن رضایت آگاه نیست؛ سکوت و یا عدم مقاومت قربانی.

علاوه بر این، مشروعیت، ویژگی یا جناح گیری در مورد تسلیم جنسی قربانی یا شاهد تنها دلیل برای اعمال جنسی فرد نمی باشد. بر اساس قوانین و مقررات شواهد اعمال جنسی قربانیان یا شاهدان نباید به این دلیل که دادگاه قدرت پذیرش شواهد را دارد به عنوان سند و مدرک به کار گرفته شود.^(۴۸)

علاوه بر این مقررات دیگری نیز ذکر شده است که دادگاه جنایی باید اظهارات بیان شده در جلسات حرفه ای یا روابط سری مانند جلسات مشاوره درمانی قربانیان را محفوظ نگاه دارد.^(۴۹) اعمال تبعیض آمیز بعضی کشورها برای ارائه شاهد در مورد خشونت جنسی از قربانیان زن را آشکارا منع می نماید.^(۵۰)

۸- دادگاه کیفری بین المللی و قوانین کیفری ملی

دادگاه کیفری بین المللی نه تنها محلی برای اعاده حقوق و جبران خسارت است بلکه می تواند دولت ها را تشویق نماید که در سطح ملی به جرائم رسیدگی نمایند. به عنوان بخشی از روند تصویب مصوبه رم، دولت ها باید اقدامات لازم را برای انجام کامل تعهد خود نسبت به همکاری با دادگاه کیفری بین المللی انجام دهند. بنابراین در کشورهایی که مصوبه رم را پذیرفته اند، قوانین ملی در مورد قتل عام، جرائم جنگی و جرائم ضد بشری شامل جرائم جنسی فوق الذکر تقویت خواهند شد.

۹- توصیه عمومی به مدافعان حقوق بشر

با وجود این که تا چند سال آینده دادگاه کیفری بین المللی شروع به کار نخواهد

حکم برای جبران نمایند. (۴۰)

طبق مقررات قربانیان باید برای شرکت در جریان محاکمه از دادگاه کیفری بین‌المللی اجازه درخواست کنند. ممکن است برخی قربانیان و کیل قانونی استخدام نمایند. در صورتی که چندین قربانی وجود داشته باشد، می‌تواند یک وکیل انتخابی مشترک داشته باشند و یا مسؤول ثبت می‌تواند وکیل را انتخاب نماید. نماینده قانونی می‌تواند با حکم دادگاه در جریان محاکمه شرکت کند. و در جریان محاکمه از شاهدان سؤال نیز داشته باشد. (۴۱)

۷- حمایت از قربانیان و شاهدان زن

مصوبه رم دارای پیش‌بینی‌هایی برای حمایت از قربانیان و شاهدان زن، خصوصاً زنان قربانی خشونت جنسی است.

۷-۱ اصل عدم تبعیض

دادگاه کیفری بین‌المللی موظف است که قانون را طوری تعبیر و تفسیر نماید که مطابق با حقوق بشری بین‌المللی و عاری از هرگونه تبعیض، به طور مثال بر پایه جنسیت باشد. (۴۲)

۷-۲ تدابیر خاص

دادگاه کیفری بین‌المللی باید برای حفظ مصونیت جسمی و رفاه روانی، منزلت و عزت قربانیان و شاهدان تدابیر لازم را به کار گیرد، بویژه در مورد خشونت‌های جنسی یا جنسیتی. این تدابیر می‌تواند شامل استفاده از امکانات الکترونیکی یا وسایل دیگر و ضبط شواهد و اطلاعاتی باشد که ممکن است امنیت شاهد را به مخاطره اندازد. (۴۳)

۷-۳ واحد قربانیان و شاهدان

واحدی به نام قربانیان و شاهدان تشکیل خواهد شد تا اقدامات حمایتی و امنیتی، مشاوره و دیگر کمک‌های مناسب را به قربانیان و شاهدان ارائه دهد. (۴۴) این واحد برای حمایت از آنانکه در برابر دادگاه حضور پیدا می‌کنند اعضای خانواده، و نزدیکان، دوستان قربانیان و شاهدان تشکیل می‌شود. واحد قربانیان و شاهدان شامل کارمندی خواهد بود که در زمینه ارائه خدمات به آسیب دیدگان خصوصاً قربانیان خشونت‌های جنسی مهارت دارند. (۴۵)

۷-۴ جبران خسارت

دادگاه صلاحیت دارد که برای قربانیان حکم جبران خسارت صادر کند. جبران

فصل سوم نظارت بر مناقشات مسلحانه

نظارت به مفهوم مشاهده طولانی مدت و تحلیل شرایط حقوق بشر در یک کشور یا منطقه است. این کار شما را قادر می‌سازد تا بانک اطلاعاتی مهمی را بوجود آورید و از آن برای درک وضعیت یک کشور یا منطقه و میزان تکامل آن و تعیین الگوی خشونت استفاده نموده و امکان انجام یک ارزیابی آگاهانه از خشونت فردی داشته باشید.

نظارت شامل جمع‌آوری نظام مند و منسجم اطلاعات مربوط به حقوق بشر یا خشونت‌های بشری از منابع اطلاعاتی گوناگون می‌باشد.

منابع اصلی اطلاعاتی برای نظارت به تفکیک زیر است

- رسانه‌های مکتوب
 - اخبار رادیویی
 - بیانیه یا گزارش‌های دولتی
 - گزارش‌های نظامی
 - بیانیه‌های و گزارش‌های گروه‌های مسلح
 - گزارش‌های سازمان‌های غیر دولتی
 - گزارش‌های آژانس‌های سازمان ملل متحد
 - بیانیه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد
 - بیانات و مصاحبه‌های شاهدان و قربانیان حوادث
 - ادعاهای فردی در مورد نقض حقوق بشری، و غیره
- به هر اندازه که اطلاعات شما راجع به فضا و تغییرات سیاسی و نظامی محلی و منطقه، روندهای قانونی، حوادث نظامی، ترکیب و ساختار نیروهای نظامی حاضر بالا باشد و به هر میزان که شما آگاه و توانا باشید، به همان اندازه توانائی خواهید داشت که ارزیابی همه جانبه درباره نقض حقوق بشر و مسؤلیت‌های خود را انجام دهید.
- در حالت مطلوب، باید تلاش کنید تا به دفعات اطلاعات را از منابع مختلف جمع‌آوری کنید. در شرایط جنگی و وقایع سریع به وقوع می‌پیوندد و گزارش‌ها و تفسیر یک حادثه ممکن است بسیار متفاوت باشد. در ذیل خلاصه‌ای از اطلاعاتی که شما باید جمع‌آوری و تحلیل نمایید ارائه می‌شود.

۱- جایگاه زنان در کشور یا منطقه

درگیری‌های مسلحانه باعث تغییرات ناگهانی و شورش در منطقه می‌شوند.

نمود، مدافعان حقوق بشر باید بر موارد نقض فاحش قوانین بین‌المللی نظارت کرده و برای اقامه دعوا پس از شروع کار دادگاه آماده باشند. اگر جرائم قبلی بعد از به تصویب رسیدن مصوبه رم ادامه داشته باشند، دادگاه کیفری بین‌المللی صلاحیت بررسی این جرائم را دارا خواهد بود. جمع‌آوری درست اسناد، مدافعان حقوق بشر را در شرایط بهتری قرار می‌دهد تا بتوانند موارد را سریعاً به دادستان گزارش نمایند.

مدافعان حقوق بشر در تلاش برای تغییر استانداردهای ملی می‌توانند از مصوبه رم و اسناد تکمیلی آن استفاده نمایند. پس از پایان یک جلسه دیپلماتیک. ۱۲۰ کشور مصوبه رم را پذیرفتند که خود بیانگر هم‌آرایی گسترده‌ای است که در زمینه اهمیت قانون کیفری بین‌المللی وجود دارد. قوانین مربوط به روندها و اجزای نیز نشانگر روندها و قوانینی است که اساس انجام یک محاکمه عادلانه را تشکیل می‌دهند.

۴-۱-۴ شهروندی

- دسترسی زنان به حق شهروندی و این که آیا این حق توسط پدر یا شوهر کنترل می شود؛
- آیا زن می تواند شهروندی خود را به کودکان خود نیز انتقال دهد؟

۵-۱-۵ کار و تحرک

- درصد مقام زنان در نیروهای رسمی کار و میزان افزایش آن
- در نظر گرفتن سهم نامحسوس زنان در کار و نقش آنها در زراعت و بخش غیر رسمی اقتصاد.

۶-۱-۶ خانواده

- تشکیل، دوام و بزرگی خانواده ها؛
- سن ازدواج زنان؛
- امکان تقاضای طلاق از سوی زن؛
- جایگاه زنان مجرد و بیوه؛
- آیا زنان آزادی تردد را دارند، تا چه حد؟

۷-۱-۷ تحصیلات

- دسترسی دختران و زنان به تحصیلات؛
- تا چه سطحی می توانند به تحصیلات خود ادامه دهند؛
- آیا مفاد درسی برای دختران و پسران و برای زنان و مردان یکسان است؟

۸-۱-۸ بهداشت

- میزان مرگ و میر زنان؛
- علت های عمده مرگ و میر زنان؛
- میزان باروری
- آیا زنان کنترل بر باروری خود دارند؟

۹-۱-۹ هویت فرهنگی

- دیدگاه ها و تصورات رایج در مورد زنان و جایگاه آنها در جامعه

۲- بافت نظامی و سیاسی

- برای فهم بهتر درگیری، باید تمام طرفین درگیر و سایر عوامل داخلی یا خارجی منطقه جنگی را شناخت. این نوع نظارت برای تشخیص ماهیت درگیری و تعیین

ولی، این وضعیت به مفهوم آن نیست که وضعیت قبل از درگیری برای تحقیق شما نامربوط است. برعکس اطلاعات قبل از درگیری مربوط به محرک‌های درگیری برای پیگیری منشا آن، چرا و چگونه افراد و جوامع مختلف مورد هدف قرار می‌گیرند و تأثیر سوء استفاده‌ها بر افراد و جوامع ضروری است. از دیدگاه جنسیتی، اطلاعات راجع به وضعیت زنان در سالها و یا ماه‌های قبل از شروع درگیری به شما امکان درک تأثیرات درگیری‌ها بر جایگاه زنان، علت هدف قرار گرفتن زنان، تأثیرات خشونت علیه زنان، برخورد جوامع با خشونت‌های جنسی و وجود زیربناهای درمانی در سطح محلی یا منطقه‌ای برای قربانیان را فراهم می‌نماید. فهرستی از معیارهای مربوط به این امر آمده است که اگرچه کامل نیست اما از شما انتظار می‌رود دیگر معیارهای مربوط به کشور خود را در آن لحاظ کنید.

۱-۱ مصوبه‌های بین‌المللی و نحوه اجرای آن

امضا و تصویب بعضی قراردادهای و پیمان‌های بین‌المللی توسط دولت‌ها، مانند کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی ICCPR و کنوانسیون ضد شکنجه و دیگر مظالم CAT تصویب کنوانسیون ژنو توسط دولت‌ها، جایگاه دولت نسبت به استعمال و فروش مین‌های زمینی و دیگر سلاح‌ها کشتار جمعی؛ تصویب و اجرای کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض علیه زنان CEDAW و کنوانسیون حقوق کودک CRC هرگونه اصلاحات پس از امضای کنوانسیون‌ها به منظور تطبیق قوانین داخلی و قانون اساسی دولت با اصول و مقررات بین‌المللی.

۱-۲ جایگاه قانونی زنان

برخورداری از مساوات بر اساس پیش‌بینی‌های قانونی؛
برخورد یکسان با زنان در دادگاه‌ها
آیا آنها حق دارند در نهادهای قضایی، مدنی، عادی و دادگاه‌های مذهبی خدمت کنند و عملاً هم خدمت می‌کنند یا خیر؟
برخورد با زنان تحت قانون خانواده، شامل قوانین مربوط به طلاق.

۱-۳ حق بیان سیاسی

حق رأی دهی زنان و این که تا چه حد قادرند از این حق استفاده کنند؛
درصد زنان فعال در احزاب سیاسی، دولتی، مجلس و دیگر ارگان‌ها؛
سهام زنان در جامعه مدنی و این که آیا قادرند در نهضت‌های سیاسی و اجتماعی نارضایتی خود را اظهار کنند.

۴-۲ جمع آوری اطلاعات راجع به ابعاد بین‌المللی درگیری

درگیری‌های مسلحانه علاوه بر طرفین درگیر، عوامل دیگری را هم در بر می‌گیرد. حتی درگیری‌هایی که غیر بین‌المللی تلقی می‌شوند، به شکلی وابستگی منطقه‌ای یا بین‌المللی دارند، مانند حمایت و کمک مخفی و یا آشکار از طرفین درگیر و یا ارسال کمک‌های اقتصادی و یا نظامی و یا مداخله سازمان ملل متحد.

طرفین سوم درگیری، به طور کلی دولت‌های دیگر، با حمایت سیاسی و دیپلماتیک از طرفین درگیر در صحنه بین‌المللی و یا با کمک‌های مالی، اقتصادی و نظامی و یا با نمودن پایگاه امن برای نیروها و یا مهاجرین در درگیری سهمی داشته باشند.

در بسیاری از درگیری‌های مسلحانه که در جهان رخ می‌دهند نقض حقوق بشر توسط دولت‌ها و گروه‌های مسلحی صورت می‌گیرد که دسترسی نامحدود به سلاح‌های خفیف و دیگر امکانات نظامی و آموزشی دارند. در اکثر کشورهای دنیا، نظارتی بر تجارت سلاح و مسایل امنیتی وجود نداشته و نظارت و پاسخگویی نسبت به استفاده نهایی از این سلاح‌ها از نظر معیارهای حقوق بشر بین‌المللی و قوانین بشر دوستانه صورت نمی‌گیرد.

در بسیاری از درگیری‌های مسلحانه شواهد معتبر گواهی می‌دهند که نیروهای نظامی منابع مالی مورد نیاز تسلیحاتی خود را از راه تجارت مواد خام، مانند الماس (۵۱ مس و نفت تهیه می‌کنند. همکاری‌های چندجانبه کشورها همراه با سرمایه‌های اقتصادی موجود در منطقه برای جنگ، با حمایت از یکی از طرفین درگیر برای حفظ منافع و ادامه عملیات خود، نقش عمده‌ای را در جنگ ایفا می‌کنند.

بعضی از موضوعات کلیدی که شما را در نظارت بر محرک‌های بین‌المللی جنگ‌های مسلحانه راهنمایی می‌کنند عبارتند از:

- شناسایی حامیان بین‌المللی و منطقه‌ای و ماهیت حمایت آنها (سیاسی، نظامی، اقتصادی)؛

- حضور و عملکرد مشاورین نظامی خارجی؛

- نوع کمک‌های نظامی مانند آموزش نظامی یا انتقال سلاح به طرفین درگیر قبل از شروع درگیری و یا بعد از آن؛

شناسایی عوامل اقتصادی بین‌المللی و یا ملی مانند شرکت‌های معدنی، تاجران الماس و شاخه‌های بین‌المللی تجارت؛

تحولاتی که در سازمان ملل متحد و یا دیگر سازمان‌های منطقه‌ای مانند سازمان دولت‌های امریکائی یا سازمان اتحادیه افریقا به وقوع می‌پیوندند شامل اعلامیه‌ها، دخالت شخص دبیر کل سازمان ملل در روند مذاکرات صلح؛

بین المللی و یا غیر بین المللی بودن آن ضروری است. به هر اندازه که اطلاعات شما از ساختار و ترکیب نیروهای مسلح کامل باشد، به همان میزان قابلیت شما در پذیرش مسؤلیت برای اعلام تخلف ها بیشتر خواهد شد.

۲-۱ جمع آوری اطلاعات راجع به متن قوانین و قانون اساسی

- قانونی که قبل از درگیری و یا در جریان درگیری به اجرا درآمده است؛
- اعلام حالت اضطراری و تأثیر آن بر حقوق افراد؛
- قوانین تنظیم تحقیقات، مانند پیش بینی هایی برای حمایت علیه آزار و اذیت؛
- نقش دادگاه نظامی؛
- قوانین عفو و استفاده از آن در گذشته؛
- آیا بعضی از گروه های مسلح قوانین قضایی مخصوص دارند؟

۲-۲ جمع آوری اطلاعات درباره سازماندهی نیروهای مسلح و

نظارت بر تغییرات

- شناسایی طرفین درگیر، مانند نیروهای مسلح دولتی، گروه های مسلح، شبه نظامیان، و نیروهای دفاع مدنی؛
- نظارت بر اتحاد بین جناح های مسلح؛
- شناسایی ارتش جناح های مختلف درگیر؛
- تعداد سربازان و نام ارتش ها؛
- فرمانده اصلی و رئیس زنجیره دستور و اینکه چه کسی می تواند یک نظامی را پاسخگو سازد.
- تهیه آیین های رفتاری و قوانین مدیریتی

۲-۳ جمع آوری اطلاعات درباره روش عملیات و ابزار شناسایی

- شناسایی نوع سلاح هایی که معمولاً توسط یک واحد نظامی استفاده می شود؛
- کشف این مسأله که آیا از مین ضد انسان استفاده می کنند؛
- شناسایی لباس های مختلف و رنگ های لباس های هر ارتش؛
- مشخص کردن ترتیب رتبه بندی های نظامی؛
- شناسایی نوع وسایل نقلیه ای که توسط گروه ها استفاده می شود
- تهیه فهرستی از دیگر علائم شناسایی به طور مثال، برخی ارتش ها تحت تسلط یک گروه زبانی قرار داشته یا اصطلاحات خاصی را به کار می برند
- کشف راهبردها یا روش های ترجیحی برای ورود؛
- نظارت بر عکس العمل رهبران نظامی و یا سیاسی در برابر ادعاهای نقض حقوق بشر.

۴- گفتمان جنگ و جنسیت

درگیری های مسلحانه توسط وسایل ارتباط جمعی که معمولاً تحت کنترل طرفین درگیر می باشند، به راه انداخته می شوند. نظارت بر رسانه ها دیدگاهی کلی از مکتب های فکری ملی گرایی یا بومی - ملی گرایی را در اختیار قرار می دهد. مقاله ها و سخنرانی ها ممکن است تنها متوجه افرادی از جوامع خاص باشد و خشونت علیه آنها اشاعه یا توجیه شود. همچنین راه را برای تحلیل رفتارها، آزار و اذیت و نقش زنان در درگیری را باز کنند.

بعضی موضوعات خاص که راهنمای شما در بررسی و تحلیل سخنرانی ها، اعلامیه ها، بیانه های طرفین درگیر، رهبران دولتی، خبرنگاران و صاحب نظران خواهد بود عبارت است از:

چگونگی نقش زنان در مبارزه و توجیه آزار و اذیت علیه زنان جناح های دیگر (بسته به تعریف رهبران از زن) به عنوان مراقبین کودکان یا مبارزان و غیره: این که آیا به زنان جناح مخالف به چشم روسپی نگاه می شود و چه نوع تصاویر کلیشه ای از زنان به این امر دامن می زند؛

وسایل ارتباطات جمعی و سخنرانی ها، نقش مردان و تصویر کلیشه ای آنان را چگونه ترسیم می کنند؛

زنان تا چه حدی در شکل گیری یا پاسخ به این تصویر نقش دارند. آیا زنان سازمان های غیر دولتی و دیگر سازمان هایی که چهارچوب ملی گرایی را تحت سؤال قرار می دهند وجود دارند که به این چهارچوب و نقش زنان دامن زده و آن را اشاعه دهند؟

۵- تأثیر جنگ

درگیری های مسلحانه تمام جوانب زندگی مناطق جنگی را متأثر می سازند. چنین تأثیراتی را به آسانی می توان از تغییرات حاصل در زندگی سیاسی، مدنی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مردم دنبال نمود. مردم عادی قربانی حملات عمدی و بدون تبعیض، ربودن و مفقود شدن، شکنجه و غیره می شوند. در اکثر جنگ ها تقریباً همه مردم آواره شده و خانواده ها از هم جدا می شوند. دولت ها یا نیروهای مسلح حالات اضطراری اعلام نموده و حقوق مدنی، سیاسی و کاری را نقض می کنند. زیربنای اقتصادی مانند جاده ها، پل ها یا کارخانه ها (ویران می شوند و خدمات اجتماعی نمی توانند به وظایف خود عمل کنند. جنگ و درگیری منابع معاش و تغذیه خانواده ها را از بین برده یا تخریب می کند. کشت و زرع امکان پذیر نیست، دستمزدی پرداخت نمی شود و نظام بازار و حمل و نقل از بین می رود.^(۵۲)

- محدودیت هایی برای نقل و انتقال سلاح، مانند تحریمات شورای امنیت و اجرای آن؛
- تحریم بعضی از انواع تجارت، مانند کنترل شورای امنیت سازمان ملل متحد بر استخراج و تجارت الماس از معادن برای رهایی کامل آنگولا UNITA

منابع احتمالی:

و سایل ارتباط جمعی منطقه ای و بین المللی، داشتن ارتباطات با دولت محلی، نیروهای مسلح، جامعه مدنی، خبرنگاران، سایت های اینترنتی سازمان ملل متحد، نشریات نظامی گزارش های کشورهای خارجی، متخصصین نظامی، و غیره

۳- نقش زنان در نیروهای مسلح:

به طور کلی در مقایسه با مردان احتمال جنگجویی میان زنان کمتر از مردان بوده و حتی اگر جنگجو نیز باشند احتمال شرکت واقعی آنان در روند جنگ در مقایسه با هم‌تایان مذکر خود بسیار کم است. تحقیقات نشان می دهد که مشارکت زنان در جنگ برخلاف چیزی که توسط نهضت های مسلح و رسانه ها به تصویر کشیده شده است بیشتر جنبه سنتی دارد (پرستاری، آشپزی). بر اساس تحقیقات انجام شده در پروژه Panos، که طی آن ۲۰۰ زن که در شرایط جنگی به سر می بردند، مصاحبه شدند، نقش زنان حمایت و مراقبت از جنگجویان مرد و قربانیان بودند اگر چه در برخی موارد به عنوان پیام رسان یا جاسوس نیز از آنها استفاده می شود.

سوالات زیر راهنمای شما برای نظارت بر نقش زنان در درگیری های مسلحانه هستند:

- آیا در بین نیروهای مسلح و گروه های مسلح سیاسی، زنان نیز حضور دارند؟ وظیفه عمده آنها چیست؟
- آیا زنان رزمنده در خط مقدم جبهه حضور دارند؟ تعدادشان چقدر است؟ نقش زنان در پشت جبهه چیست؟
- آیا نقش زنان در نیروهای مسلح و در گروه های مسلح سیاسی تغییر یافته است؟ چگونه و چرا؟

منابع احتمالی:

و سایل ارتباط جمعی منطقه ای و بین المللی، خبرنگاران، نجات یافتگان از حملات و سوء استفاده ها، پناهندگان، سازمان های غیر دولتی محلی زنان، پرسنل پزشکی و نظامی سابق

۶- تأثیر جنگ بر زنان

همان طور که در این کتاب نیز تذکر داده شد، درگیری های مسلحانه بر مردان و زنان تأثیرات مختلفی دارند. زنان عموماً به عنوان شهروندان عادی و آوارگانی که از خانه و جامعه خود دور شده اند، جنگ را تجربه می کنند. در حقیقت، بر اساس برآورد کمیساری عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان UNHCR ۷۰الی ۸۰در صد پناهندگان و آوارگان داخلی را زنان و کودکان تشکیل می دهند. با وجودی که زنان نسبت به مردان کمتر در جنگ سهم دارند، ولی زنان بیشترین بخش قربانیان کشتار و سوء استفاده را در بین جمعیت مدنی تشکیل می دهند. بر اساس تحقیقات فعالان حقوق بشر، زنان علت قربانی شدن خود در حملات به روستاها را نقش خانگی می دانند، زیرا آنها به آسانی در خانه هاشان از طرف نیروهای مسلح و شبه نظامیان شناسایی و مورد سوء استفاده قرار می گیرند.^(۵۳)

در اردوگاه Maela که برای آوارگان کشتارهای گسترده دره ریف در کنیا ساخته شده بود، زنان هنگامی که برای یافتن غذا، یا کار اردوگاه را ترک می کردند مورد تجاوز نیروهای امنیتی قرار می گرفتند. یک زن تجربه خود را به سازمان عفو بین المللی چنین ارائه نمود: "با وجودی که ما می دانستیم که با این عمل روبرو می شویم، ولی چاره نداشتیم زیرا کودکان ما گرسنه بودند."

تأثیرات اقتصادی یک درگیری مسلحانه نیز معمولاً بر پایه جنسیت استوار است. در شرایط جنگ فشار کاری بر دوش زنان معمولاً بیشتر از پیش می شود به این دلیل انجام کارهای معمول در خانواده به طور مثال تهیه غذا برای خانواده؛ آوردن آب و جمع آوری چوب، تغذیه دام و غیره به علت نبود مرد خانواده مشکل تر می شود. زنان همچنین نسبت به از بین رفتن خدمات بهداشتی به علت جنگ آسیب پذیرتر هستند؛ حاملگی و زایمان بدون مراقب های بهداشتی صورت می گیرد و مراقبت های ویژه برای کودکان وجود نخواهد داشت. در بین جمعیت عادی، زنان، کودکان و سالمندان نسبت به قطع مواد غذایی و همچنین حملات یا تخریب اقلام غذایی، غلات، دام و تأسیسات آبرسانی، آسیب پذیرترند. "با وجودی که زنان مستقیماً در جنگ شرکت نمی کنند اما آوارگی بیشترین آسیب را به آنها وارد می سازد. گزارش کنفرانس اسقفی کلمبیا در سال ۱۹۹۴ نشان داد که ۵۸در صد از آوارگان را زنان تشکیل می دهند. اکثر آنها سرپرستی خانواده ها را برعهده داشته و از مناطق روستایی آسیب دیده از درگیری های مسلحانه فرار کرده اند."^(۵۴)

اگر زن به تنهایی مسؤولیت تأمین رفاه خانواده را بر دوش داشته باشد، از بین رفتن امکانات زیربنایی فشار بیشتری بر وی وارد ساخته عدم موفقیت در سیر کردن کودکان و کار اضافی به همراه خواهد داشت (یافتن منابع مالی جانبی). در صورت فقدان طولانی مدت منابع در زمان احتیاج، ممکن است زنان و ادار سازد کارهایی

۱- ۵ حق زندگی و تمامیت جسمی

نظارت بر سوءاستفاده‌ها و تلفات گزارش شده در رسانه‌ها یا منابع دیگر.

۲- ۵ حقوق سیاسی

- آیا حالت اضطرابی اعلام شده است؟
- آیا حقوق و آزادی‌ها محدود شده‌اند؟

۳- ۵ جمعیت آواره

- نظارت بر گزارش‌ها و صفحات اینترنتی کمیساری عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان و دیگر سازمان‌های غیر دولتی بشردوستانه برای تعیین تعداد آوارگان داخلی و پناهندگان و جمع‌آوری اطلاعات راجع به درصد یا تعداد زنان، کودکان و خردسالان بی‌سرپرست و بدون همراه.
- نظارت بر توانایی آوارگان برای دسترسی به خدمات اولیه و سرپناه.
- نظارت بر تأثیرات آوارگی حاصل از درگیری بر حقوق شهروندی

۴- ۵ خدمات بهداشتی و اجتماعی

- بعضی موضوعاتی قابل تحقیق در این بخش به قرار زیر است:
- اطلاعات راجع به میزان مرگ و میر کودکان و مادران در دوران حاملگی و هنگام زایمان؛
- تعیین این که آیا بیمارستان‌ها و دیگر مؤسسات خدمات اجتماعی ویران یا غیر فعال شده‌اند؛
- دسترسی به دارو و خدمات پزشکی؛
- دسترسی به تحصیلات

۵- ۵ زیرساخت‌های اقتصادی

- نظارت بر رسانه‌های محلی به شما این امکانات را می‌دهد تا میزان تخریب زیرساخت‌های اقتصادی مانند کارخانه‌ها، جاده‌ها و پل‌ها را تعیین کنید.

منابع احتمالی

وسایل ارتباطات جمعی محلی و بین‌المللی شامل برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی و رسانه‌های چاپی، خبرنگاران، گزارش‌ها و سخنرانی‌های رسمی، آژانس‌های سازمان ملل متحد، عوامل فعال در زمینه‌های بشردوستانه در سطح محلی و بین‌المللی، سازمان‌های غیر دولتی زنان و فعالین زنان، نجات‌یافتگان و پناهندگان.

- آیا دسترسی محدود به زمین بر زندگی زنان تأثیرات خاصی داشته است؟ چرا؟
- آیا دسترسی محدود به مواد غذایی بر زندگی زنان و کودکان تأثیر خاصی گذاشته است؟
- آیا از دست رفتن منابع مالی تأثیر خاصی بر زندگی زنان گذاشته است؟ کدام دسته از زنان بیشتر آسیب دیده اند؟
- آیا گزارش‌هایی در دست است که زنان به فعالیت‌هایی مانند فحشا، بازار سیاه، یا تهیه الکل روی آورده‌اند؟

۶-۵ بهداشت

- معیارهای نظارت بر بهداشت و سلامت عمومی مانند:
- تغییر در میزان افراد مبتلا به سل و دیگر امراض مسری؛
- تغییر در میزان مرگ و میر کودکان؛
- تغییر در میزان مرگ و میر مادران در زمان وضع حمل
- میزان سوء تغذیه
- میزان باروری
- میزان شیوع بیماری‌های مقاربتی مانند ایدز. HIV.

منابع احتمالی

وسایل ارتباطات جمعی محلی و بین‌المللی شامل برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی و رسانه‌های چاپی، خبرنگاران، گزارش‌ها و سخنرانی‌های رسمی، آژانس‌های سازمان ملل متحد، عوامل فعال در زمینه‌های بشردوستانه در سطح محلی و بین‌المللی، سازمان‌های غیردولتی زنان و فعالان زنان، نجات‌یافتگان و پناهندگان.

انجام دهد که از لحاظ اجتماعی پذیرفته شده نیست مانند فحشا یا کار در بازارهای سیاه.

تمام کارهای داخلی در حالتی مملو از دل‌تنگی، غم و اندوه، ترس و فشار روحی روانی صورت می‌گیرد. زنان ممکن است یا خود قربانی سوء استفاده شوند و یا شاهد سوء استفاده‌هایی باشند که علیه اعضای خانواده آنان صورت گرفته است. مرد خانواده ممکن است در جنگ حضور داشته یا مفقود باشد. بخش‌های زیر بیانگر مواردی است که باید در فعالیت‌های نظارتی خود بر آنها تمرکز کنید:

۶-۱ حق زندگی کردن و حفظ تمامیت جسمی

میزان وقوع کشتار و شکنجه شامل تجاوز، دیگر خشونت‌های جنسی، ربوده شدن و غیره.

تلفات غیر جنگی که عامل مستقیم آنها درگیری‌های مسلحانه می‌باشند. شما می‌توانید راجع به تأثیرات درگیری بر وقوع خشونت خانگی و دیگر انواع خشونت علیه زنان در خانواده یا جامعه، اطلاعاتی بدست آورید؛

۶-۲ جایگاه قانونی

- آیا درگیری بر جایگاه قانونی و رسمی زنان تأثیر گذاشته است؟

۶-۳ زندگی خانوادگی

اطلاعات موجود در زمینه مسایل زیر را جستجو و جمع‌آوری کنید:
- تغییرات در تعداد خانواده‌های تک سرپرست و بیوه زنان
- تغییرات در سن ازدواج، میزان چند همسری و رقم طلاق.

۶-۴ فشار کاری زنان

تحقیق و نظارت کنید که درگیری بر کدام یک از مسایل زیر تأثیر گذاشته است:
- وظایف خانگی زنان مانند، آوردن آب یا چوب به خانه؛
- دسترسی به مواد غذایی
- فعالیت‌های زنان در مزارع
- دسترسی زنان به زمین
- دسترسی زنان به فعالیت‌های درآمدزا مانند تجارت، فعالیت‌های بازاری،
- فروش منابع رایج مانند چوب، و سفال‌سازی؛

سوالاتی که باید مطرح کنید عبارتند از:

الف - ارزیابی همه جانبه خطرات امنیتی

- تمام نگرانی‌های امنیتی علیه خود، گروه همراه، افرادی که با آنان تماس می‌گیرید، قربانیان و شاهدان عینی را ارزیابی کنید.
 یک برنامه منسجم برای مقابله با تمام این نگرانی‌ها طرح کنید.
 در صورت امکان خود را به وسایل ارتباطی و حفاظتی مجهز سازید مانند تلفن‌های ماهواره‌ای و جلیقه ضد گلوله.
 برنامه خروج اضطراری را پیش بینی کنید.
 در بین اعضای گروه ارتباطاتی مشخص طراحی کنید که شامل تماس‌های اضطراری خارج از کشور یا منطقه نیز باشد.
 اطمینان حاصل کنید سیاست بیمه شما همه خطرات را پوشش می‌دهد.

ب - همیشه در صدد دریافت مشورت و اطلاعات به روز باشید

اطلاعاتی محلی کلیدی هستند. منابع چنین اطلاعاتی عبارتند از ارتباطات محلی، خبرنگاران محلی، سازمان‌های بشردوستانه غیر دولتی، مسولین محلی آژانس‌های سازمان ملل متحد، مسولین محلی کمیته صلیب سرخ بین‌المللی، سفارت‌خانه‌ها و کنسولگری‌ها. علاوه بر این شما باید با دفاتر مرکزی سازمان‌های بین‌المللی و سازمان‌هایی که در منطقه حضور دارند، تماس بگیرید.
 از به روز بودن اطلاعات خود اطمینان حاصل کنید. شرایط ممکن است به سرعت تغییر کنند بنابراین یقین حاصل کنید که اطلاعاتی را که بدست می‌آورید به روز هستند. به طور مثال، اگر تصمیم گرفتید به یک منطقه خاص سفر کنید، اطمینان حاصل نمایید که راه سفرتان مطمئن‌ترین راه است.

ج - شناسایی راه‌های دیگر برای جایگزینی

اگر گمان می‌کنید که حضور شما در منطقه خطرناک است راه دیگری را برای پیشبرد تحقیق پیدا کنید. به طور مثال می‌توانید از ارتباطات سری و محلی خود بخواهید که اطلاعات را جمع‌آوری کنند. علاوه بر این می‌توانید با مردمی که تازه از آن منطقه گریخته‌اند، مصاحبه کنید. این اشخاص ممکن است در اردوگاه‌های پناهندگان یا آوارگان داخلی مستقر باشند.

د - اقدامات احتیاطی سفر

اطلاعات روز راجع به سلسله‌مراتب مسئولان نظامی و سیاسی منطقه را جمع‌آوری کنید. اطلاعات روز راجع به وضعیت جنگ را پیدا کنید با توجه به بمباران‌های هوایی، حملات بدون تبعیض، مین‌های زمینی.
 اطلاعات روز راجع به محل درگیری و دامنه و وسعت یافته آن را به دست آورید.

فصل چهارم مستند سازی موارد سوء استفاده

فصل اول این کتاب بعضی سوء استفاده های انجام شده توسط نیروهای مسلح را شناسایی و تشریح نمود. در ذیل برخی سوء استفاده هایی که بر زنان آسیب می رسانند، آمده است:

- ◀ کشتن مردم عادی و غیر نظامی؛
- ◀ حملات عمدی و بدون تبعیض؛
- ◀ شکنجه و رفتار بیرحمانه و غیر انسانی؛
- ◀ گروگانگیری؛
- ◀ جرایم جنسی و دیگر جرایم بر اساس جنسیت شامل تجاوز، بردگی جنسی، فحشای اجباری، حاملگی اجباری، عقیم سازی اجباری و دیگر خشونت های جنسی، آزار و بردگی بر پایه جنسیت؛
- ◀ استخدام کودکان در ارتش.

این فهرست کامل نیست، شما می توانید به کنوانسیون های سازمان ملل متحد و دیگر ابزار معرفی شده در فصل یک این کتاب مراجعه کنید تا فهرست کاملی از مسایل و مشکلات به دست آورید.

ظرفیت های فردی و سازمانی برای ثبت تمام سوء استفاده ها در درگیری های مسلحانه کافی نیست. شما می توانید بر مسایلی تمرکز کنید که شرایط انجام تحقیقات آن را داشته یا مطابق با منشور سازمانی شما هستند.

این فصل برخی اقدامات را برای جمع آوری و ثبت سوء استفاده های خاص مانند ثبت اتهامات، شناسایی الگوها، یافتن حقایق و ارزیابی اتهامات پیشنهاد می نماید.

این فصل در ابتدا تذکراتی برای حفظ امنیت شما، شاهدان و افرادی که با آنان تماس می گیرید، می دهد.

تذکرات برای امنیت

این تذکرات و پیشنهادات بسیار کوچک هستند. اگر شما در یک منطقه درگیری فعالیت می کنید و یا قصد دارید به چنین منطقه ای سفر کنید، کتاب های راهنمای امنیتی که از طرف سازمان های بشر دوستانه، سازمان های محلی و رسانه ها، آژانس های سازمان ملل متحد و دیگر مؤسسات تهیه شده است را مطالعه کنید.

۱- ثبت و نظارت بر موارد نقض حقوق بشر

به مجردیکه کار شما متمرکز شد، نظارت بر تمام موارد نقض حقوق بشری که از طریق رسانه‌ها، شاهدان عینی، نجات یافتگان یا پناهندگان به شما می‌رسند، از اهمیت بسیاری برخوردار است. هرگز نمی‌توانید در مورد همه این وقایع تحقیق کنید. در حقیقت ممکن است تنها بتوانید شواهد را مدت‌ها بعد از ختم درگیری‌ها جمع‌آوری کنید. ولی به هر حال ثبت همه موارد نقض کاری ضروری است. این کار به شما امکان می‌دهد تا نحوه پیشرفت درگیری، افزایش یا کاهش موارد سوء استفاده را ارزیابی نموده، نوع حوادث را شناسایی و جامعه بین‌المللی را آگاه سازید، موارد مناسب برای تحقیقات در صورتی که زمینه مساعد باشد را تعیین کنید و به دادگاه‌های ملی و بین‌المللی علیه عاملین نقض‌های حقوق بشر کمک کنید.

برای تسهیل ثبت منظم، تهیه یک فرم و ثبت موارد نقض قوانین بشردوستانه که از طریق رسانه‌ها، افراد خانواده یا شاهدان به شما گزارش می‌شوند، می‌تواند موثر باشد. در زیر الگویی از چنین فرمی ارائه شده است. شما باید آن را با انواع موارد، شرایط رویداد و ماهیت درگیری مطابق سازید.

فرم گزارش نقض حقوق بشر

۱- اطلاعات عمومی

تاریخ:

شماره پرونده:

جمع‌آوری اطلاعات توسط:

نوع حادثه: تجاوز، قتل، آدم‌ربایی و غیره.

منبع اولیه اطلاعات:

از صحنه حادثه بازدید به عمل آمده است؟ بلی /خیر

اگر بازدید صورت گرفته توسط چه کسی؟ توسط

تاریخ

با شاهد عینی مصاحبه شده است؟ بلی /خیر

اگر مصاحبه شده است توسط چه کسی؟ توسط تاریخ

۲- ماهیت حادثه

تعداد قربانیان:

دقیقا چه اتفاقی برای آنان روی داده است؟

آیا کسی کشته شده است؟ بلی /خیر

اطمینان حاصل کنید که راه پیشنهادی برای سفر شما امن است. اطلاعات کسب کنید که از چند ایست بازرسی باید عبور کنید، آیا باید چهره خود را تغییر دهید، پاسخ و احساس مردم و این که آیا فرستادن فردی از یک گروه نژادی یا سیاسی متفاوت کار معقولی است یا خیر. برای پاسخگویی به سؤالاتی در مورد کارتان آماده باشید که در صورت طرح سؤالات دشوار یا مشکوک شدن به شما بتوانید جوابگو باشید. در صورت لزوم مجوز رسمی از مقامات دولتی در اختیار داشته باشید. خطرات رفتن به صحنه درگیری به عنوان یک فرستاده را ارزیابی کنید شاید این نوع سفر امن تر باشد اما نمی توانید مصاحبه های دلخواه خود را انجام دهید. قوانین رفت و آمد را مراعات کنید. هیچ وقت بعد از تاریکی هوا سفر نکنید.

ر-اقدامات احتیاطی در ملاقات با منابع اطلاعاتی

اگر این افراد از ملاقات با شما می ترسند، آنها را تحت فشار قرار ندهید. به منابع خود اجازه دهید که شما را در طول تحقیق بشناسند. اطمینان حاصل کنید که منابع شما از خطرات احتمالی ملاقات آگاه هستند. محل ملاقات با منابع را با دقت انتخاب کنید و به آنان اجازه دهید محلی را پیشنهاد کنند. هیچ وقت اطلاعات سری را در اطاق هتل نگه نداشته و درباره آن از تلفن های هتل صحبت نکنید. وقتی که به محل ملاقات می روید، اطمینان حاصل کنید که شما را تعقیب نمی کنند، از چند تاکسی استفاده کنید و فواصلی را هم پیاده طی کنید. راجع به خطرات امنیتی با منابع تان صحبت کنید؛ قولی ندهید که قادر به انجام آن نباشید. افراد یا سازمان های قابل اعتماد (مانند، کمیته بین المللی صلیب سرخ و سازمان های حقوق بشر بین المللی) را از خطرات اجتماعی که منابع شما را تهدید می کنند، مطلع سازید.

ز-اقدامات احتیاطی در مورد اطلاعات

اطلاعات و مصاحبه ها را با خود حمل کنید. اطمینان حاصل نمایید که نام منابع اطلاعاتی شما در هیچ جایی ذکر و افشاء نگردد.

آماده باشید که، در صورت خطر، اطلاعات و یا فیلم ها را از بین ببرید. اطلاعات سری را حفظ کنید و اطلاعات دیگر را محفوظ نگاه دارید. از فن آوری های جدید برای انتقال اطلاعات محفوظ به صورت کد استفاده کنید.

آیا آنها به یکی از گروه‌های درگیر گرایش دارند؟
 آیا قبل از نقض‌های گزارش شده حادثه خاصی به وقوع پیوسته است؟
 آیا نقض‌های گزارش شده در زمان درگیری بین دو گروه مسلح به وجود آمده است؟
 اگر چنین است، خصوصیات این درگیری‌ها چه بوده‌اند؟
 آیا موارد در زمان مذاکرات بین دو جناح‌ها صورت گرفته است؟

۶- چه کسانی مرتکب این اعمال شده‌اند

بر اساس اظهارات، مسؤول حادثه کیست؟
 شواهدی که این ادعاها را حمایت کنند:

۷- شواهد

آیا شاهدانی وجود دارد؟ اگر وجود دارد، نام و آدرس آنها.
 شواهد رسمی:.....
 عکس‌ها به طور مثال برای یکی از روزنامه‌ها
 شواهد دیگر:

۸- پاسخ‌های رسمی

آیا یکی از جناح‌های مسلح راجع به حادثه، اعلامیه یا بیانیه‌ای صادر نموده‌اند؟
 آنها چه پاسخی نشان داده‌اند؟
 آیا بدنبال آن اقدامی صورت گرفته است؟
 آیا آنها وعده تحقیق دادند؟
 آیا کسی دستگیر شده است؟
 آیا شما توانسته‌اید با نمایندگان متهمین حادثه تماس بگیرید و آنان را وادار
 نمایید که پاسخ دهند؟

۲- تشخیص الگوها

الگوها نشان دهنده این هستند که تمام سوء استفاده‌های گزارش شده در یک یا چند ویژگی باهم مشترک اند. شما می‌توانید با بررسی و تحلیل چند مورد در یک دوره زمانی معین عناصر مشترک آنان مانند محل، تاریخ و زمان و دیگر شرایط را شناسایی کنید.

تشخیص الگوها برای سه هدف عمده به کار می‌رود. نخست این که شما می‌توانید تصویر درستی از چگونگی، علت و محل بسیاری از موارد رخ داده داشته باشید و آیا موارد گزارش شده مطابق با اطلاعات شما درباره این چنین نقض‌هایی هستند یا خیر. دوم، به شما کمک می‌کند تا مصاحبه‌های آگاهانه‌تری

- آیا به کسی تجاوز شده یا مورد خشونت جنسی قرار گرفته است؟ بلی / خیر
- آیا کسی قربانی شکنجه شده است؟ بلی / خیر
- آیا کسی گروگان گرفته شده است؟ بلی / خیر
- آیا کسی ربوده شده است؟ بلی / خیر
- آیا کسی قربانی دیگر انواع خشونت ها شده است؟
- آیا دارایی کسی صدمه دیده است؟ بلی / خیر
- از بین رفته است؟ بلی / خیر
- دزدی شده است؟ بلی / خیر
- ضبط شده است؟ بلی / خیر

۳- تشخیص هویت قربانی حادثه برای هر یک فرم جداگانه

استفاده شود

- نام نام خانوادگی و شهرت
- تاریخ تولد یا سن
- جنسیت:
- شغل:
- وضعیت تاهل: متأهل / مجرد / بیوه
- آدرس:
- ملیت:
- مذهب:
- قوم:
- مشخصات دیگری هویتی:
- خصوصیات فیزیکی یا عکس:

۴- زمان و محل حادثه

- تاریخ، زمان و سال حادثه ادعا شده:
- استان:
- بخش:
- شهر / روستا یا نزدیک ترین شهر / روستا:
- آدرس کوچه یا خیابان:

۵- وضعیت کلی در مورد حادثه

- کدام گروه مسلح کنترل منطقه را در دست داشته است؟
- وضعیت جمعیت منطقه چگونه است؟

ارتشی، عملیات نظامی یا حملات انتقامی در مناطق و یا اطراف منطقه که در آن سوء استفاده ها رخ داده اند، پیروزی نظامی و یا شکست. در بعضی شرایط، مقاطع بخصوصی از سال (فصل یا ماه)، که خشونت ها و سوء استفاده ها صورت می گیرند نیز می توانند یک الگو باشند. به طور مثال در ماه های بارانی سال یا زمستان برخی الگوهای سوء استفاده کاهش می یابند که ممکن است به دلیل دشواری در حرکت، سفر و فرار باشد. همچنین ممکن است متوجه شوید که چرخه های کشاورزی نیز بر وقوع این حوادث تأثیر می گذارند: نیروهای مسلح می خواهند مانع از فعالیت های کشاورزی شده یا منتظر اتمام درو می شوند تا بتوانند غذای مورد نیاز خود را چپاول کنند.

۲-۵ الگوها مربوط به هویت عاملین

با ثبت نمودن منظم نقض ها خواهید دید که الگویی هویتی در آن وجود دارد و برخی خشونت ها تنها توسط یک گروه نظامی، افراد، قشرهای خاص (مانند فرمانده یا سرباز)، افراد با و بدون یونیفورم و تعداد افرادی خاص که انجام شده است.

۲-۶ الگوهای مبتنی بر پاسخ رسمی به جرایم

ممکن است جرایمی پس از واکنش نیروهای مسلح نسبت به موارد خشونت و نقض شامل صدور بیانیه ها، تحقیقات رسمی یا فقدان تحقیقات، فقدان یا ماهیت پیگردهای قانونی، هویت دادگاه مسوول برای پیگیری و فقدان یا ماهیت حکم های قضایی رخ دهند.

۳- جستجوی حقایق (۵۵)

جستجوی حقایق عبارت است از تحقیق در مورد یک واقعه مخصوص و یا اتهامات نقض حقوق بشر دوستانه، جمع آوری یا یافتن یک سلسله شواهد برای اثبات ارتکاب یا عدم ارتکاب جرم، چگونگی وقوع حادثه، تشخیص اتهامات از شایعات. شما باید چهار سؤال زیر را در تحقیقات خود مطرح کنید: آیا رفتن به صحنه واقعه امن است، در غیر این صورت، آیا برای جمع آوری اطلاعات و شواهد جای دیگری موجود است؟

برای اثبات یک جرم به چه نوع شواهدی نیاز است؟
چه کسی می تواند دسترسی به این شواهد را امکان پذیر سازد؟
چطور می توان دسترسی اطلاعات را ارزیابی نمود؟

۳-۱ ارزیابی خطرات

انجام یک ارزیابی دقیق در مورد خطرات احتمالی ضروری می باشد. برای

با شاهدان و قربانیان حادثه انجام دهید: وقتی می دانید که برخی از انواع سوء استفاده ها سناریوی مشخصی دارند می توانید سوالات جزئی تری در این زمینه مطرح نمایید. معمولاً مصاحبه ها زمانی آسان تر می شوند که می دانید دنبال چه می گردید. آگاه باشید که مصاحبه شونده را به سوی جواب هایی مشخص سوق ندهید. سوم، این الگوها به شما امکان می دهند که تحول و پیشرفت درگیری را ارزیابی کنید و حتی می توانید موارد بیشتری را در یک دوره زمانی ثبت نمایید. این بخش بعضی از الگوهای سوء استفاده ها را بررسی می نماید.

۲-۱ الگوهایی که به هویت قربانیان بستگی دارند

ممکن است که قربانیان این حوادث نکات مشترکی داشته باشند، فعالیت های سیاسی، حرفه و شغل، قوم، گروه سنی، جنسیت، جهت گیری جنسی، یا سکونت در محل برخی الگوهای این صفات مشترک هستند.

۲-۲ الگوها مربوط به محل وقوع حادثه

ممکن است موارد گزارش شده در مکانهای خاصی مانند استانها و شهرها، روستاها یا مناطق محلی، اردوگاه ها، مرزهای ملی، اردوگاه های پناهندگان و آوارگان داخلی، بازار، مزارع، جاده ها، چاه ها و جاهای که معمولاً زنان برای انجام امور روزمره خانوادگی به آنجا می روند، اتفاق افتاده باشد.

۲-۳ الگوهای مربوط به روش ارتکاب سوء استفاده ها

در اکثر موارد، عاملان ارتکاب این موارد از روشی خاص برای کشتن، جرایم جنسی و جنسیتی، انواع شکنجه ها، دستگیری های عمدی و غیره استفاده می کنند.

بطور مثال ممکن است در تمام موارد قتلی که به شما گزارش می شوند از یک نوع شکنجه و نقص عضو و یا اسلحه استفاده شده باشد. خشونت های جنسی هم ممکن است سناریوی مشابهی داشته باشند: اعمال، آیین ها، تهدیدها، رفتارها و عبارات باید همه ثبت شوند.

۲-۴ الگوهای مربوط به شرایط انجام سواستفاده

شرایط قبل و یا بعد از ارتکاب جرایم نیز می توانند بیانگر الگوی به کار رفته باشند. به طور مثال ممکن است که این حوادث بلافاصله پس از اعلام شرایط اضطراری، انتخابات، منع عبور و مرور، بیانیه هایی به رهبری یکی از طرفین درگیر، گزارش های رسانه ها درباره تخطی ها و خشونت ها، حضور نیروهای نظامی خصوصاً در تحقیقات مربوط به حملات بدون تبعیض، حرکت های

قومی، مذهبی و یا سیاسی وابسته به یک طرف باشند. تا جایی که ممکن است افرادی را انتخاب کنید که حتی به تصدیق منابع اطلاع بی طرف باشند. هیات شما باید متشکل از افرادی مجرب باشد. محققین معتبر و با مجرب رابفرستید. تخصص های مورد نیاز برای انجام تحقیقات را شناسایی کنید. به طور مثال، برای بررسی حملات، به متخصص نظامی یا متخصص سلاح نیاز دارید. برای بررسی خشونت های جنسی نیاز به همکاری زنانی دارید که در زمینه انواع خشونت ها تخصص دارند. آنها باید از لحاظ جنسیت تعادل و توازن داشته باشد، یعنی زنان و مردان در آن همکاری نمایند.

تا جایی که ممکن است باید کسانی را در نظر بگیرید که نماینده گروه های مختلف قومی و زبانی در منطقه مورد تحقیق شما هستند. اگر منابع و افراد شما کافی نیستند، کسانی را شناسایی کنید که می توانند به خوبی شما را در مورد گروه های قومی، زبانی یا عوامل دیگر کمک کنند.

۵-۳ ارتباطات و منابع اطلاعاتی

قبل از حرکت، فهرستی از تمام افرادی که با آنها ارتباط دارید یا منابعی که می خواهید برای تحقیق و تصدیق اطلاعات خود با آنها مصاحبه یا ملاقات کنید، تهیه نمایید. تعیین کنید که در قدم اول باید با چه کسی ملاقات کنید البته اگر زمان کافی برای انجام ملاقات های تنظیم شده داشته باشید. به هر حال، باید تعیین کنید که در چه مرحله ای از تحقیق خود می خواهید با مقامات امنیتی دیدار کنید. برای کسب اطلاعات در مورد نحوه مصاحبه با قربانیان و شاهدان لطفاً به *Sensitive Approach to the Gathering Information*، Agnes Callamard، *Sensitive Research ICHRDD: Montreal, ۹۹۹۱, Chapter ۵, entitled "Gender Metodology for Gender-based"* مراجعه کنید.

۶-۳ اطلاعات و آگاهی از اوضاع

به اطلاعات محلی تکیه کنید، وضعیت عمومی را مطالعه نمایید، متوجه خود باشید و هر وقتی که احساس خطر کردید از منطقه خارج شوید. ناظر شرایط اطراف خود باشید. برای پاسخ به تقاضاها یا سوالاتی در مورد علت حضور یا فعالیت خود در منطقه آماده باشید. مجوزهای ضروری را از مقامات اردوگاه های پناهندگان و آوارگان کسب نمایید و در زمان لازم جهت ادای احترام به ملاقات مسئولان بروید.

جزئیات کار باید به جدولی مراجعه نمایید که در ابتدای این بخش آمده است.

۳-۲ اطلاعات و شواهد مورد نیاز

همانطور که در فصل اول این کتاب ذکر گردید، قانون بشر دوستانه بین المللی IHL اداری تعریف و استاندارد ثابتی است. بنابراین آنچه برای یافتن شواهد و اطلاعات لازم می باشد، نظر به شرایط و چگونگی حادثه فرق می کند. مانند اینکه آیا کشته شدن یا حمله صورت گرفته آگاه هستید؟ آیا این کار دلیل خاصی دارد یا خیر حادثه بوده است؟ آیا تجاوز یا بردگی جنسی را تحقیق می کنید؟ یکی از سخت ترین جوانب تحقیق انجام این مسوولیت است که قربانیان ممکن است کشته شده باشند و نیروهای مسلح مختلف نیز حضور داشته باشند، قربانیان قادر به شناسایی عاملین ارتکاب جرم به اسم نیستند.

درآمدگی برای فرایند یافتن حقایق باید سوالات ذیل را از خود پرسید:

من راجع به این حادثه چه اطلاعاتی دارم؟

درباره الگوی این جرم چه می دانم؟

کدام اطلاعات در دست نیست؟

چه نوع اطلاعاتی برای اثبات این جرایم احتیاج دارم؟

چطور می توانم شواهد و اطلاعات را به دست آورم؟

چه کسی می تواند اطلاعات و شواهد مورد نیاز را در اختیار بگذارد؟

۳-۳ آمادگی های اولیه

شما باید راجع به قانون بشر دوستانه بین المللی IHL و خصوصاً راجع به استانداردهای قانون بشر دوستانه بین المللی و دیگر منابع مربوطه که برای کار تحقیقاتی شما لازمند، اطلاع داشته باشید. داشتن اطلاعات دقیق درباره الگوهای مربوط به اتهامات مورد تحقیق ضروری است. برای انجام این کار یک برنامه ریزی مفید شامل فهرست تمام چیزهایی که در مورد جرایم می دانید، اطلاعات مربوط به منطقه، حوادث نظامی اخیر و مسایل امنیتی می تواند موثر باشد. مشاوره با آسیب شناسان قانونی، متخصصین نظامی و وکلای نیز می تواند مفید باشد. فرم مصاحبه خود را آماده سازید و از افراد مرتبط و متخصصین بخواهید نظرات خود را بیان کنند. در صورت امکان عکس یونیفورم رسمی که گروه های مختلف می پوشند را تهیه نمایید و اطلاعاتی را در مورد نحوه درجه بندی نظامی آنان کسب نمایید. شاهدان عینی بهتر می توانند عاملان جرم را تشخیص دهند.

۳-۴ آماده سازی یک هیات

گروه تحقیقاتی نباید از افرادی تشکیل شده باشد که به علت وابستگی های

- . سلاح و مهمات به جا مانده، پوکه های گلوله
- . اسناد و مدارک
- عکس و ویدئو
- . جراحات و زخم ها

۴- ارزیابی اتهامات

بعد از ثبت جرایم، شناسایی الگوها و پایان یافتن مأموریت باید اطلاعات را ارزیابی کنید و احتمال وقوع جرایم و مسوول آن را تعیین کنید. زمانی که در رابطه با اعتبار اتهامات به نتیجه رسیدید، می توانید آن را به اطلاع عموم برسانید و در صدد مبارزه برآید یا این که برای قربانیان درخواست جبران خسارت نمایید. بعضی موضوعاتی که شما را در این زمینه راهنمایی می کنند در این بخش بررسی شده اند.

۴-۱ نقض معیارهای شردوستانه بین المللی و معیارهای حقوق بشر

برای این که تصمیم بگیرید که آیا اتهامات واردند یا موارد نقض معیارهای شردوستانه و حقوق بشر صورت گرفته است باید معیارهای حقوقی را که موارد جرم و شواهد مورد نیاز را توضیح می دهند، بشناسید. سپس باید اطلاعات جمع آوری شده را ارزیابی نمایید تا با معیارهای مندرج در متون قانون مطابقت داشته باشند.

به طور مثال تمام قتل ها در قانون شردوستانه بین المللی ممنوع نیستند. به طور مثال نیروهای مسلح از کشتن کسانی که مستقیماً در جنگ سهم دارد، منع نشده اند مانند سربازان، اعضای گروه های مسلح مخالف. تا زمانی که افراد درگیر در جنگ دست نکشیده یا اسیر نشده اند، بر اساس قانون جنگ ماده های ۴۳ الی ۴۷ مقابله نامه اختیاری ۱ کشتن آنها قانونی است. وقتی در درگیری مسلحانه موارد قتل را بررسی می کنید باید از خود پرسید که آیا مقتولین بر اساس قانون جنگ می توانستند هدف قانونی و مشروع باشند.

فصل گذشته و خصوصاً فصل اول اطلاعاتی را در مورد شواهد مورد نیاز بر اساس قانون شردوستانه بین المللی و قانون حقوق بشر و ارزیابی مورد نیاز برای اثبات جرم در اختیار می گذارد.

۴-۲ قابل اعتماد بودن منابع اولیه

اتهامات مربوط به نقض معیارهای شردوستانه یا معیارهای حقوق بشر معمولاً از طرف سازمان ها و اشخاصی اقامه می شود که به تحقیق پرداخته اند یا از سوی رسانه ها مطرح می شوند. شما باید ارتباط خود را با این منابع حفظ کنید و با توجه به ارزیابی از صحت اطلاعاتی که در گذشته تهیه کرده اند یا با توجه به

شخص قابل اعتماد خود را از محل خود با خبر سازید.
 اطمینان دهید که می‌توانید هویت خود را مخفی نمایید.
 اطمینان حاصل نمایید که می‌توانید قربانیان و شاهدان را به سازمان‌ها و یا افرادی در منطقه ارجاع دهید که کمک و خدمات، حمایت و مراقبت مورد نیاز را دریافت نمایند. در صورت امکان باید این خدمات را ارائه نموده یا سازمان‌های مربوطه را مطلع سازید.

فهرست کسانی که شما می‌توانید با آنها تماس بگیرید، به قرار ذیل است:

- . قربانیان
- . شاهدان عینی
- . دیگر شاهدان
- . خویشاوندان
- . رهبران و بزرگان اجتماع
- . مجامع مذهبی
- . - وکلای حقوقی
- . خبرنگاران
- . کارکنان خدمات پزشکی
- . کارکنان عادی، مانند صلیب سرخ یا هلال احمر
- . کارکنان کمیته بین‌المللی صلیب سرخ
- . فعالان محلی حقوق بشر
- . اعضای احزاب سیاسی، اعضای گروه‌های حقوق مدنی، اتحادیه‌های کارگری، گروه‌های قومی و غیره
- . اعضا و مسئولان نیروهای پلیس دادستان
- . دیگر نمایندگان پلیس یا قضایی
- . اعضا و مسئولان نیروهای نظامی
- . اعضا و مسئولان گروه‌های مسلح مخالف

شواهد و اسناد

- . گزارش‌های بیمارستان و کالبد شکافی Autopsy
- . اسناد دادگاه
- . گزارش پلیس
- . اعترافات رسمی یا پاسخ به اتهامات مربوط به جرایم
- . گزارش ارگان‌های تحقیقاتی مستقل

کسب کنید:

بیانیه‌هایی که توسط رهبران نیروهای مسلح صادر می‌شوند و گزارش رسانه‌ها؛ قوانین جدید یا دستورات یا اقدامات پلیس که نشان می‌دهند، افراد مشخص هدف قرار گرفته یا برخی فعالیت ممنوع شده‌اند؛ اعلام شرایط اضطراری؛

حملات قبلی و یا قتل افراد مشخص (در این رابطه به الگوها مراجعه کنید). هدف قرار دادن اعضای گروه‌های سیاسی و اجتماعی خاص یا افرادی که در یک منطقه جغرافیایی خاص زندگی می‌کنند.

۲-۶-۴ شرایط جانبی

در برخی موارد شواهدی وجود دارند که نشان‌دهنده دخالت نظامیان و نیروهای مسلح گروه خاصی در این جرایم است. سوالات زیر شما را در تحقیق کمک می‌کنند:

آیا سربازان گروه خاصی اطراف محل حادثه دیده شده‌اند؟ کجا؟ چه وقت؟
 آیا غریبه‌هایی اطراف محل حادثه دیده شده‌اند؟ ویژگی‌ها و خصوصیات ظاهری آنها چیست (داشتن موتور، لباس و غیره)؟
 آیا عاملین مصونیت آشکار داشته‌اند، به طور مثال در زمان منع عبور و مرور آزادی رفت و آمد یا رانندگی و عبور آزاد از مراکز بازرسی داشته‌اند؟
 آیا محل حادثه، جایی که جرم رخ داده است تحت اداره، مراقبت و یا کنترل رسمی و یا غیر رسمی نظامیان مشخصی بوده است؟
 آیا قربانیان حادثه نخست دستگیر شده، سپس مفقود شده و بعد جسد آنها پیدا شده است؟ آیا اعلام رسمی یا غیر رسمی از دستگیری آنها شده است؟

۳-۶-۴ روش

در جرایمی از این گروه روش خاصی به کار گرفته می‌شود. شما می‌توانید از اطلاعات خود در مورد الگوها استفاده کنید و تعیین کنید که آیا در این حوادث نیروهای امنیتی ویژه یا گروه‌های مخالف سهم دارند. باید تحقیق کنید که نیروهای امنیتی و یا گروه‌های مخالف در گذشته از روش‌های خاصی استفاده می‌کردند و این که آیا روش‌هایی از قبیل خشونت جنسی یا دیگر اشکال شکنجه بین نیروهای خاص متداول است؟

۴-۶-۴ قربانیان

در برخی موارد باید تحقیقاتی درباره قربانیان صورت گیرد تا تعیین گردد که آیا موضوع خاصی در مورد آنها وجود داشته که مورد هدف نیروهای مسلح

دستورالعمل سیاسی آنها و این که آیا این موارد بر اقامه اتهام آنها تأثیر گذاشته است؛ به بررسی موضوع بپردازید.

۴-۳ تطابق اتهامات

باید اتهام را با اطلاعات و دانستنی های خود مقایسه کنید، آیا این اتهام با آنچه شما درباره چنین جرایمی می دانید، مطابقت دارد.

۴-۴ صحت یا مطابقت شواهد پزشکی و شواهد دیگر

اگر شواهد مستند جمع آوری کرده اید، مانند گزارش های پزشکی، باید صحت و درستی آن را نیز ارزیابی کنید. اگر با گزارش پزشکی رسمی موافق نیستید، نظر دومی را جویا شوید. در صورت امکان از متخصصین پزشکی کمک بخواهید.

۴-۵ قابل اعتماد بودن شهود

وقتی با شاهدان عینی مصاحبه می کنید، باید مصاحبه ها را ارزیابی نموده و با یکدیگر مقایسه کنید. از خود پرسید که آیا شهادت ها مشابه هستند یا متناقضند. به مسایل ذیل توجه خاص داشته باشید:

اطلاعات شاهدان درباره شرایط، محل، روند و کسانی که در آن سهم دارند و اینکه آیا این اطلاعات با آنچه شاهدان دیگر که در همان زمان و در همان محل دیده اند؛ با الگوهای حوادثی که شما می شناسید، مطابقت دارد؟
اطلاعات شاهدان درباره تسلسل و زمان وقوع حوادث.

آیا این شهادت با شهادت های دیگر و یا الگوهای قتل های سیاسی قبلی در کشور یا منطقه تطابق دارد. و آیا شاهدان در پاسخ به سوالات مشابه، جواب های متفاوتی داشته و با یکدیگر مخالفت می کنند؟

در صورتی که به علت بی صداقتی شاهدان یا کم حافظه بودن، افراط در گفتار، شایعه های بی اساس، تفاوت فرهنگی و سوء تفاهم بین مصاحبه کننده (یا مترجم) و مصاحبه شونده در بین شهادت ها انطباق وجود نداشته باشد.

۴-۶ ارزیابی مسؤولیت ها و شناسایی عاملان جرم

در این بخش جنبه های مختلف مسؤولیت نیروهای مسلح را ارزیابی و بررسی می کنیم.

۴-۶-۱ بافت

باید تحقیق کنید که حملات نیروهای مسلح علیه مردم عادی، اشخاص یا گروه های خاص افزایش می یابند. اطلاعات مربوطه را می توانید از منابع زیر

فصل پنجم مستند سازی حملات عمدی و بدون تبعیض

زنان، کودکان و سالمندان بخش عمده شهروندان را تشکیل می دهند و نسبت به حملات هر دو طرف که منجر به مرگ و میر، معلولیت یا زخمی شدن می شود، بسیار آسیب پذیر هستند. بعضی از این حملات عمدی و بعضی دیگر بدون تبعیض صورت می گیرند. شرح و تفاوت بین این دو در ذیل آمده است:

تلفات شهروندان عادی (که سخنگویان نظامی آن را خسارات جانبی می نامند)، در جنگ غیر قابل اجتناب است. اما اصول واضحی وجود دارند که محدودیت های جنگ را تعیین نموده و به کارگیری برخی روش های جنگی را مطلقاً ممنوع می سازد. این اصول برای حفظ جان شهروندان طراحی شده اند. این اصول را می توان چنین خلاصه نمود:

اصول کلیدی حملات مطابق با قوانین جنگی

ممنوعیت ها:

جمعیت شهروندان و شهروندان به صورت انفرادی نباید هدف حملات یا کشتار قرار گیرند.

اسرای جنگی، مجروحین، بیماران و به طور کلی کسانی که دیگر در روند جنگ نقشی ندارند نباید هدف حملات و کشتار قرار گیرند.

تمام کشتارها و حملات در قانون بشری بین المللی ممنوع نیستند. نیروهای مسلح از کشتن یا حمله به کسانی که مستقیماً در جنگ شرکت می کنند مانند سربازان و اعضای گروه های مسلح، منع نشده اند. تازمانی که آنها اسیر نشده یا دست از جنگ نکشیده باشند، بر اساس قانون جنگ ممکن است کشته شوند.

اصول تمییز:

تمام اعضای یک درگیری باید بین شهروندان و مبارزان و بین اهداف جنگی و غیر جنگی تمایز قایل شوند.

بنابراین باید حملات خود را صرفاً به سوی اهداف نظامی متوجه سازند.

اهداف نظامی محدود به اهدافی هستند که از لحاظ خصوصیت، موقعیت، هدف و یا استفاده برای عملیات نظامی به کار رفته و تخریب، چپاول یا خنثی سازی آنها در بعد زمان یک مزیت نظامی به شمار می رود (مقاله نامه ۱ ماده ۵۲ بند ۲)

قرار گیرند. به طور مثال ممکن است انگیزه‌ای آشکار برای خشونت موجود بوده است. باید تحقیق کنید که این افراد قبلاً تهدید شده یا هدف حمله قرار گرفته‌اند، اگر جواب مثبت است توسط چه کسی؟ تعیین کنید که آیا قربانی یا قربانیان حادثه قبلاً از طرف پلیس و نیروهای نظامی بازداشت کوتاه مدت شده یا مورد بازپرسی قرار گرفته‌اند و این که آیا بلافاصله پس از خروج از قرارگاه پلیس یا اردوگاه ارتش کشته شده‌اند؟

۵-۶-۴ پاسخ مسؤولان نظامی و سیاسی

در شرایطی که نقض حقوق بشر دوستانه صورت گرفته است، پاسخ مسؤولان نظامی و سیاسی در این باره مشخص می‌سازد که آیا این اعمال را محکوم می‌کنند یا نه؟ سؤال را که می‌توانید از خود پرسید عبارتند از:

- آیا رهبران سیاسی یا نظامی سعی می‌کنند این جرایم را توجیه یا انکار کنند؟
- آیا آنها مسؤولیت را بر عهده می‌گیرند؟ مسؤولیت را قبول نکردند؟
- آیا آنها اجازه داده یا موافقت کردند که تحقیقات داخلی انجام شود؟
- در صورتی که موضوع قتل یا حمله مطرح باشد، آیا آنها این کار را از نظر قانونی "قانونی و مشروع" است؟ آیا آنها ادعا کرده‌اند که تمام اقدامات امنیتی صورت گرفته تا از تلفات بی‌مورد شهروندان عادی جلوگیری کنند ولی هرگز نمی‌توان از خسارات‌های جانبی اجتناب نمود؟

منطقه Mukungwe و روستاهای اطراف منطقه Ngweshe صورت گرفت که گفته می‌شود سربازان RCD برای انتقام از شکست خود دست به چنین عملی زدند. "در فاصله زمانی بین ۱۵ الی ۲۰ اکتبر سال ۱۹۹۹ سربازان RCD حداقل ۱۲ زن را در منطقه Mwenga, South Kivu به اتهام سحر و جادوگر به قتل رسانیدند که برخی از آنها پس از شکنجه فراوان و تجاوز زنده به گور شدند." "بر اساس گزارش سازمان‌های حقوق بشر و دیگر منابع در شرق جمهوری دموکراتیک کنگو در تاریخ ۲۳ اکتبر سال ۱۹۹۹ جنگجویان RCD-Goma حداقل ۵۰ تن از شهروندان غیر نظامی را هدف گلوله قرار داده و به قتل رساندند که بسیاری از آنان زانی بودند که در بازار Kahungwe کار می‌کردند که تقریباً در ۴۰ کیلومتری شمال Ulvira استان جنوبی Kivu قرار دارد."

گزارش :

"در اواخر ژوئن و آغاز ماه اوت سال ۱۹۹۹ سربازان حکومتی بروندی به روستاهای بولونگا و بوزیمبا حمله نموده و بسیاری از خانه‌های مسکونی را به آتش کشیدند. برخی از قربانیان افراد مبتلا به جذام بودند که در این منطقه زندگی می‌کردند. (۵۶)

۲- حملات بدون تبعیض :

حمله بدون تبعیض حاصل حمله نیروهای مسلح به اهداف نظامی است بدون توجه به این که تأثیر این حمله بر افراد غیر نظامی و عادی چه خواهد بود. خصوصیات اصلی چنین حملاتی عبارتند از :

شرایط :

حضور اهداف نظامی و شهروندان عادی در یک منطقه .

هدف از حمله :

در چنین حملاتی ؛ کشتار شهروندان و افراد عادی هدف نمی‌باشد. حملات به سوی اهداف نظامی صورت می‌گیرند. (اگر شهروندان و مردم عادی هدف قرار گیرند، آن را حمله عمدی می‌نامند و از حیطه حملات بدون تبعیض خارج می‌گردد).

در نظر گرفتن تأثیرات این حملات :

این حملات بدون در نظر گرفتن تأثیرات آن بر شهروندان عادی صورت می‌گیرد. وسایل و سلاح‌های به کار رفته نشان می‌دهند که نیروهای مهاجم تأثیر حملات خود بر شهروندان را در نظر نگرفته‌اند.

در قوانین بین‌المللی زمانی که مشخص نباشد که هدفی نظامی است باید آن را غیر نظامی تلقی نمود.

۱ - حملات و کشتار عمدی

کشتار عمدی در سطح بین‌المللی تصادفی یا سهل‌انگاری یا دفاع از خود نیست. وقتی قربانیان حادثه شهروند عادی یا غیر نظامی باشند این عمل غیر قانونی است.

حمله عمدی علیه شهروندان زمانی است که یک نیروی مسلح بین‌المللی شهروندان را هدف حمله قرار می‌دهد و اکثراً زنان و کودکان قربانی حملات می‌شوند، زیرا نیروهای نظامی و گشت‌های شبه نظامی به آسانی محل آنان را در خانه هاشناسایی می‌کنند. (مثل حمله به روستاییان در شرق جمهوری دموکراتیک کنگو).

در تمام حملات گزارش شده زیر شکنی نیست که طرفین درگیر در جمهوری دموکراتیک کنگو در سطح بین‌المللی، شهروندان را مورد حمله قرار داده و کشته‌اند و هدف آنان انتقام از شکست یا تخریب بوده است. بنا به گفته نویسنده گزارش؛ بسیاری از قربانیان، زنان، کودکان و سالمندانی بودند که نتوانستند فرار کنند و تصور داشتند هدف حمله قرار نخواهند گرفت.

“... سربازان نیروهای مسلح کنگو بعد از آنکه توسط نهضت آزادی کنگو MLC و نیروهای اوگاندا در ژوئن سال ۱۹۹۹ شکست خوردند، در زمان عقب‌نشینی در منطقه Boso-Ngombo و Kodoro بسیاری از شهروندان غیر نظامی، زنان و کودکان را به قتل رساندند. بر اساس این گزارش اکثر کشته‌شدگان از قوم Ngombo بودند که سربازان دولت آنها را متهم به همکاری با MLC کرده بودند. یکی از قربانیان، Pius Andapongo رئیس قبیله Boende-Moera بود، که بر اساس گفته سربازان نیروهای دولتی نامه‌ای نزد وی یافت شد که طی آن او از MLC خواسته بود که برای متوقف ساختن نقض حقوق بشر توسط سربازان حکومتی در منطقه محل سکونت وی، اقدام نماید. بر اساس گزارش‌های دریافتی، زنان بسیاری مورد تجاوز سربازان حکومتی قرار گرفتند که در میان آنان زنی بنام Mokbulu Claire توسط دوازده سرباز و یک دختر ۱۲ ساله توسط دو سرباز در منطقه Nduku Boso مورد تجاوز قرار گرفتند.

گزارش:

“... در تاریخ ۱۷ مارس سال ۱۹۹۹ اعضای گروهی به نام pour la Democratie Rassemblement Congalais، حداقل ۱۰۹ نفر را در منطقه Budah in Burhinyi به قتل رساندند. این قتل عام پس از چند روز جنگ پیاپی سربازان RCD و mayi-mayi در

۲-۱-۲ روش‌ها یا وسایل جنگی که نباید علیه برخی هدف‌های نظامی نیز از آن استفاده نمود:

برخی سلاح‌هایی که به کار می‌روند، بدون تبعیض هستند زیرا مانند بمب‌های خوشه‌ای یا مین‌های ضد انسانی دقیق نیستند. استعمال چنین اسلحه تحت قانون بشردوستانه بین‌المللی ممنوع است.

مثال: مین‌ها

بسیاری از شهروندان حتی بعد از پایان جنگ نیز قربانی بعضی از سلاح‌ها مانند مین‌های ضد انسانی یا ضد تانک می‌شوند که توسط طرفین درگیر به کار گرفته شده‌اند. در اکثر موارد، نیروهای مسلح برای جلوگیری از تلفات شهروندان عادی اقدام به گذاشتن علائم هشدار دهنده نمی‌کنند. آنها اکثر محل‌هایی را با مین می‌پوشانند که احتمال کشته شدن مردم عادی وجود دارد مانند جاده‌ها، مزارع، چاه‌ها، در اطراف روستاها و غیره....

در بسیاری مواقع آنها نقشه‌های مین‌گذاری را نگهداری نمی‌کنند و تلاش‌های مین‌زدایی بعد از خاتمه جنگ بسیار دشوار و خطرناک است. استعمال مین‌های ضد انسان یا ضد تانک نه تنها برای شهروندان مخرب است بلکه باعث رنج بی‌مورد افرادی می‌شوند که فعالانه در جنگ شرکت دارند.

در سال ۱۹۹۷ کنوانسیون "منع استفاده، انبار کردن، تولید و انتقال مین ضد انسانی" تحت عنوان "پیمان تحریم استفاده از مین" از طرف ۱۲۲ کشور جهان به امضاء رسید و در ماه مارس همان سال به اجرا درآمد. تا تاریخ ۲۵ ماه می سال ۲۰۰۰ تعداد امضاء کنندگان این کنوانسیون به ۱۳۷ کشور افزایش یافت اما هنوز کشورهایی هستند که پیمان منع استفاده از مین را امضاء نکرده‌اند. این کشورها از جمله بزرگ‌ترین تولید کنندگان و انبارداران مین هستند مانند چین، هند، پاکستان، روسیه و ایالات متحده آمریکا.

مثال: سلاح‌های خوشه‌ای:

در قانون بین‌المللی، سلاح‌های خوشه‌ای ممنوع نیستند اما طبیعت آنها به گونه‌ای است که احتمال نقض ممنوعیت حملات بدون تبعیض وجود دارد. علاوه بر این مهمات منفجر نشده، برای افرادی که با آنها مواجه شوند خطر دائمی به شمار می‌روند. طبق گزارش‌های مطبوعاتی در کوزوو بعد از خاتمه جنگ بسیاری از شهروندان قربانی مین‌ها و بمب‌های خوشه‌ای شده‌اند، که از بمباران‌های هوایی بر جای مانده و منفجر نشده‌اند. یک سال از پایان جنگ می‌گذرد و هنوز تنها در کوزوو هزاران بمب منفجر نشده وجود دارد. بسیاری از این ادوات منفجره در زیر سطح زمین قرار دارند و به آسانی نمی‌توان آنها را یافت.

اقدام برای جلوگیری از تلفات مردم عادی :

حملات بدون انجام اقدامات لازم برای حفظ جان شهروندان صورت می گیرد. برای جلوگیری از تلفات شهروندان عادی قانون بشر دوستانه بین المللی برخی پیش بینی های امنیتی را تدوین نموده است که طرفین درگیری باید قبل از حمله این موارد را در نظر گیرند.

۲-۱ انواع حملات بدون تبعیض:

مطابق ماده ۵۱ مقاوله نامه ۱، حملات بدون تبعیض عبارتند از:

۱-۱-۲ حملاتی که مستقیماً متوجه اهداف نظامی نیستند:

این حملات شامل گشودن کور کورانه آتش در منطقه دشمن است، که بدون داشتن اطلاعات درست از اهداف مورد نظر، به نیروهای هوایی برای ریختن بمب ها در منطقه تحت سلطه دستوری دهد. در نمونه زیر دو دختر که در یک درگیری نظامی گرفتار شده بودند از مرگ جان سالم به در بردند.

“... آنها نزدیک بود دو دختر مرا بکشند. دخترانم برای شستن لباس کنار رودخانه رفته بودند و چریک ها برای حمام به آن منطقه آمدند. سپس یک گشت نظامی سر رسید و به روی دخترانی که در حال فرار به سوی خانه بودند آتش گشود.^(۵۷)”

در بعضی موارد سربازان یک طرف قبل از حمله منطقه را تخلیه می کند، در بعضی موارد دیگر، شهروندان قبل از حملات فرار می کنند. علاوه بر این به نظر نمی رسد که مردم عادی یا اهداف نظامی برای آنان تفاوتی داشته باشد.

از اواسط اکتبر به بعد ائتلاف نیروهای آزادی کنگو- زئیر در کیفو جنوبی به اردوگاه های مهاجرین یکی پس از دیگری حمله نمودند. بعضی یا همه اردوگاه ها از حمایت نظامی برخوردار بودند. کمیساری عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان، تعدادی از سربازان زئیری را مامور نموده بود که از اردوگاه های مذکور حمایت کنند و گروهی از این سربازان نیز به عنوان بخشی از عملیات امنیتی به مناطق نزدیک اردوگاه ها فرستاده شده بودند. در چندین مورد سربازان قبل از شروع حمله فرار کردند. در این اردوگاه ها اعضای از نیروهای مسلح ارتش سابق رواندا و شبه نظامیانی زندگی می کردند که مسئول قتل عام سال ۱۹۹۴ رواندا بودند، همچنین اعضای از گروه مسلح مخالف بروندی نیز در آن زندگی می کردند. ولی حملات تنها به اهداف نظامی محدود نشد. شواهد زیادی موجود است که در جریان حملات بسیاری از مردم غیر نظامی نیز کشته شدند.^(۵۸)

۳-۱ هویت قربانی**شواهد:**

باید ثابت کنید که قربانیان؛ شهروندان عادی یا غیر جنگی بوده اند.

اطلاعات ضروری:

نام، شغل، شغل در وقت حمله یا کشتار، سن، قومیت، ارتباط احتمالی به نیروهای مسلح؛
تعداد کشته شدگان و یا مجروحین؛ غیر نظامی
تعداد کشته شدگان و مجروحین اعضای نیروهای مسلح.

ارزیابی:

آیا قربانیان در رسته گروه‌هایی قرار می‌گیرند که کشتن آنها غیر قانونی است.

۳-۲ اهداف نظامی**شواهد:**

باید دریابید که آیا در منطقه اهداف نظامی موجود است.

اطلاعات:

اهداف نظامی در منطقه؛ این اهداف از شهروندان چقدر فاصله دارد؛ آیا در گذشته در منطقه اهداف نظامی موجود بوده و در صورت موجود بودن در چه زمانی؛ زمان و مدت حمله.

اطلاعات شاهدان:

از شاهدان بپرسید تا راجع به محل شهروندان، حضور نظامی و اهداف بالقوه توضیح داده یا مسافت را تخمین بزنند. اگر خارج از منطقه‌ای قرار دارید که حملات در آن صورت گرفته از نقشه کامل و دقیق استفاده کنید.

ارزیابی:

اگر در وقت حمله هدف نظامی موجود نبوده، می‌توان نتیجه گرفت که شهروندان عمداً مورد حمله قرار گرفته‌اند؟
اگر در وقت حمله هدف نظامی موجود بوده، می‌توان گفت که حملات بدون تبعیض بوده‌اند؟

۲-۱-۳ حملاتی که ممکن است به هدف‌های نظامی و یا شهروندان و هدف‌های شهری برخورد کنند و علت آن روش یا وسایل به کار رفته در جنگ است

این نوع حمله به استفاده از سلاحی بستگی دارد که منطقه و سیعی را تحت تأثیر قرار می‌دهند و یا به پایگاه‌های نظامی حمله می‌کنند که تخریب آنها می‌تواند بر شهروندان نیز تأثیر بگذارد.

مثال: حمله به پایگاه‌های شیمیایی یا نیروگاه‌های هسته‌ای.

۳-اطلاعات و شواهد مورد نیاز

در حقیقت تحقیق در مورد حملات و کشتار ایجاب می‌نماید که اقدامات زیر صورت گیرند:

- نظارت بر درگیری مسلحانه؛
- تعقیب تمام جرایم مربوط به نقض قوانین حملات و کشتار و تحولات آن؛
- تشخیص الگوهای حملات و کشتار
- تشخیص نمونه‌ها در رابطه با هویت قربانیان، محل وقوع حملات، روش‌های به کار رفته،

- محیط و شرایط عاملان این حملات و پاسخ‌های رسمی؛
- انجام ماموریت به منظور یافتن حقایق،
- در این رابطه سوالات کلیدی زیر را مطرح کنید:
- آیا رفتن به صحنه درگیری امن است؟ آیا محل دیگری برای جمع‌آوری اطلاعات و شواهد وجود دارد؟

- برای این که نقض قوانین اثبات شود چه نوع شواهدی مورد نیاز است؟
- چه کسی می‌تواند که این شواهد را در اختیار بگذارد؟
- ارزیابی اطلاعات شامل موضوعات کلیدی ذیل:
- آیا اتهامات یا حوادث گزارش شده تخطی از استانداردهای بشردوستانه بین‌المللی است؟

- اعتبار منابع اولیه
- مطابقت اتهامات با الگوهای قبلی
- اعتبار و تطابق شواهد پزشکی و غیره...؛
- قابل اطمینان بودن شواهد ارائه شده
- مسئولیت و شناسایی مرتکبین.

علاوه بر اقداماتی که در فصل‌های سه و چهار این کتاب تشریح شده و شما باید به آن مراجعه نمایید، تحقیق و ارزیابی حملات و کشتار به اطلاعات و شواهد زیر نیازمندند:

اطلاعات:

نوع و سیستم اسلحه به کار رفته و دقت آن، با در نظر گرفتن برد آن، بزرگی هدف نظامی، وضعیت هوا و دیگر شرایط محیطی به علاوه هر گونه خطری که افرادی را که از آن استفاده می کنند تهدید می کند. نوع و مقدار مهماتی که در حمله استفاده شده؛ اگر حملات هوایی بوده آیا هواپیما یا چرخ بال بوده و ارتفاع و فاصله آن از هدف چقدر بوده است؟

ارزیابی:

اگر سلاح استفاده شده از نظر قانون بشر دوستانه بین المللی ممنوع و یا بدون تبعیض است مانند مین های زمینی، می توانید نتیجه بگیرید که حملات بدون تبعیض بوده و کشتارها غیر قانونی هستند. اگر بنابر شرایط محیطی و یا وضعیت هوا سلاح های به کار رفته مناسب نبوده اند، نیروهای مهاجم باید حمله را متوقف می سازد در غیر این صورت کشتارها غیر قانونی است.

۴- چالش هایی که برای مستند سازی وجود دارند

در راه تحقیق در مورد حملات و تلفات ممکن است با چالش های زیادی رو برو شوید. در بخش های زیر تلاش شده است تا راه حل هایی برای رویارویی با این مشکلات ارائه شود.

۴-۱- خطرات تدارکاتی و امنیتی:

بهترین راه برای تحلیل هر واقعه ای که در آن کشتار غیر قانونی شهروندان صورت گرفته است، ارسال یک هیات ماموریتی برای تحقیق در منطقه (بلافاصله پس از وقوع حادثه) است. سرعت در ارسال این هیات از آن جهت اهمیت دارد که قبل از دور کردن شواهد یا تغییر و تخریب حاصله؛ واقعه ارزیابی شود. با این حال، در بسیاری موارد که به علت مشکلات تدارکاتی یا خطرات امنیتی رسیدن به محل حادثه امکان پذیر نیست؛ می توانید با نجات یافتگان مصاحبه کنید و یا شواهدی مانند پوکه گلوله یا بمبهای فرود آمده را جمع آوری کرده و فاصله بین اهداف نظامی و شهروندان عادی را محاسبه کنید.

راه حل های احتمالی:

تلاش کنید با افرادی مصاحبه نمایید که از منطقه فرار کرده اند. این اشخاص شامل شاهدان عینی می باشند. آنان ممکن است در اردوگاه های مهاجرین یا

۳-۳ اقدامات حفاظتی قبل از حمله

شواهد:

باید ثابت کنید که اقدامات حفاظتی مناسب و کافی قبل از حمله صورت نگرفته است.

اطلاعات:

از شاهدان پرسید که آیا قبل از حمله به آنها هشدار داده شده است؟ مانند توزیع برگه‌های هشدار دهنده توسط هوایما که حاوی درخواست ترک منطقه از شهروندان باشد یا از طریق برنامه‌های رادیویی به آنها هشدار داده شده باشد که مورد حمله قرار خواهند گرفت) و چه مدت بعد از دریافت این هشدارها باید منطقه را ترک می‌گفتند.

از قوای مهاجم پرسید که برای جلوگیری از تلفات مردم عادی چه اقدامات حفاظتی انجام داده‌اند، همچنین درباره منطقه عملیاتی و پیدا کردن هدف خود از چه اطلاعات یا وسایلی مثل دوربین‌ها، هوایماهای اکتشاف و سیستم رادار استفاده می‌کردند.

ارزیابی:

اقدامات حفاظتی انجام شده را با اقدامات حفاظتی قید شده در قانون بشردوستانه بین‌المللی مقایسه کنید. اگر هیچ نوع هشدار قبلی داده نشده است می‌توانید به آسانی ادعا کنید که حملات بدون تبعیض بوده است (مگر اینکه پیش‌آگاهی عملی غیر ممکن باشد).

۳-۴ خصوصیت و دقت سلاح

شواهد:

باید ثابت کنید که سلاح‌های به کار رفته بدون تبعیض بوده یا دقت کافی نداشته‌اند.

منابع اطلاعاتی:

بهترین منبع اطلاعاتی شما در این باره افراد نظامی هستند که در منطقه عملیات حضور داشته‌اند. اگر نمی‌توانید با آنها مصاحبه کنید، از شاهدان عینی پرسید تا راجع به چگونگی حملات به شما توضیح دهند (مانند صدای انفجار، اثرات آن و غیره...). اطلاعات آنها به متخصصین نظامی شما امکان می‌دهد که در مورد نوع سلاح‌های به کار رفته تصمیم بگیرند.

بوده و آنان شهروندان یا غیر نظامیان نبوده‌اند. چنین توجیه‌هایی مخصوص زمانی است که شهروندان به شکلی با نیروهای مسلح مرتبط باشند مانند کارکنان خدمات عمومی و خصوصاً افرادی که به نیروهای مسلح پناه می‌دهند.

راه حل‌های احتمالی

فهرست اشخاص و افرادی که تحت قانون بشر دوستانه بین‌المللی کشتارشان تحت هر شرایط غیر قانونی می‌باشد تهیه کنید.

مهم‌ترین مسأله این است که باید احتمالات مربوط به جایگاه شهروندان را در نظر گرفت. مجرمان باید توضیح دهند که بر چه اساسی تصور نمودند که هدف آنها قانونی است. بقیه این راه به شما بستگی دارد که ثابت کنید چنین نبوده است.

۴-۵ خسارات جانبی :

ممکن است طرفین درگیری ادعا کنند که آنها به هدف نظامی قانونی حمله کرده‌اند و مرگ و میر و تلفات شهروندان تصادفی ناگوار بوده است، اما قانون جنگ خسارت جانبی را مجاز نمی‌داند. به طور مثال، حمله مورخ ۲۳ آوریل سال ۱۹۹۹ ناتو بر رادیو و تلویزیون دولتی صربستان قانونی بود، زیرا تلویزیون مذکور یک ارگان تبلیغاتی برای حمایت از عملیات نظامی بود. کمیته صلیب سرخ بین‌المللی و سازمان عفو بین‌المللی هر دو اعلام کردند که دستگاه مذکور هدف نظامی قانونی نبوده و تلفات شهروندان غیر قانونی بوده‌اند و بنابراین حمله آنها جرم جنگی محسوب می‌شود. آنها از تعاریف ماده ۵۲ بند ۲ مقاله نامه شماره ۱ استفاده کرده بودند.^(۵۹)

راه حل‌های احتمالی :

تعاریف قانون بشر دوستانه بین‌المللی در مورد هدف‌های جنگی را مطالعه کنید.

بسیاری از استانداردهای قانون بشر دوستانه بین‌المللی توسط کمیته صلیب سرخ بین‌المللی و یا متخصصین نظامی ترجمه شده است شما باید ترجمه و نوشته‌های موجود در این رابطه را مطالعه کنید، از دانشجویان رشته حقوق بخواهید که اسناد قانونی را برای شما تهیه کنند. در صورت امکان نظر نمایندگان کمیته صلیب سرخ بین‌المللی و متخصصین حقوقی و نظامی را بپرسید.

حتی اگر، آنگونه که ادعا می‌شود، هدف مورد حمله قانونی بوده باشد، کشتن شهروندان غیر قابل توجیه و غیر قانونی است. در اینجا دو سؤال باید مطرح شوند: آیا روش‌ها و سلاح‌های کار رفته از دقت کافی برخوردار بوده‌اند؟ و

آوارگان داخلی در منطقه ای دیگر بسر برندگاهی اوقات شमतوسط رابطین خودمی توانید با آنها دیدار کنید. افراد و اشخاص دیگری که مصاحبه با آنها برای تحقیقات شما مفید است نظامیان یا مردم عادی هستند که منطقه را ترک گفته اند، خصوصاً کارکنان کمیته صلیب سرخ بین المللی یا هلال احمر، کارکنان خدمات پزشکی که قربانیان حادثه را مداوا کرده اند و کارکنان سازمان ملل متحد و سازمان های غیر دولتی NGOs.

نقشه های دقیق منطقه را بدست آورده و مطالعه کنید.

اعلامیه های نیروهای مسلح و پاسخ های آنها در برابر اتهامات، گزارش های مربوط به چگونگی بمباران های هوایی، و توضیحات کلی راجع به عملیات نظامی و گزارش های خبری و گزارش های دولتی و سازمان ملل متحد را بخوانید. با هیات های رسمی ملاقات نمایید و نگرانی های خود را با آنها مطرح کنید و به دیدگاه آنان درباره حملات گوش دهید.

۴-۲ کمبود تخصص نظامی و اسلحه

ممکن است نتوانید ماهیت روش یا سلاح های به کار رفته را ردیابی و نوع آنرا شناسایی کنید.

راه حل احتمالی:

برای حل این مشکل، در کنار تخصصی که به مرور زمان کسب خواهید نمود وسیله تحقیق در مورد این سوء استفاده ها؛ نشریات تخصصی و متخصصین نظامی درگیر در مورد سلاح ها هستند. تنها از این راه ممکن است راجع به نحوه حملات و سلاح های به کار رفته، قضاوت کنید. برای کمک به این متخصصین در تحلیل ها و نتیجه گیری. باید اطلاعات و شواهد کافی جمع آوری نموده را در اختیار آنها قرار دهید.

۴-۳ حملات عمدی در مقابل حملات بدون تبعیض

در جریان تحقیقات احتمالاً با شرایطی روبرو خواهید شد که مشکل بتوان تصمیم گرفت که حملات بر شهروندان عمدی بوده یا خیر؟

راه حل:

به خاطر داشته باشید که تعیین عمدی یا بدون قصد بودن حملات در همه موارد لازم نیست زیرا تلفات شهروندان در هر دو مورد غیر قانونی است.

۴-۴ اهداف قانونی یا غیر قانونی

طرفین درگیری معمولاً استدلال می کنند که کشتار افراد مورد هدف قانونی

راه حل های احتمالی

در اینجا اطلاعات شما در مورد الگوها ضروری می باشد. با وجودی که ممکن است نتوانید به نتیجه قطعی برسید اما خواهید توانست حملات را به الگویی کلی و مسئولان انجام آن را شناسایی کنید. شرایط و اهداف حملات، روش و نوع سلاح های به کار رفته و هویت شهروندان می توانند جمعاً بیانگر یک الگوی خاص باشند.

۹-۴ بررسی ابعاد جنسیتی حملات

اگر چه در بسیاری از گزارش هایی که درباره نقض قوانین جنگ تهیه می شود، جنسیت و سن قربانیان ذکر شده یا مشخص می شود که اکثر قربانیان زنان و کودکان هستند، اما بسیاری از جوانب مورد توجه قرار نمی گیرند. علل احتمالی نادیده گرفتن این امر را می توان کمی وقت، متعدد بودن سوء استفاده ها برای مستند سازی و فقدان رویکرد جنسیتی بیان کرد.

راه حل های احتمالی

همان طوری که در این کتاب تأکید شده است، سوء استفاده هایی که در درگیری های مسلحانه رخ می دهند از لحاظ جنسیتی خنثی نیستند. برخی از اهداف کار نظارتی و ترویجی شما (در کنار تلاش برای جبران و برقراری عدالت برای قربانیان) این است که در درگیری های مسلحانه و شرایط بعد از آن صدای زنان خاموش نماند، اطلاعات را جمع آوری نموده و رسوم سنتی جنگ و تاریخ را مورد سؤال قرار دهید. بنابراین در جریان مستند سازی و گزارش دهی، تلاش کنید که بعد جنسیتی حملات و کشتار و ارتباط احتمالی آنان با عوامل هویتی دیگر مانند قومیت، مذهب و نژاد را بررسی کنید.

موضوعات کلیدی راهنمایی که می توانند به شما کمک کنند در کتاب دیگری تشریح شده اند.^(۶۰) این موضوعات را می توان به طور خلاصه به تحقیق و تحلیل تأثیرات جنسیتی و دیگر عوامل هویتی بر شرایط، علل و عواقب حملات، هویت قربانیان و دسترسی آنان برای جبران خسارت تقسیم کرد.

۵- فهرست اهداف حملات غیر قانونی

کشتن کسانی که به یکی از گروه های زیر تعلق دارند هدف غیر قانونی خوانده می شود. بنابراین کشتن آنها غیر قانونی است:

- شهروندانی که ارتباط مستقیمی با نیروهای مسلح، دولت، یا گروه های مسلح مخالف ندارند؛

- مسئولان اجتماعی که خدمات عمومی انجام می دهند که مستقیماً به درگیری

دیگر اینکه آیا تمام اقدامات لازم حفاظتی برای جلوگیری از تلفات شهروندان به عمل آمده بود؟

۴-۶ اقدامات حفاظتی برای جلوگیری از تلفات مردم عادی

ممکن است طرفین درگیر ادعا کنند که همه اقدامات لازم برای حفاظت از شهروندان عادی را انجام داده‌اند.

راه حل های احتمالی:

گزارش رسمی درباره اقدامات حفاظتی را با فهرستی که در قانون جنگ تعریف شده، مقایسه کنید، احتمال دارد گزارش‌ها نیز خلاهای موجود مبنی بر عمل نکردن طرفین به تعهدات خود را بیان کند.

گزارش‌های رسمی را با بیانات شاهدان عینی مقایسه کنید. بعضی اوقات این امکان وجود دارد که نیروهای مسلح ادعا کنند که اقدامات حفاظتی را رعایت کرده‌اند، در حالی که در عمل خلاف آن ثابت شده است. عدم موفقیت نیروهای مسلح به معنای غیر قانونی بودن ماهیت حملات است.

۴-۷ استفاده از سپر انسانی

گاهی اتفاق می‌افتد که نیروی الف مهاجم، نیروی ب را متهم به استفاده از شهروندان عادی به عنوان سپر انسانی می‌نماید.

راه حل احتمالی

قوانین جنگ می‌توانند پاسخی برای این نوع ادعاها در اختیار شما قرار دهند. استفاده از شهروندان به عنوان سپر انسانی برای جلوگیری از حملات به پایگاه‌های نظامی مجاز نیست، بنابراین نیروی ب قوانین جنگ را نقض نموده است. ولی این تخطی، حمله را توجیه نمی‌کند- به عبارت دیگر، طبق قانون بشر دوستانه بین‌المللی، نیروی الف از نظر قانونی موظف است از حمله خودداری کنند. علاوه بر این، بر اساس استانداردهای قانون بشر دوستانه بین‌المللی، اگر افرادی در بین جمعیت عادی وجود داشته باشند که در حیطه شهروند عادی نگنجدند به معنای محرومیت جمعیت عادی از این تعریف نیست.

۴-۸ مشکلات تعیین مسؤلان حوادث

شاید برای شما تعیین این که کدام نیروها مسؤل حملات یا قتل‌های عمدی یا بدون قصد بوده‌اند، دشوار باشد. در برخی شرایط، طرفین درگیر مسؤلیت این اعمال را منکر می‌شوند یا طرف مقابل خود را مسؤل حملات و کشتار می‌دانند.

افتاده، باعث جراحت آنها و تخریب پایگاه‌های شهری می‌شود، پرهیز نمود. ب. اگر در جریان حمله ثابت شد که اهداف مدنظر نظامی نیستند یا تحت حمایت خاص قرار دارد یا حمله خسارات جانی، جراحت، تخریب پایگاه‌های شهری یا ترکیبی از همه این موارد را به همراه دارد باید این حمله را لغو نمود. ج. باید قبلاً شهروندان را نسبت به حملات احتمالی هشدار داد مگر اینکه امکان این کار وجود نداشته باشد.

۳. در صورتی که چندین هدف نظامی وجود دارد و حمله به هر کدام منفعت مشابهی به همراه دارد، باید هدفی را در نظر گرفت که کمترین خسارت مالی و جانی را برای مردم و اهداف شهری به همراه داشته باشد.

۴. در حملات دریایی و هوایی، طرفین درگیر باید سعی کنند تا مطابق حقوقی که در قانون و مقررات بین‌المللی برای آنها در نظر گرفته شده، عمل نمایند و اقدامات حفاظتی لازم را انجام دهند تا شهروندان و اهداف شهری از خسارات مالی و جانی در امان باشند.

۵. هیچ‌بند این ماده حمله مستقیم و یا غیر مستقیم بر شهروندان و اهداف شهری را تأیید نکرده و آن را مجاز نمی‌داند.

ماده ۵۸. اقدامات حفاظتی علیه تأثیرات جانبی حملات

طرفین درگیر باید در نهایت توجه سعی نمایند تا :

الف: بدون داشتن تعصب نسبت به ماده ۴۹ کنوانسیون ۴ ژنو منطقه را کاملاً از شهروندان، افراد و اهداف شهری تخلیه نمایند؛

ب: از ساختن قرارگاه‌ها و پایگاه‌های نظامی در منطقه‌ای که جمعیت عادی زندگی می‌کنند، خودداری کنند.

ج: برای حفاظت از شهروندان، افراد و اهداف شهری تحت کنترل خود باید اقدامات حفاظتی انجام دهند تا در نتیجه عملیات نظامی، خسارت نبینند.

ارتباطی ندارد.

- شهروندانی که کارهای قراردادی برای نیروهای مسلح انجام می دهند به شرط آن که کارشان مستقیماً به عملیات جنگی بستگی نداشته باشد (مانند کارگران ساختمانی).

- مامورین خدمات عمومی (به شرطی که وابسته به نیروهای مسلح نباشند)
- کارگران کارخانه‌هایی که به جنگ مربوط می شوند. (کارخانه سلاح سازی)
- شهروندانی که داوطلبانه یا غیر داوطلبانه برای اعضای نیروهای مسلح مواد خوراکی و سرپناه تهیه می کنند؛

- کارکنان خدمات پزشکی (مانند صلیب سرخ و هلال احمر)؛
- کارکنان دفاع عمومی (کارکنانی که در سازماندهی کمک‌ها به شهروندان فعال هستند)؛

- سربازانی که در جنگ فعال نیستند یا غیر نظامی (مانند مجروحین، بیماران و اسیران)؛

- کارکنان مذهبی، نظامی یا عادی، که نیروهای مسلح را همراهی نموده و کمک‌های معنوی ارائه می دهند.
- خبرنگاران که نیروهای مسلح را همراهی می کنند.

۶- معیارهای مربوط به اقدامات حفاظتی برای جلوگیری از تلفات شهروندان و خسارات جانبی

مواد ۵۷ و ۵۸ مقاوله نامه‌های ضمیمه کنوانسیون ژنو مربوط به حفاظت از قربانیان درگیری‌های مسلحانه بین‌المللی موارد زیر را بیان می کند:

۱. در زمان عملیات نظامی باید مرتباً توجه داشت تا جمعیت عادی، شهروندان و پایگاه‌های شهری محفوظ باقی بمانند.

۲. با در نظر داشتن حملات، اقدامات حفاظتی زیر باید صورت گیرد:

الف. آنهایی که تصمیم‌گیری برای حمله را به عهده دارند باید این موارد را در نظر گیرند

نخست اطمینان حاصل کنید که اهداف حملات؛ شمار شهروندان و پایگاه‌های شهری نیستند، و مراکز مورد نظر تحت حمایت‌های ویژه نبوده اما مطابق با مفهومی که در پاراگراف ۲ ماده ۵۲ بیان شده است، پایگاه نظامی به شمار می روند و بر اساس پیش‌بینی‌های حمایتی مقاوله نامه‌ها، حمله به آنجا منع قانونی ندارد. دوم اینکه باید قبل از حمله تمام اقدامات حفاظتی انجام شود تا زندگی شهروندان به خطر نیفتاده و میزان تلفات، جراحت و تخریب پایگاه‌های شهری به حداقل برسد.

سوم باید از حملاتی که گمان می رود در نتیجه آن زندگی شهروندان به خطر

بعد از پایان درگیری ها نیز زنان با چنین مصایب و بی عدالتی هایی دست و پنجه نرم می کنند.

۱-تعریف مفاهیم

خشونت علیه زنان شامل اعمال مختلف مانند زنا ی جبری، تجاوز بدنی؛ بردگی جنسی، ازدواج جبری، بارداری جبری و غیره... می باشد. اعمال خشونت جنسی به استناد قوانین حقوق بشری بین المللی ممنوع میباشد.

جرایم خشونت های جنسی

بر اساس قانون جاری بین المللی عمل زنا ی جبری و دیگر تجاوزات جنسی که توسط یکی از طرفین درگیر و یا هر دو صورت می گیرد بدون در نظر گرفتن اینکه درگیری بین المللی یا غیر بین المللی است، شکنجه خوانده می شود. زنا ی جبری و دیگر اشکال خشونت های جنسی که توسط جنگجویان درگیری ها انجام می گیرد باتوجه به قانون دادگاه کیفری بین المللی جدید (مصوبه رم) از جمله جرائم جنگی به شمار می رود. وقتی به صورت منظم خشونت جنسی بطور وسیع و یا جزئی بر ضد مردم منطقه ای اعمال می شود؛ به عنوان عملی ضد انسانی خوانده می شود. اعمال خشونت جنسی عبارت اند از تخطی فاحش از منشور های ژنو. خشونت های جنسی می تواند شامل کشتار گروهی نیز شود. در تمام حالات فوق اعمال خشونت جنسی مورد محاکمه و داوری جهانی قرار می گیرد.

منشور های ژنو به خشونت جنسی نپرداخته اند. قانون حقوق بشری بعضی تعریفات از خشونت جنسی، مانند بردگی جنسی، را نشان داده ولی دیگر خشونت ها مانند تجاوز اجباری را تعریف نکرده اند. اما در دهه ۱۹۹۰ با خاتمه دادگاه جنایی بین المللی در باره یوگسلاوی سابق و رواندا با مذاکرات صورت گرفته و طرح مصوبه رم برای تأسیس یک دادگاه کیفری بین المللی تغییر قابل ملاحظه ای صورت گرفت.

۱-اتجاوز جنسی

دادگاه کیفری بین المللی روندا با خاتمه پرونده Akayesu در مورخ ۲ سپتامبر سال ۱۹۹۸ تعریف وسیعی از تجاوز جنسی (عمل زنا ی جبری) را به جامعه بین المللی در وقت تصویب مصوبه رم تقدیم نمود که بر اساس آن تهدید، ایجاد رعب و ترس، جبر، حیل و دیگر اشکال خشونت همه از جمله خشونت های جبری می باشند.

فصل ششم مستند کردن خشونت های جنسی

خشونت ضد زنان، بویژه تجاوز و نقض جنسی، در جنگ نه تصادفی است و نه یک حادثه ضمنی. گزارش های انفرادی و تاریخی، شهادت محاکم و اخبار مؤسسات غیر حکومتی NGOs همه و همه گواهی می دهند که با تمام آمادگی های خود برابر جنگ، استفاده از خشونت علیه زنان از جمله وسایل جنگی به شمار می رود.

عمومیت پیدا کردن استفاده از خشونت علیه زنان در درگیری های مسلحانه بیانگر این واقعیت تلخ است که عاملان با این روش می خواهند منافع فردی، نظامی و سیاسی بدست آورند. تمام انواع خشونت های جنسی در واقع نوعی سلاح جنگی می باشد که برای یک یا چند هدف از آن استفاده می شود: غنیمت سرباز، گسترش ترس و رعب سیاسی، بی ثبات ساختن یک جامعه، خوف، تحقیر و توهین، و بالاخره به عنوان وسیله بدست آوردن اطلاعات و یک شیوه برای نسل کشی.

به این اعمال خشونت و زور در شرایطی دست زده می شود که نظام امنیتی و قضایی و خانوادگی جامعه که یک نوع حفاظت را قبل از آغاز درگیری برای زنان تأمین نموده بود برهم خورده است. در بسیاری حالات وقتی این نظام از هم پاشیده می شود، در حقیقت خشونت علیه زنان در تمام سطوح افزایش می یابد و عاملین و مرتکبین آنها نه تنها در بین نیروهای مسلح نظامی بلکه در بین شبه نظامیان، پلیس و حتی در سطح خود جامعه به چشم می آید. شواهد به دست آمده از اردوگاه ها نشان می دهند که در نتیجه درگیری های مسلحانه نه تنها در سطح جامعه بلکه در خود خانواده نیز خشونت علیه زنان اوج می گیرد، از طرف دیگر وضعیت عمومی در درگیری های مسلحانه نیز طوری رشد می کند که زندگی زنان را از لحاظ اجتماعی و اقتصادی به مخاطره می اندازد. آنها برای یافتن قوت لایموت برای خود و اطفال و یا اعضای خانواده شان به کارهایی مجبور می شوند که اخلاق اجتماعی آنها مجاز نمی داند.

نتایج ناگوار خشونت های جنسی سالها و حتی در تمام عمر زنان را اذیت و آزار می دهد. آنها به امراض روحی و جسمی مبتلا شده، و یا از بارداری در نتیجه تجاوز جنسی جبری و یا نازا شدن رنج می برند. علاوه بر این عدم مراقبت بهداشتی موجود و نتایج ناگوار آن، بی توجهی سیاسی و یا ناتوانی سیاسی همه و همه مسائلی هستند که خشونت علیه زنان را بیش از پیش رنج آور می سازد. حتی

چند نفر دیگر در سلول زندان انداخته شده بود. این دختر به زندان آمده بود تا مادر زندانی خود را ملاقات کند، در مقابل پرداخت ۵۰۰۰۰ روپل وی توانست ۵ دقیقه با مادرش ملاقات کند. ولی این ۵ دقیقه به ۴ روز وحشت و تجاوز بدل شد، او مورد آزار و اذیت و تجاوز مکرر جنسی محافظان زندان قرار گرفت.^(۶۲)

۱-۲ بردگی جنسی

منشور بردگی سال ۱۹۲۶ بردگی را چنین تعریف می کند: داشتن حق مالکیت شخصی حتی استفاده جنسی و دیگر انواع نقض های جنسی. دادگاه جنایی بین المللی برده داری یا برده کردن را جرم می خواند، نه تنها حق مالکیت بلکه قاچاق انسان بویژه زنان و اطفال نیز جرم می باشد. بردگی جنسی در قانون دادگاه جنایی بین المللی به صورت مشخص تعریف نشده است. در این ارتباط اولین پرونده تحت عنوان قضیه فوکا (منطقه ای در یوگسلاوی سابق) به تاریخ ۲۶ جون سال ۱۹۹۶ باز شد. در وقت تصویب، معیار قضایی و تعریف بردگی جنسی معلوم نبود. شرایطی که قضیه فوکا را به وجود آورد در همین بخش همراه با توضیحات در باره بردگی جنسی که زاده وقایع شمال اوگاندا است تشریح شد. با مطالعه هر دو حادثه می توان نتایج را در باره بردگی جنسی به دست آورد.

زنان و دخترانی که در زنجیر بردگی جنسی باقی مانده اند

مثال: فوکا، یوگسلاوی سابق:

تجاوزات جنسی، عمل زناي جبری، تحقیر و توهین از آغاز بازداشت آنها (زنان) از جمله حوادث روزمره بود. آنها خود را در خانه های مختلف با تعداد مختلف می یافتند، و یا از یک خانه به خانه دیگر انتقال داده می شدند، اما همیشه در خدمت عمل جنسی مردان بودند و یا کارهای خانه شان را باید اجراء می کردند.^(۶۳)

چون آنها دارایی مرد شناخته می شدند، "مالکین" آنها حق داشتند که زنان را با دیگران جنس به جنس معامله کنند و یا برای خدمت جنسی و یا اعمال شاقه به یکدیگر اجاره دهند.

مثال فوکا، یوگسلاوی سابق:

معمولاً دختران و زنان از مراکز بازداشت به مکانهای دیگری برده شده و برای مدت چند ساعت نگهداری و دوباره برگردانده می شدند. اما در حالی که اکثر زنان بالاخره به مونت نگر و انتقال داده شدند و در اواسط آگوست سال ۱۹۹۲ آزاد شدند، تعداد زیادی از دختران و زنان جوان تا پایان فوریه سال ۱۹۹۳ در خانه و

تعریف

تجاوز جسمی با طبیعت جنسی تحت شرایط جبری رازنای جبری می‌گویند. نقض جنسی بعنوان تجاوز جنسی (زنای جبری) تنها به تجاوز جنسی به بدن یک انسان محدود نیست. نقض جنسی شامل اعمالی که در آن عمل تجاوز و یا حتی تماس جسمی نیز صورت نگرفته باشد می‌شود

.. دادگاه کیفری بین‌المللی در باره تعریف تجاوز اجباری می‌گوید: تجاوز به هر قسمت از بدن شخص قربانی حادثه توسط عضو تناسلی عامل و یا تماس با عضو تناسلی قربانی حادثه و یا دیگر قسمت‌های بدن وی توسط هر وسیله دیگری عمل تجاوز اجباری خوانده می‌شود. تجاوز باید به زور، تهدید و با استفاده از شرایط جبری ارتکاب یافته باشد و یا در شرایطی به وقوع بپیوندد که شخص قربانی حادثه توان دفاع از خود را نداشته و یا نتواند موافقت واقعی خود را اظهار کند. برای اقامه یک دعوای جرم جنگی حد اقل عنوان کردن یکی از اعمال فوق کافیهست.

مثال: سیرالنون:

وقتی در ماه ژانویه سال ۱۹۹۹ قوای یاغیان از پایتخت فرار کردند، ماریوت (اسم مستعار) دختریکه فعلاً ۱۶ سال دارد (یادداشت مترجم: در وقت نوشتن این رساله در سال ۲۰۰۰) از قریه‌ای بنام ماما که در ۴۰ کیلومتری فری تاون قرار داشت ربوده شد. پدر و مادر دختر هر دو در حمله یاغیان کشته شدند. ماریوت چندین بار از طرف یاغیان مورد تجاوز جنسی قرار گرفت. اگر او بر ضد تجاوز مقاومت می‌کرد به وی غذا داده نمی‌شد و یا مورد ضرب و شتم قرار می‌گرفت. اکثر قربانیان تجاوز جنسی با اعمال وحشیانه دیگری نیز روبرو شده‌اند، مانند دخول در آلت تناسلی توسط اشیای مختلفه.

درلت تناسلی یک دختر ۱۴ ساله که از رابطه جنسی با یکی از یاغیان امتناع ورزید، چاقو و درزن دیگری انبر وارد کردند.

یک دختر ۱۶ ساله دیگر به خاطر تجاوز جنسی مکرر به اندازه‌ای مجروح شده بود که نیاز به جراحی پیدا کرد. ضرب و شتم در تجاوزات جنسی تقریباً همیشه معمول است.^(۶۱)

مثال: چچن

شخصی به نام موسی می‌گوید که وی با چشم خود صحنه دلخراش و وحشتناکی را دید که یک دختر ۱۴ ساله در دهلیز زندان توسط چندین محافظ زندان مورد تجاوز جنسی قرار گرفت. وی این صحنه را در حالتی دید که او با

تخمین می‌زنند. در بعضی حالات دختران و زنان مجبور می‌شوند که شریک جنسی و یا زن تنها یک نفر جنگجو باشند. در حالات دیگر آنها از طرف چندین جنگجو مورد تجاوز قرار می‌گیرند.^(۶۸)

۱-۳ اعمال دیگر نقض‌های جنسی

در مصوبه رم (دادگاه جنایی بین‌المللی) باردار کردن جبری یک زن غیر قانونی و یک نقض فاحش حقوق بشری خوانده شده است. هدف از انجام چنین عملی بهم زدن ترکیب قومی یک طبقه از مردم است.

مثال: فوکا، یوگسلاوی سابق:

دختر ۴ ساله فکرت نیز با او آورده شده بود؛ او به چشم خود دیده بود که چطور لباس‌های مادرش کشیده می‌شود، و چطور به او دست اندازی میشود. طفل ۴ ساله می‌دید که تفنگچی سر مادرش را نشان گرفته است و ۴ مرد به او تجاوز نمودند. "آنها به من گفتند که می‌خواهند اطفال چتتیک به دنیا آوریم و کاری کنیم که دیگر روی به خانه برگشتن نداشته باشید..."^(۶۹)

تعقیب:

بر اساس مصوبه رم تعقیب به علت جنسیت عبارت از اینکه یک شخص به خاطر جنس خود تحت تعقیب قرار گیرد و با این تعقیب از حق اساسی مبتنی بر جنسیت خود محروم شود. (مصوبه رم ماده ۷ بند ۱ d و بند ۲ تعقیب بر بنیاد جنسیت احتمالاً تنها و تنها به خاطر جنسیت می‌باشد و یا با دیگر خصوصیت‌های ملیتی، سیاسی، مذهبی و یا نژادی مختلط می‌باشد. تعقیب شاید شامل اعمالی شود که به ذات خود بسیار جنایت‌کارانه نباشد ولی وقتی این تعقیب به آنجا می‌رسد که انسان را از حقوق اساسی اش محروم می‌سازد، عملی ضد بشری خوانده می‌شود. جرم تعقیب باید، طبق مصوبه رم، "در فهرست جرائم ضدانسانیت و قوانین دادگاه جنایی بین‌المللی" قرار گیرد.

مثال: افغانستان

مثال زنده تعقیب زنان به علت جنس در حکومت طالبان افغانستان بود (یادداشت مترجم: این رژیم در سال ۲۰۰۱ سرنگون گردید).

عقیم کردن اجباری

مطابق مصوبه رم، عقیم کردن اجباری زمانی به وقوع می‌پیوندد که عاملی توانایی باروری طبیعی یک یا چند شخص را از بین ببرد، محرومیتی که از لحاظ پزشکی یا مراکز درمانی غیر

آپارتمانهای مختلف مانند برده و کنیز نگهداشته شدند. آنها مجبور بودند که کارهای خانه مردان را انجام دهند. بعضی از دختران و زنان جوان بالاخره به سربازان موبته نگر وئی فروخته شدند.^(۶۴)

مثال: فوکا، یوگسلاوی سابق:

شهادت شاهدان عینی حاکی از آن است که وقتی سربازان از جبهه جنگ و یا پاکسازی روستاهای اطراف فارغ می شدند شبانه زنان و دختران را انتخاب کرده و با خود می بردند. البته هر سربازی این اجازه را نداشت. (شواهد موجود اند) بعضی از آنها یا از طرف فرماندهان پلیس منطقه فوکا و یا از طرف مسوولان بازداشتگاه ها مجوز می گرفتند. و در آنجا به زنان جوان و دختران تجاوز جنسی می کردند. ۶۵ شایان ذکر است قبل از اینکه این دختران و زنان به زنجیر بردگی جنسی کشیده شوند مورد تجاوز و خشونت واقع می شدند.

مثال: شمال اوگاندا

" در سال ۱۹۹۶ یک روز بعد از ظهر بود که یاغیان آمدند و دو کودکم را که یک دختر و یک پسر بود خواستند. دخترم ۱۴ ساله بود و پسرم ۱۳ سال داشت. فرزند نام را بردند و پس از ضرب و شتم، به من و دخترم تجاوز کردند دخترم را بردند و فرمانده آنها او را برای خودنگه داشت. و پسرم تقریباً دو ماه در جنگل بود تا اینکه قوای حکومتی (قوای دفاع ملی اوگاندا) بعد از یک حمله وی را آزاد ساخت...^(۶۶) بردگی جنسی اکثراً با اعمال شاقه و کارهای خانه همراه می باشد. در بعضی حالات زنان و دختران مجبور به شرکت در جنگ نیز می شوند.

مثال: شمال اوگاندا

زندگی با یاغیان یکی از سخت ترین و محرومترین شرایط برای دختران و پسران دزدیده شده بشمار می رود. مثلاً آنها از همان روز اول به انجام کارهای سختی چون بارکشی حمل لوله های آب مواد غذایی و لباس مجبور می شوند و به جبر باید وسایل و مهمات جنگی و یا اموال غارت شده را حمل کنند. در سودان و یا اوگاندا معمولاً از پسرها و دخترها برای انجام کارهای خانه استفاده می شود. ۶۷ در بعضی حالات، مثل شمال اوگاندا یا سیرالیون، در جریان بردگی جنسی، زنان و یا دختران مجبور می شوند که با "صاحبان" خود ازدواج کنند.

مثال: سیرالیون

مطالعات یونیسف نشان داده است که ۷۵ درصد دختران و زنان دزدیده شده با تجاوزهای جنسی روبرو شده اند؛ بعضی ها این رقم را تا حدود ۹۰ درصد

و نیروهای مسلح یوگسلاوی کنترل شهر را به دست گرفتند و به اسارت و بازداشت بوسنیایی‌ها (مسلمانان) و کرواتها پرداختند. بعضی از آنها در خانه‌هایشان دستگیر شده و مردان به مراکز مختلف بازداشت انتقال داده شدند. در یکی از این مراکز بنام Kazneni Popravni Dom در فوکا صد ها نفر زندانی شده‌اند که اکثریت آنان تا کنون خبری در دست نیست، احتمالاً کشته شده‌اند. در بعضی از این مراکز زنان و دختران نیز زندانی بودند که به قصد استفاده‌های جنسی نگهداری می‌شدند.

در یکی از این مراکز زنان، اطفال و افراد مسن به شکل بسیار غیر انسانی محبوس بودند. طبق گفته بازداشت شدگان؛ هر شب زنان مورد تجاوز جنسی قرار می‌گرفتند.

علاوه بر این زنان و دخترانی که بر اثر تجاوزات جنسی و یا ضرب و شتم مجروح می‌شدند، تحت مداوای پزشکی قرار نمی‌گرفتند. آنان از داشتن لحاف و پارچه و حتی وسایل بهداشتی عادی محروم بودند و فقط مقداری غذای ناچیز داده می‌شد. طبق گزارشات، دوزن بعد از کتک خوردن جان خود را از دست دادند. یک دختر ۱۲ ساله که در ماه آگوست سال ۱۹۹۲ بازداشت شده بود می‌گوید: که در جریان ده روز بازداشت ۱۰ بار مورد تجاوز جنسی قرار گرفت. و دو بار نیز به مادرش تجاوز جنسی کردند.

در یکی از شب‌های سپتامبر یک گروه از صربهای بوسنیایی دسته‌ای از زنان و اطفال را از محل نگهداریشان بیرون کشیده و به یکی از آپارتمان‌های نزدیک انتقال دادند. در بین آنها سه زن با نام‌های مستعار نصرت؛ فکرت و سنلا بودند (اسم‌های اصلی زنان نزد سازمان عفو بین‌المللی محفوظ نگهداشته شده است)؛ سنلا؛ می‌گوید: به من دو مرد تجاوز کردند. بعد آنها چند تن از چتتیک‌های دیگر را آوردند که میخواستند با من رابطه جنسی برقرار کنند (چیتتیک‌ها نام فاشیست‌های صربی در جریان جنگ جهانی دوم بود) ۷۳. من به ایشان گفتم نه! من این کار نمی‌کنم. آنها به من گفتند که فرزندم را از پنج‌بره به بیرون می‌اندازند. من گریه کردم و فریاد کشیدم، و آنها مرا رها کردند.

تجاوز جنسی در شهر فوکا یک عمل برنامه‌ریزی شده بود. دادگاه جنایی بین‌المللی در باره یوگسلاوی سابق ۸ نفر را به اتهام تجاوزات جنسی به زنان که در مراکز بازداشت زندانی بودند، محکوم نمود. این هشت نفر متهم‌اند که بیشتر از ۶ ماه به دوزن تجاوز می‌نمودند. زنان مذکور در چندین مرکز بازداشت مانند Buk Bijela و دبیرستان فوکا و سالن ورزشی شبه نظامیان نگهداری شده‌اند. گفته شده است که این دوزن در آسایشگاه‌های شخصی نیز با دیگر زنان به قصد استفاده‌های جنسی نگهداشته شده‌اند. یکی از این آسایشگاهها نصرت کارامن نام داشت.^(۷۴)

قابل توجه می‌باشد و یا بدون موافقت واقعی قربانی حادثه صورت می‌گیرد.

مثال:

یکی از راه‌های مستقیم محروم ساختن زنان از باروری این است که زن مجبور شود رحم خود را تحت عمل جراحی قرار دهد ولی شیوه غیر مستقیم آن این است که سلامتی زنان در نتیجه بکارگیری سلاحهای شیمیایی، آزمایشات هسته‌ای و یا آلودگی محیط زیست به خطر افتد. دیگر انواع نقض‌های جنسی این است که عامل آن با یک یا چند شخص به عمل جنسی دست زند و یا کسی مجبور شود که به این اعمال تن در دهد و یا در این موارد مورد تهدید و یا زور قرار گیرد مانند لمس اندام جنسی و یا برهنه کردن جبری.

۱-۴- زور و اجبار

رفتارهای اجباری شامل ترس از خشونت، زور، ترس از بازداشت، فشار روحی و یا سوء استفاده از قدرت حساب شده می‌باشد. بنا بر این در یکی از حالت‌های فوق احتمال وقوع جرم تجاوز جنسی می‌رود. تجربه نشان داده است که قربانی برای نجات از موارد فوق بر خلاف رضایت قلبی تن به عمل جنسی داده است.

مثال: سیرالئون

دختران و زنانیکه توسط یاغیان دزدیده شده‌اند شجاعانه و بدون پروا مورد تجاوز جنسی قرار گرفته‌اند. اکثریت آنها در صورت مقاومت به مرگ تهدید شده‌اند. یکی از قربانیان تجاوز جنسی از زبان یاغی که وی را دزدیده نقل می‌کند: تو نمیدانی! ما به همین خاطر می‌آیم و شمارا می‌دزدیم اگر امروز هم‌خوابه‌ام نشوی ترا می‌کشیم.^(۷۰)

مثال: تیمور شرقی

یک استاد اندونزیایی، جورج ادیتوندر که در باره تأثیرات اجتماعی و محیطی تجاوز در تیمور شرقی تحقیقات همه‌جانبه‌ای را انجام داده است؛ می‌گوید که شرایط ناشی از اشغال نظامی منتج به اذیت و آزار و مزاحمت وسیع جنسی شد. تحقیقات؛ وی را به این نتیجه رسانید که: فشار نظامی عامل اصلی روابط جنسی اجباری زنان در تیمور شرقی بوده است.^(۷۱)

۲- موارد خاص

۲-۱- تجاوز و بردگی جنسی سازمان یافته در فوکا^(۷۲)

در فوکا شهری که در جنوب بوسنی و هرزگووین نزدیک مرز مونته‌نگرو قرار دارد، در آوریل سال ۱۹۹۲ درگیری آغاز گردید. وقتیکه صرب‌های بوسنیایی

نزدیک هتل زندگی می کردند را صادر کرد. سن این دختران بین ۱۲ تا ۱۴ سال بود. تعداد زنانیکه در خانه کارامن بین ۱۲ اگست تا ۳۰ اکتبر سال ۱۹۹۲ زندانی بودند، به ۹ نفر می رسید. بعد از مرگ Pero Elez مسئولیت خانه کارامن به عهده یکی از سربازان او بنام RADOVAN STANKOVIC گذاشته شد. او از این خانه به عنوان مرکز فساد استفاده می کرد.

۸-۲- بر خلاف سالن ورزشی شبه نظامیان در خانه کارامن مواد خوراکی کافی در دسترس زندانیان گذاشته میشد. در اطاق ها قفل نمی شدند. به آنها کلیدی داده شده بود که اطاق های خود را قفل کنند و از ورود سربازانی که به Pero Elez تعلق ندارند ممانعت ورزند. به زندانیان شماره تلفن هتل Miljevina داده شده بود، تا در صورتیکه سربازان بدون اجازه رسمی داخل اطاق ها شوند، به مقر آنها در هتل مذکور تلفن کنند. وقتی زنان به این شماره تلفن زنگ می زدند STANKOVIC RADOVAN می آمدند و مانع از ورود سربازان غریبه به خانه می شدند نکته قابل توجه این بود که با وجودیکه زندانیان محافظ نداشتند ولی امکانات فرار نیز موجود نبود. آنها هیچ جانی نمی توانستند فرار کنند، زیرا اطراف آنها توسط نیروهای صرب در محاصره قرار داشت.

۸-۳- دو دختر بنام های مستعار FWS-۷۸، FWS-۵۷ و ۷ زن دیگر در خانه کارامن بین ۳ اگست تا ۳۰ اکتبر سال ۱۹۹۲ زندانی بودند. فرمانده Pero Elez با این زنان به صورت ملکیت شخصی خود معامله میکرد.

۸-۴- در تمام دوره بازداشت FWS-۵۷؛ و FWS-۷۸ و دیگر زندانیان زن هر شب مورد تجاوز جنسی قرار می گرفتند. مرتکبین این اعمال همه سربازان صربی بودند که به دسته Pero Elez تعلق داشتند. از جمله دیگر سربازانی که با این دختران عمل زناجبری را به اشکال کاملاً شنیع انجام داده اند یکی هم STANKOVIC RADOVAN می باشد.

۸-۵- اولین بار که به دو دختر مذکور در خانه کارامن تجاوز صورت گرفت در تاریخ ۳ اگست سال ۱۹۹۲ بود، و این همان تاریخی بود که آنها به آن خانه آورده شدند. و یک سرباز نامعلوم به FWS-۵۷ تجاوز کرد و. در همان روز RADOVAN STANKOVIC نیز به FWS-۷۸ تجاوز جنسی نمود.

۸-۶- در کنار تجاوزات جنسی تمام زندانیان زن مجبور بودند تا برای سربازان صرب کار کنند، شست و شوی لباس، غذا پختن و دیگر کارهای خانه جبراً به دوش آنها گذاشته شده بود FWS-۷۸.. سه بار از خانه کارامن به آپارتمانهای دیگر در Miljevina منتقل شده بود تا اطاق ها را نظافت کند، برای سربازان غذا بپزد و پنجره ها را رنگ کند. یک بار نیز وی با دو زن دیگر برای کار برده شدند که دو زن مذکور توسط دو سرباز مونته نگروئی مورد حمله جنسی قرار گرفتند.

۸-۷- در خانه کارامن زندانیان همیشه در ترس و وحشت زندگی می کردند. اگر

بر اساس قوانین بین‌المللی "اعمالی که در نتیجه آن زنانی جبری صورت گیرد و یا کسی باکسی دیگر به زنا مجبور شود جرم بر ضد انسانیت خوانده می‌شود و برخلاف قوانین و مقررات جنگ و تخطی فاحش از منشورهای ژنو می‌باشند".^(۷۵)

در محاکم بین‌المللی در خصوص قضایای یوگسلاوی سابق این اولین محاکمه‌ای است که در آن بردگی جنسی و تجاوز جنسی ضد زنان مسلمان بوسنیایی جرم فاحش و ضد انسانیت خوانده شده است. در پرونده‌های گذشته، تجاوز جنسی نقض مقررات جنگ خوانده نمی‌شد. در آغاز دادگاه مدعی العموم، Dirk Ryneveld در دادخواست دعوی خود به محکمه گفت: "آنچه ضد زنان مسلمان عمل شده است، تنها و تنها به علت قومیت، دین و جنس آنان بوده است. محاکمه سه مرد که به اعمال مذکور متهم شده بودند در تاریخ ۲۰ مارس سال ۲۰۰۰ آغاز گردید. هر سه نفر جمعا به ۳۳ جرم ضد انسانیت و سرپیچی از قوانین و مقررات جنگ متهم شدند، در اتهامات وارده از تجاوز جنسی، شکنجه، بردگی؛ بی‌عفتی و بی‌حرمتی نام برده شده است.

هر سه نفر متهم اند که شخصا تجاوز جنسی را مرتکب شده‌اند، زنان را به مکانهای مختلف انتقال داده و مورد تجاوز جنسی قرار گرفته داده‌اند، در منطقه فوکا بر ضد زنان مسلمان بوسنیایی اعمال تجاوزات جنسی را نه تنها خود مرتکب شده بلکه برای شرکت دیگران نیز سازماندهی کرده‌اند. تعدادی از زنانی که مورد تجاوز قرار گرفته بودند شخصا در برابر محکمه ایستاده و شهادت دادند. بعضی دیگر برای حفظ آبرو و از ترس سایر مجرمین که آزاد هستند بصورت مخفی شهادت دادند.

شماره‌ای از جریان پرونده‌های دادگاه جنایی بین‌المللی یوگسلاوی سابق

اتهامات ۴۸، ۴۵

اعمال بردگی و تجاوز جنسی بر ضد سه زن بانام FWS-۷۸، FWS-۵۷ و ۷ زن دیگر در خانه کارامن.

۸-۱- یکی از رهبران شبه نظامیان صربی به نام Pero Elez فرماندهی جنگجویان گروهی خاص بانام Vukovar راعهده دارو هتل Miljevina مقرر وی بود. در تاریخ ۲ آگوست سال ۱۹۹۱، Dragoljub Kunarac، با همکاری Pero Elez سه دختر به اسمهای مستعار FWS۷۸، FWS-۵۷، و D.B. را از مقر مونته‌نگرو در فوکا به هتل Miljevina انتقال دادند. علت انتقال آنها فقط این بود که این سه زن یک روز قبل راجع به شرایط موجود در یکی از اردوگاهها با خبرنگاران صحبت کرده بودند و به این دلیل Pero Elez دستور اسارت این سه دختر را که در یک خانه

رهبری آن هدایت می شده، بود. این یک نوع پاداش برای کار کسانی بود که با وفاداری تمام اوامر فرماندهان خود را مانند کشتن زندانیان جنگی، به اسارت گرفتن ساکنین شهرها و روستاها و غیره به اجرا در می آوردند. در نظام اجتماعی LRA به همان نسبت که سلسله مراتب فردی بالاتر باشد به همان اندازه حق بیشتری در مالکیت زنان و مزدوران خانگی را دارد.

در سیستم داخلی نظام اجتماعی LRA مقررات شدیدی برای ازدواج های اجباری حاکم می باشد. سلوک و رفتار جنسی پسر و دختر شدیداً تحت کنترل قرار دارد. از همان لحظه که یک دختر به عقد ازدواج اجباری در اجتماع LRA وارد می شود، اجازه ندارد که در خارج از آن به انجام هر گونه رابطه جنسی اعم از اجباری و یا رضایی بپردازد، در صورت مخالفت مجازات شدید حتی مرگ در انتظار اوست.

ولی LRA این مقررات را در روستاهایی که مورد حمله قرار می دهند اجرا نمی کنند. سازمان عفو بین المللی بر اساس شواهد و اطلاعات جمع آوری شده از قربانیان حوادث می گویند: جنگجویان LRA در حمله به روستاها به تجاوز جنسی زنان و دختران و غارت و چپاول آنها می پردازند.

در حلقه های سیاسی و نظامی شهری و اطراف اوگاندا تجاوزات جنسی در کنار کشتن و شکنجه به عنوان یک استراتژی جنگی خوانده می شود. به نظر آنان به این وسیله می توان رعب و ترس را در بین مردم ایجاد کرد و آنها را به فرمانبرداری مجبور ساخت. یکی از خصوصیات دیگر نظام اجتماعی LRA این است که به مجردیکه یک دختر به اجبار به گروه یاغیان می پیوندد، او جزء اموال گروه محسوب می گردد، به عبارت دیگر؛ تجاوز جنسی یا ازدواج اجباری زیر بنای فعالیت اجتماعی. نظامی گروه مذکور می باشد.

۳- اقدامات مهم در ثبت اسناد و شواهد:

برای اینکه تجاوزات جنسی و نقض های جنسی را در زمره اسناد آوریم لازم است گام های ذیل مدنظر گرفته شوند:

۱-۳ مراحل ابتدایی:

- در درگیری مسلحانه و وضعیت زنان را مورد بررسی و نظارت قرار دهید..
- تمام قضایایی که مورد توجه شما قرار می گیرد را تعقیب کنید..
- حوادث نمونه در خصوص نقض های جنسی را جمع آوری و مشخص سازید.

در این نمونه ها باید هویت قربانیان حوادث، محل وقوع حملات، روشهای استعمال شده، ویژگی و شرایط نقض ها، عاملین متهم و عکس العمل های رسمی

زنی از اطاعت سرکشی میکرد، مورد ضرب و شتم قرار می گرفت. سربازان زنان را تهدید به کشتن میکردند و به آنها گفته میشد که چیزهای زیادی راجع به آنها می دانند FWS-۷۸. در تمام دوره اسارت تمایل به خودکشی داشت.

۸-۸ اعمال انکار ناپذیر و تخطی هایی که RADOVAN STANKOVIC مرتکب شده بود عبارت بودند از:

اعمال جرم ۴۵ یعنی برده داری یا به بردگی کشیدن اجباری .
 اتهام ۴۵: به بردگی کشیدن یا برده کردن یک جرم ضد بشری میباشد، که مطابق ماده ۵ بند ج قانون جزای بین المللی قابل مجازات است .

۲-۲ تجاوز و بردگی جنسی در درگیریهای شمال اوگاندا ۷۶

پسران و دختران دزدیده شده مانند حیوانات خانگی به مالکیت رهبر نیروهای یاغی بنام Lord Resistance Army یا LRA در می آمدند. در سازماندهی تشکیلاتی آنها زنان و دختران جایگاه ویژه ای داشتند. آنها مانند اجناس هر شب مورد معامله قرار می گرفتند، یاغیان برای اینکه تجاوز جنسی را قانونی جلوه دهند زنان را به ازدواج های جبری وادار می ساختند.

حق مالکیت نسبت به دختران و زنان در قدم اول به رهبر LRA بنام Kony تعلق داشت، و بعد از او دیگر رهبران و فرماندهانی قرار داشتند که دختران را دزدیده بودند..

مالکین دختران که از آنها به عنوان همسر و یا خدمتکار استفاده می کردند، از قدرت زیادی برخوردار بودند. آنها می توانستند به دختران و یا زنان در اختیارشان به هر شکلی که خواسته باشند تجاوز کنند و یا آنها را به یک مالک دیگر تحویل دهند. به پسر ها و دخترانی که دزدیده شده بودند، یاغیان مالکیت دیگری را نیز اعمال می کردند، مثلاً آنها حق داشتند که پسر ها و دختر ها را به کار های سخت وادار کنند و یا آنها را آنگونه که تمایل دارند مورد شکنجه، قرار دهند. حتی "رهبر گروه Kony و دیگران فرماندهان بلند پایه می توانستند برای پسر ها و دختر های دزدیده شده جزای مرگ تعیین کنند.

مالک چندین زن بودن و به آنها مانند زن خود تجاوز جنسی کردن و دیگر نقض های ضد زنان تنها به نظام اجتماعی گروه یاغی LRA محدود نمیشد. طبق گزارش های حکومتی این نوع اعمال با زنان در اجتماع خود اوگاندا در سطح خانواده ها نیز صورت می گیرد. (۷۷). آنچه در این بخش مربوط به LRA میباشد، حدود، خصوصیت و طرز عمل خشونت بار نسبت به زنانی می باشد که به خشن ترین شکل حقوق آنها پامال می گردد.

غصب زنان و دختران که در نتیجه جلب و احضار جبری و ازدواج جبری به وجود آمده به عنوان بخشی از استراتژی نظامی LRA و نظام اجتماعی که توسط

مثل ایدز چه اندازه است؟)
اطلاعات لازم در خصوص امکانات و تسهیلات پزشکی برای ارائه خدمات درمانی به قربانیان خشونت های جنسی در کشور مربوطه کسب نمایید.
موسسات و سازمانهای تخصصی که برای قربانیان خشونت های جنسی فعالیت می نمایند را شناسائی کنید.

عوارض و نتایج سوء اجتماعی و اقتصادی که برای قربانیان خشونت های جنسی ایجاد می شود را بررسی کنید. مانند عدم پذیرش در اجتماع، تجرد دایم، فشار، طلاق، کشیده شدن به باندهای فساد جنسی.

برای انجام گفتگوها و مصاحبه های خود از کمک و نظر مشاورین و متخصصین مربوطه استفاده کنید. این متخصصین می توانند از میان پزشکان متخصص امراض مقاربتی و روانی و نیز اعضای سازمان های غیر حکومتی زنان که به قربانیان خشونت های جنسی کمک می کنند باشند.

۳-۳ اقدامات و آمادگیهای احتیاطی قبلی برای مصاحبه با قربانیان و شاهدان

مبالغه نیست اگر گفته شود مصاحبه با کسانی که از خشونت ها و نقض ها جان سالم به در برده اند؛ نیازمند اقدامات احتیاطی و آمادگی قبلی هستند.
یکی از این اقدامات احتیاطی این است که در جریان مصاحبه و بعد از آن به حفظ مصونیت و آرامش روحی و جسمی آنان، اعضای خانواده و افراد مرتبط شان توجه شود.

مهارت خاص در مصاحبه، داشتن اطلاعات کافی راجع به نتایج خشونت هایی که این افراد آنرا تحمل کرده اند و تأثیر مصاحبه بر حالت روحی و روانی آنها از جمله مسائلی اند که باید برای آن از آمادگی قبلی برخوردار بود.

باید آگاه باشید که لازم است تا در یک فضای امن و بدون فشار روحی و به شکل مؤدبانه مصاحبه خود را با قربانیان انجام دهید. البته احتمال این میرود که با مصاحبه زخم های روحی قربانی یک حادثه دوباره تازه شود. معمولاً بعد از آشکار شدن جریان حادثه برای قربانیان و شاهدان حادثه؛ عکس العمل های مختلف روحی پیدا میشود مانند به خاطر آوردن دوباره جریان حادثه موجب ایجاد، ترس و وحشت از جریان حادثه و یا دیدن خواب های وحشتناک می شود. به همین سبب قبل از مصاحبه بهتر است با قربانیان یا شاهدان عینی جلسه مقدماتی به صورت جداگانه و یا دسته جمعی برگزار شود و از آنها پرسیده شود در صورت انجام مصاحبه به آنها چه احساسی پیدا می کنند و آیا حاضر به انجام آن هستند یا نه؟

خشونت جنسی به خاطر اثرات اجتماعی، فرهنگی، اخلاقی و سیاسی آن یکی از مشکل ترین خشونت ها و نقض ها میباشد. تقریباً در تمام اجتماعات

را مشخص سازید.

- در داخل و خارج از منطقه به حقیقت یابی بپردازید. سؤال‌های عمده‌ای که می‌تواند راهنمای کشف حقیقت قرار گیرند به قرار زیر است:
 آیا حضور در منطقه از امنیت مناسب برخوردار است؟ و آیا این حضور زندگی شاهدان و یا افراد مرتبط را به مخاطره نمی‌اندازد؟ و آیا محل دیگری برای جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز وجود دارد؟
 - برای اثبات ادعای نقض رفتار جنسی چه نوع شواهد و مدارکی مورد نیاز است؟

- چه کسی می‌تواند این شواهد را در اختیار بگذارد؟
 - بهترین راه برقراری ارتباطو مصاحبه با شاهدان و قربانیان حوادث کدام است؟
 برای ارزیابی اطلاعات و شواهد مورد نیاز میتوانید سؤالهای زیر را مطرح نمایید:
 آیا مورد نقض خلاف قوانین بشری بین‌المللی است؟
 تا چه اندازه منبع اطلاعات اولیه قابل اعتماد است؟
 آیا اتهام موجود با نمونه‌هایی که در رابطه با نقض‌های قبلی جمع‌آوری شده، مطابقت دارد؟

تا چه اندازه شواهد پزشکی و دیگر شواهد قابل اعتماد هستند؟

مسئولیت نقض‌ها بر عهده چه کسی است؟

علاوه بر این اقدامات اولیه ضرورت دارد که برای تحقیق و ارزیابی خشونت‌های جنسی بعضی اقدامات احتیاطی و آمادگی‌های قبلی را کسب نمایید. در باره این موضوع در کتاب جداگانه‌ای تحقیقاتی صورت گرفته است که شما می‌توانید به آن مراجعه کنید. (۷۸). ولی در اینجا بصورت خلاصه بعضی نکات مهم را می‌توان یادآور شد:

۳-۲ دانستنیهای پزشکی و اجتماعی عوارض و نتایج خشونت جنسی

برای دانستن طبیعت نقض و خشونت جنسی و تأثیر آن بر قربانیان لازم است گفتگو و مصاحبه‌های مناسبی صورت گیرد و قربانیان حادثه را برای کمک بیشتر نزد متخصصین پزشکی و حقوقی اعزام نمود
 برای این منظور نکات زیر را مدنظر قرار دهید:

اطلاعات لازم در خصوص عوارض و نتایج خشونت‌های جنسی کسب نمایید. مثلاً بعد از خشونت جنسی وارده به یک زن احتمالاً به بیماری روحی بنام Trauma Syndrome مبتلا می‌شود. این بیماری یک مشکل روحی است که قربانی حادثه را با فشار و اختلالات روانی روبرو می‌سازد.

زمینه‌های اجتماعی و پزشکی موجود در جامعه پیرامونی قربانی را جمع‌آوری و بررسی نمایید. (به عنوان نمونه؛ میزان شیوع امراض جنسی و مقاربتی

آنها را دوباره بیدار سازد. با پرده برداشتن از جریان حادثه معمولاً قربانیان یا شاهدان با عکس العمل‌های مختلف روبرو میشوند، از جمله به یاد آوردن خاطرات دلخراش حادثه و دیدن خواب‌های وحشتناک و ترس آور. نسبت به نگرانی خود باید توجه کنید، احتمالاً خود شما در باره بعضی مسائل میل ندارید صحبت کنید.

۴- شواهد ضروری:

کیفیت مصاحبه برای تحقیق و ارزیابی معلومات اهمیت کلیدی دارد. بنابراین، ضروری است که در خصوص جرایمی که شما در مورد آن تحقیق می کنید و نیز شرایط قربانیان و دیگر شاهدان اطلاعات کافی داشته باشید. شواهد اعمال خشونت‌های جنسی اکثراً شامل مصاحبه‌ها، شهادت‌ها، گزارشات پزشکی؛ نظرات متخصصین، بیانیه‌های رسمی و نیمه رسمی، علائم فزیکایی روی بدن قربانی حادثه و عکس‌ها می‌باشند.

۴-۱ مصاحبه و شهادت خود قربانیان و شاهدان

برای دریافت اینکه آیا عمل تجاوز جنسی، بردگی جنسی و یا فحشای اجباری و یا تطمیع کردن (مثلاً در مقابل انجام کار یا مواد خوراکی معامله جنسی کردن) به وقوع پیوسته است و یا خیر تا اندازه زیادی به کیفیت شواهد و معلوماتی ارتباط دارد که توسط قربانیان و دیگر شاهدان ارائه می‌گردند.

۴-۲ شواهد پزشکی

ارزیابی متخصصین درباره فشارهای روانی بعد از خشونت جنسی و شواهد اختلالات روحی و روانی بعد از حادثه که توسط متخصصین پزشکی ارائه می‌گردد؛ بیانگر آن است که خشونت جنسی صورت گرفته است. و به این دلیل بسیار مهم است که در جریان تحقیقات نظر متخصصین با موافقت قربانیان حادثه خواسته شود تا حالت روانی آنها را تشخیص نمایند. ولی متوجه باشید که شواهد بدست آمده در باره اختلالات روحی همیشه بیانگر تجاوز جنسی و دیگر شکنجه‌ها نمی‌باشند.

۴-۳ بیانیه‌های رسمی و نیمه رسمی

چنین بیانیه‌هایی معمولاً در رابطه با اتهامات خاصی صادر می‌گردد و دارای خصوصیت عمومی است که خشونت را به صورت کلی علیه زنان و یا علیه زنان یک جامعه خاص مطرح و اعمال هر گونه خشونت را در مجموع تقبیح میکنند. در بخش ۴ فصل ۴ این کتاب تفصیل بیشتر در باره ارزیابی نقض‌ها داده شده است.

برای زن، مرد و یا طفلی که قربانی تجاوز جنسی شده‌اند، زندگی در اجتماع خیلی گران تمام می‌شود، او به جز اینکه حیثیت و آبروی خود را در مخاطره می‌بیند، خود را در اجتماع و حتی در داخل خانواده خود نیز طرد شده احساس می‌کند.

قربانیان خشونت جنسی شاید میل نداشته باشند را جمع به خشونت‌هایی که تجربه کرده‌اند، صحبت کنند. شما به عنوان مصاحبه‌کننده وظیفه دارید که با کمال مهارت تخصصی و تجربه کاری به گونه‌ای با قربانی صحبت را آغاز کنید که وی با اعتماد به شما حداقل بگوید که در حق وی خشونت جنسی صورت گرفته است و شما به وی بفهمانید که طرح اتهامات عنوان شده برای ثبت اسناد ضروری می‌باشد.

مصاحبه هیچگاه نباید شکل جبری به خود بگیرد و نباید به گونه‌ای باشد که قربانی حادثه احساس کند کنترل خود را از دست داده است. او باید کاملاً آزاد باشد که چه می‌خواهد بگوید و چه وقت می‌خواهد صحبت را تمام کند.

مصاحبه با قربانیان خشونت جنسی اقدامات احتیاطی

لطفاً به "راهنمای مصاحبه" در کتاب روش‌شناسی تحقیق در مسائل حساس جنسیتی مراجعه کنید.

تمام خطرهای ممکنه‌ای را که احتمالاً قربانیان حادثه، شاهدان و یا اعضای خانواده آنها با آن روبرو شوند مدنظر بگیرید؛ اقدامات حفاظتی را شناسایی و اجرا نمایید؛ در صورت ضرورت از نمایندگی‌های دیپلماتیک و دولتهای قابل اعتماد درخواست کمک نمایید.

به منظور امکان برقراری تماس با قربانیان حادثه و شاهدان با افراد محلی تماس حاصل کنید.

به قربانیان اطمینان دهید که اظهاراتشان در نهایت امانت‌داری و اعتماد نگهداری می‌شود و از اهداف و منظور کارتان اطلاعات لازم به آنها ارائه دهید.

اطمینان حاصل کنید که آیا آنها قبلاً مصاحبه انجام داده‌اند و یا خیر اگر داده‌اند با چه کسی و برای چه منظوری؟

اگر قربانیان راجع به سرگذشت خود نمی‌خواهند صحبت کنند، از آنها پرسید که آیا از حادثه مشابهی که در حق دیگران واقع شده اطلاع دارند؟ شاید آنها راجع به آنچه برای دیگران اتفاق افتاده باشد، صحبت کنند.

قبل از مصاحبه‌ها با قربانیان جلسات مقدماتی برگزار کنید و راجع به نتایج مصاحبه‌ها با آنها صحبت کنید، زیرا مصاحبه احتمالاً درد و رنج روانی گذشته

آسیب جدی شده و یا ناخواسته باردار شده، باید در ابعاد زیر به جمع آوری اطلاعات پرداخت:

- رفتار و گفتار عاملین حادثه :

در این باره سعی شود توجیهاتی که برای رفتار ناشایست خود ارائه می دهند ثبت شود .

- مدت بازداشت

مثلا اگر قربانی حادثه دچار بارداری ناخواسته شده باشد، باید ثابت شود که چه مدت بعد از بازداشت، این کار صورت گرفته و یا اگر طفل به دنیا آمده، تاریخ ولادت او باید ثبت گردد.

طبیعیات روابط جبری

بیانات و یا اعمالی که نشان دهنده مالکیت فرد یا گروهی از افراد بر زنان میباشند. (مانند ازدواج اجباری؛ خرید و فروش زنان، یا معامله کردن آنها همچون اجناس و یا اجاره دادن آنها توسط "مالکین")
 . ماهیت قدرت و صلاحیت افرادی که زنان را در بازداشت خانه ها نگهداری میکنند.

. توجه به این مسئله که آیا رفتارهای خشن جنسی نسبت به زنان در اردوگاهها با انگیزه های مالی و جلب منافع مادی بوده است؟

کار اجباری :

توجه به این مسئله که آیا زنان برای انجام کارهای سخت و مشقت آور در اردوگاهها و یا شرکت در جنگ مجبور شده اند؟

دیگر اشکال خشونت:

آیا زنان مورد ضرب و شتم قرار گرفته اند، و یا شکنجه جسمی و روحی شده اند؟
 درباره تجاوز و خشونتی که غیر از زنان افراد دیگری را نیز متضرر ساخته است:
 باید به جمع آوری اطلاعات دست زد ...

۴-۴ شواهد و علائم جسمی خشونت جنسی

در برخی از نمونه‌ها شما می‌توانید از علائم جسمی به عنوان شواهد خشونت‌های جنسی استفاده کنید. این شواهد شامل علائمی هستند که در بدن قربانی حادثه (مانند جراح در اندام جنسی و کبود شدن بدن) توسط پزشکان معالج تشخیص داده میشوند. ولی دیده شده که اکثر قربانیان حادثه از مراجعه به پزشک در کوتاه مدت اجتناب ورزیده و بعد از گذشت زمان نزد پزشک می‌روند. از اینرو بعد از گذشت زمان علائم جسمی از روی بدن ناپدید شده و گواهی پزشکی از قطعیت بالایی برخوردار نمی‌شود.

۴-۵ عکس‌ها

در بعضی نمونه‌ها ممکن است از کبود شدن بدن قربانی حادثه و یا دیگر اشکال خشونت جنسی عکس گرفته شده باشد. اما کمتر اتفاق می‌افتد که قربانی حادثه و یا دوستان او عکس‌هایی از علائم جسمی را تهیه کنند. در حالت درگیری‌های مسلحانه قربانیان حوادث خشونت‌های جنسی کمتر جرئت می‌کنند که نزد پلیس و یا پزشک بروند. پلیس و پزشک در شرایط صلح و وظیفه دارند تا شواهد حادثه را با تهیه عکس‌ها تثبیت کنند.

۵-اطلاعات کلیدی مورد نیاز

طبیعت اعمال:

یکی از اطلاعات کلیدی این است که عملی را که نمود یا خصوصیت خشونت جنسی دارد را با علائم و آثار باقی مانده تثبیت کرد. مثلاً آثاری که از لمس اندام جنسی به جا مانده و یا جراحی که در وجود شخص قربانی دیده می‌شود، خصوصاً در قسمت‌های حساس بدن که در نتیجه رفتارهای خشن جنسی به جا مانده است.

شرایط محیطی انجام خشونت جنسی:

از جمله علائمی که می‌تواند اعمال خشونت را ثابت کند؛ استفاده از عامل جبر، زور، آکراه، تهدید، فشار روانی و یا سوء استفاده از قدرت برای رسیدن به هدف است.

هویت عاملین جرم:

ثبت هویت عاملین حادثه خیلی مهم است.. باید کوشش شود نام اصلی یا مستعار، رتبه دولتی یا نظامی و دیگر مشخصات عاملین جرم را پیدا نمود. علاوه بر این اگر قربانی حادثه کسی باشد که در نتیجه بردگی جنسی دچار

جنسی و بازداشت غیر قانونی قابل پیگیری است. اگر به این موارد رسیدگی نشود این اعمال به عنوان نقض حقوق بشر برشمرده در کنوانسیون‌های بین‌المللی همچون منع شکنجه و دیگر اعمال خشن و توهین آمیز، حق مالکیت جسمی، منع کار اجباری، حق حفظ حریم شخصی و آزادی حرکت مطرح می‌شود.

دلیل اصلی برای قاچاق زنان و کودکان به منظور بهره برداری از آنان در فحش‌های اجباری است. این تعریف به معنای نادیده گرفتن خشونت‌هایی که مردان و زنان در زمان کار مثلاً در فروشگاه‌ها به عنوان کارکنان محلی با آن مواجه می‌شوند و یا زمانی که به قصد ازدواج و مقاصد دیگر به نقطه دیگری آورده می‌شوند است و لذا تعریف کلی که همه انواع کار اجباری را در بر گیرد، تعریفی است که فعالان حقوق بشر باید آن را جستجو و استفاده کنند.

۱-۲ فحش‌های خرد سالان

بر اساس کنوانسیون حقوق کودک هر کسی که کمتر از ۱۸ سال سن داشته باشد، کودک نامیده می‌شود. بر اساس این کنوانسیون حمایت از کودکان باید بر اساس ظرفیت‌های در حال تغییر آنها و بدون تبعیض صورت گیرد.

اکثر کشورها قوانین مختلفی برای گروه‌های سنی مختلف دارند که بر اساس آن سن بیشتر از ۱۶ سال را خردسالان بالغ می‌خوانند. مطابق ماده ۳۷ کنوانسیون حقوق کودک، بازداشتگاه کودکان باید متفاوت از بزرگسالان باشد و خردسالان و بزرگسالان نباید در یک جایگاه داشته شوند. تمام دولت‌ها، بدون توجه به این که در رژیم حقوقی آنان فحشا جرم است یا خیر، باید در یک سطح سنی یا سن فارغ‌التحصیلی خاص به جرائمی که امکان استفاده از زور در بزرگسالان برای سوء استفاده از کودکان را فراهم کرده است، رسیدگی کنند.

در جریان درگیری‌های مسلحانه بین‌المللی دولت‌ها نمی‌توانند از موضع فوق‌الذکر فاصله بگیرند. علاوه بر این که کنوانسیون‌های ژنو و مقابله‌نامه شماره ۱ برای دولت‌های درگیر بوده و وظایف دیگری نیز در ماده ۳۸ کنوانسیون حقوق کودک برای آنان در نظر گرفته شده است.

در جریان درگیری‌های مسلحانه داخلی ماده ۳ کنوانسیون‌های ژنو و مقابله‌نامه ۲ همراه با ماده ۳۸ کنوانسیون حقوق کودک اجرا می‌شوند.

تلاش می‌شود که زنان و کودکان گروهی همگن و آسیب‌پذیر معرفی شوند. این تلاش از نظر قانونی و سیاسی درست نیست. مدافعین حقوق بشر باید سعی کنند که بخش‌های مربوط به قانون بشر دوستانه و پیمان‌نامه‌های موجود به درستی به کار رفته و بر زندگی زنان و مردان تأثیر گذارند. با توجه به این که بسته به روش‌های به کار رفته برای نقض قوانین، جبران و درمان احتمالی آن نیز با

فصل هفتم مستند سازی قاچاق انسان ها

۱-تعریف مفاهیم

در حال حاضر تنها تعریفی که درباره قاچاق انسان وجود دارد، تعریفی است که در کنوانسیون قاچاق سال ۱۹۶۹ درج شده که توسط ۶۹ دولت جهان به تصویب رسیده که کاملاً مغایر با عملکرد کنونی است. پیش نویس کنوانسیون مربوط به جرایم سازمان یافته فراملی؛ دو مقاله نامه دارد که یکی از آنها مربوط به قاچاق انسان ها است. اگر چه باید در مورد نوشتار آن به توافق رسید اما این کنوانسیون تعریفی حقوقی و بین المللی از جرایم سازمان یافته فراملی ارائه داده است. (۸۰) در حال حاضر تعریف عملی که گزارشگران ویژه خشونت علیه زنان از آن استفاده میکنند حاوی مطالب زیر می باشد:

قاچاق انسان به مفهوم استخدام، نقل و انتقال، خرید، فروش، به دست آوردن انسانها با تهدید و استفاده از خشونت، آدم ربایی، اجبار، گروگانگیری، یا بخشش قرض ها برای به دست آوردن کار افراد یا بردگی در جامعه ای غیر از جامعه اصلی افراد است.

واضح است که در جریان قاچاق انسانها؛ نقض قوانین ملی و بین المللی بی شماری صورت می گیرد. ولی عنصر برجسته این عمل حمل و نقل اجباری و کار اجباری است.

فقدان یک تعریف مشخص از قاچاق انسانی به این مفهوم نیست که نمی توان آن را تحت پیگرد قانونی قرار داد، تنها لازمه این کار تعیین طیف گسترده جرائمی است که در جریان قاچاق اتفاق می افتد. بسیاری از مردم داوطلبانه کشور خود را بنا بر مشکلات اقتصادی ترک می کنند و بعضی هانیز ترجیح می دهند در بازار جنسی کار کنند. محروم ساختن این افراد به این دلیل که داخل گروه های اصلی، قرار نمی گیرند به معنی تبعیض و نقض حقوق بشر است.

۱-۱- فحشای اجباری

فحشای اجباری به صورت عام به شرایطی اطلاق می گردد که در آن شخصی توسط یک شخص دیگر اجباراً برای مقاصد جنسی نگه داشته می شود. در جریان درگیری مسلحانه، فحشای اجباری؛ نقض کنوانسیون ژنو و دیگر مقاله نامه هایی است که در مورد دولت های درگیر صادق است. همه انواع فحشای اجباری؛ اگر چه در اصول حقوق بشر و پیمان نامه ها ذکر نشده باشند، به عنوان نقض حقوق ملی تلقی شده و مانند تجاوز، آزار و اذیت

فاحشه خانه است. یکی از بارها که در اطراف پرشتینا در منطقه سلاتینا، مورد حمله نیروهای ایتالیایی پلیس سازمان ملل قرار گرفت توسط نیروهای روسی اداره می‌شد. به گفته پلیس، مشتریان این بار سربازان آمریکایی و روسی بودند. امداد رسانیان مردی که با قراردادهای کوتاه مدت کار می‌کنند و از زن و دوست دختران خود دور هستند در صورتی که در بارهای آشنا به دنبال هیجان بگردند دچار مشکل خواهند شد. باربارا می‌گوید: "بعضی از زنان از امداد رسانیان ها درخواست کمک کرده‌اند ولی نادیده گرفته شده‌اند." او می‌گوید: "با این حادثه ما تکان خوردیم و از سازمان‌های مربوطه شان تقاضا کردیم که کارکنان مجرم خود را مجازات کنند."

طبق اطلاعات سازمان امنیت و همکاری در اروپا "سالانه تقریباً ۱۷۴ هزار نفر از شوروی سابق و اروپای شرقی قاچاق می‌شوند. تعداد زیادی از آنان کمتر از ۲۵ سال ولی اکثریت آنها بین ۱۲ تا ۱۸ سال سن دارند."

با توجه به این که تعریف جهانی برای قاچاق وجود ندارد، در عمل، افرادی که در این زمینه فعالیت می‌کنند با تحلیل انواع مختلف سوءاستفاده‌هایی که طی چرخه قاچاق صورت می‌گیرند، شناسایی مواردی که به نقض حقوق بشر منجر می‌شود و سپس استفاده از استانداردهای حقوق بشر به عنوان چارچوبی برای مداخله در نقطه مناسب این چرخه، می‌توانند بهتر آن را درک کنند.

در بوسنی و هرزگوین کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان و دفتر نمایندگی سازمان ملل متحد برای بوسنی و هرزگوین پروژه قاچاقی را طراحی کرده‌اند که بر پایه مقوله‌های قاچاق بنا نهاده شده و بسیار کلی و گسترده است و شامل موارد عملی زیر می‌باشد.

◀ است شمار آخرین هدف در قاچاق انسان است که افراد را در شرایط بردگی، کار اجباری یا اعمال شاقه و خدماتی قرار می‌دهد که نقض حقوق بشر است. اصطلاح بردگی به انواع از دست دادن اختیارات و آزادی انسانی اطلاق می‌گردد، مانند فحشا. ارجاع موارد بردگی، کار اجباری و خدمات اجباری مطابق قوانین بین‌المللی.

◀ اجبار با استفاده از تهدید، زور، خشونت، آدم ربایی، جعل، فریب، یا سوء استفاده از قدرت و ابزار دیگر که منجر به رضایت آگاهانه برای قاچاق شود.

◀ دلالتی از طریق روش‌های مختلف مورد نیاز شامل خرید و فروش ولی نه محدود به آن.

◀ حمل و نقل: درون مرز ملی یا مرزهای بین‌المللی، که اکثراً به افزایش آسیب‌پذیری افراد قاچاق شده و نقض حقوق بشر آنان منجر می‌گردد. این کار شامل انتقال یا دریافت افراد قاچاق شده باشد.

با استفاده از این موارد می‌توان به تشخیص ماهیت و نوع نقض حقوقی که

توجه به جنسیت و سن متفاوت خواهد بود. تحقیق سازمان ملل متحد درباره استعمار جنسی کودکان در درگیریهای مسلحانه حکایت از آن دارد که، با رسیدن نیروهای حافظ صلح، فحشادر میان کودکان افزایش می یابد.^(۸۳)

۲. پیشنهادهایی برای مستند سازی

مثال: حتی امداد رسان هانیز در کوزوو از برده های جنسی استفاده می کنند.^(۸۳) پریشینا، کوزوو- بعد از جنگ؛ کوزوو در اروپا به بازار گرم بردگی جنسی مبدل گردیده است. بعد از آن که نیروهای یوگسلاوی در ژوئن سال گذشته از استان خارج شده و آن را تحت نظارت سازمان ملل باقی گذاشتند، هزاران زن اروپای شرقی با حیل به مرزها کشانده شده و محکوم به زندگی خشونت بار، پر از جرائم، گرسنگی و بیماری شده اند. زندگی که پلیس آن را غیر انسانی می خواند. در پشت درهای نیمه تاریک بارها، زنان مجبور می شوند که هر شب بین ۱۰ تا ۲۰ مشتری را بر تخت خواب های سفری اتاق های پستی بپذیرند. جنایت کارانی که در سر تاسر اروپا به آدم ربایی، ترور، و برده گیری زنان مشغولند، در کوزوو به نیرویی هر چند کوچک اما خطرناک تبدیل شده اند که تازه نشاط گرفته اند. و کسانی که تلاش نمودند تا زنان را از بازار پر منفعت معاملات جنسی آزاد سازند، با خشونت گروهی تهدید شده اند. اعتقاد بر این است که افرادی که تلاش نمودند فرار کنند به قتل رسیده اند. باربارا یکی از کارکنان سازمان هایی است که در راه برگشت به کشور به زنان کمک کرده و آنان را پناه داده و در محل های حفاظت شده نگاه می دارند؛ می گوید که کوزوو بازاری بسیار گسترده است. زنان داوطلبانه به فحشاروی نیاورده بلکه مجبور شده اند و زندگی روزانه آنها با ترس سپری می شود. (زنان نجات یافته) می گویند: آنها در زیر زمین های سرد، بدون آب و دستشویی و تخت خواب نگهداری می شدند. برخی زنان در بند دست به خودکشی زدند. برخی دیگر در اتاق های زیر شیروانی نگهداری می شدند. بعضی دیگر که تلاش کرده اند فرار کنند بعد از گرفتاری دوباره مورد ضرب و شتم قرار گرفتند.

در کوزوو تقریباً ۱۰۰ هزار تن افراد خارجی مستقر هستند که ۶۰ هزار تن آنها امداد رسان می باشند و باقی مانده آنها را نظامیان تشکیل می دهند. از همه دردناکتر این است که تقریباً نیمی از مردانی که بر زنان تسلط دارند امداد رسان و محافظان صلح هستند اگر چه همان طور که از شرایط بارهای زیر زمینی پیداست که تعداد آنها دو برابر فاحشه خانه های محلی است، این روسپیگری نیست، بردگی است. بر اساس گفته های بعضی از کارکنان و مقامات KFOR در کوزوو، که خواستند نامشان فاش نشود، حداقل یکی از سران نیروهای حافظ صلح دارای

کار با وزارتخانه‌های مربوطه و جامعه بین‌المللی برای اصلاحات قانونی و حفاظت از شاهدان.
همکاری با نیروهای پلیس بین‌المللی در شناسایی و تعقیب قانونی قاچاق بران و دلالات.
کمک برای توسعه مبارزات اطلاعاتی.

عوامل اصلی پروژه قاچاق، از سازمان‌های بین‌المللی هستند. به هر حال، در جایی که حضور بین‌المللی نباشد، می‌توان از این روش در دادگاه قضائی تقلید کرد. کارهایی که توسط سازمان ملل انجام می‌شوند را می‌توان با استفاده از چند سازمان فعال محلی مانند نیروهای پلیس، نظام قضایی، و مقامات بهداشتی انجام داد که نیاز به اطلاعات درست و نظارت از سوی سازمان‌های غیر دولتی دارد. در حالیکه جامعه بین‌المللی در این عرصه رهبری را به عهده گرفته است، واضح است که حضور آنان در ابتدا باعث بروز مشکلات می‌شوند؛ چرا که ممکن است زنان به مناطقی انتقال داده شوند که انواع بازارها در آنجا دایر است. (۸۴)

۲-۲ پاسخگویی نیروهای حافظ صلح، سازمان ملل متحد و آژانس‌های بین‌المللی

تمام اعضای نیروهای حافظ صلح موظفند که نسبت به قوانین ملی پایبند باشند. اکثر آژانس‌های سازمان ملل متحد و دیگر سازمان‌های بین‌المللی مصونیت عملیاتی دارند، ولی سازمان‌های غیر دولتی بین‌المللی از چنین امتیازی برخوردار نیستند. این بدان معناست که آژانس‌های فوق را برای جرایمی که در حین عملیات در کشور میزبان صورت می‌گیرد نمی‌توان تحت پیگرد قانونی قرار داد. از سوی دیگر اگر فردی خارج از مأموریت سازمانی، جرمی مرتکب شود با دادخواست مواجه خواهد شد. در عمل، پیگرد قانونی صورت نگرفته و فرد متهم توسط سازمان خود به کشورش بازگردانده می‌شود. حوادث بعدی به سیاست کشور مبدأ بستگی دارد. از لحاظ تئوری، تحقیق و پیگیری باید در کشور مبدأ صورت گیرد اما جمع‌آوری شواهد و شاهدان عینی با مشکل مواجه خواهد شد.

مدافعین حقوق بشر باید اطلاعاتی در مورد سیاست‌های هر سازمان برای برخورد با عاملین جرم در زمان مأموریت کسب کنند. در صورت امکان، موارد را پیگیری کرده و اطلاعات لازم در مورد اقدامات حفاظتی انجام شده را جمع‌آوری نماید. اگر شخص متهم تابع یکی از کشورهای عضو شورای اروپا است و هیچ اقدامی علیه وی صورت نگرفته، می‌توان علیه دولت متبوعه به دادگاه استراسبورگ شکایت نمود.

صورت گرفته، پی برد و بنابراین، راه را برای مداخله و حمایت از حقوق افرادی که قاچاق شده‌اند، باز کرده و روند دادخواست علیه عاملین جرم را تحت نظام قانونی محلی تسهیل نمود.

حمایت از حقوق افراد امری بی نهایت مهم است. بنابراین سیاستی که جامعه بین‌المللی در بوسنی و هرزه گوین دنبال نمود شامل تمام کسانی می‌شود که داوطلبانه برای کار، در هر ظرفیتی، به بوسنی و هرزه‌گوین آمده‌اند، ولی بعد قربانی جرائم شدند که در صورت عدم رسیدگی نقض حقوق بشر به شمار می‌رود.

۲-۱ طرح قاچاق

این طرح در ماه مارس سال ۱۹۹۹ شروع شد. متخصصین مسائل جنسیتی کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور حقوق بشر UNOHVHR با UNMIBH برای طراحی این طرح همکاری نمود. در همین زمان UNOHCHR با همکاری سازمان بین‌المللی مهاجرت IOM برنامه تکمیلی خود را آغاز نمود تا قربانیان قاچاق را به منظور بازگشت به کشورهای خود مورد حمایت تدارکاتی و مشورتی قرار دهد. این برنامه در ماه اوت سال ۱۹۹۹ عملاً شروع به کار نمود. اجرای این طرح در ماه مارس تحت نظارت یکی از مامورین حقوق بشر قرار گرفت که از طرف UNMIBH منسوب شده بود تا بر برنامه نظارت داشته و آن را هماهنگ نماید و نیروهای پلیس بین‌المللی را برای بررسی پلیسی جنبه‌های مختلف موارد قاچاق راهنمایی نماید.

UNOHCH. مسئولیت سیاستگذاری، ارتباط با وزارتخانه‌های دولتی و علاوه بر آن امور بین‌المللی و هماهنگی پاسخ‌های بین‌سازمانی به موارد قاچاق را بر عهده دارد.

اهداف طرح قاچاق عبارتند از:

پاسخ مناسب پلیسی علیه قاچاق انسان، توسط نیروهای پلیس بین‌المللی با هماهنگی دفتر حقوق بشر UNMIBH.

نظارت بر محل اسکان و رفتار با افرادی که با قاچاق وارد شده‌اند و اقدام برای حمایت از حقوق بشر آنها.

تهیه پناهگاه موقت برای قربانیانی که برای کمک مراجعه کرده‌اند.

در صورت امکان، تسهیل روندهایی چون مشاوره، مراقبت‌های بهداشتی و راهنمایی‌های حقوقی.

فراهم نمودن روند بازگشت امن و منظم برای قربانیانی که می‌خواهند به خانه بازگردند.

۱-۱ کنوانسیون پناهندگان

کنوانسیون سال ۱۹۵۱ سازمان ملل متحد درباره پناهندگان، پناهنده را چنین تعریف می‌کند: پناهنده کسی است که به خاطر نژاد، ملیت، عضویت در یک گروه سیاسی یا اجتماعی با ترس از تعقیب و بازداشت در کشور خود در خارج از کشور به سر برده و به دلیل این ترس مایل به قبول حمایت کشور خود نمی‌باشد.

یکی از موارد اصلی حمایت از پناهنده، اصل عدم بازگشت اجباری است که دولت‌ها را از ارسال افراد، خلاف رضایت آنان، به کشوری که حقوق بشر او پامال می‌شود، منع می‌نماید.

ماده ۳۳ (۱) کنوانسیون پناهندگان کشورهای عضو را از عودت پناهندگان به مناطقی که زندگی یا آزادی آنان به خاطر نژاد، مذهب، ملیت، افکار سیاسی و یا عضویت در یک گروه اجتماعی خاص به خطر می‌افتد، منع می‌نماید.

اصل عدم بازگشت، جزئی از استانداردهای قوانین متداول بین‌المللی است و همه دولت‌های جهان، چه دولت‌های عضو کنوانسیون سازمان ملل متحد درباره پناهندگان و چه دولت‌های غیر عضو، باید به آن توجه داشته و تخطی از آن جایز نمی‌باشد. دیگر ابزار قانونی حقوق بشر بین‌المللی هم بازگشت را برای مواردی که افراد ممکن است با نقض حقوق بشر مواجه شوند، منع نموده است. علاوه بر این، اصل مذکور جزئی از دستور العمل قانون رایج بین‌المللی است که تمام دولت‌ها حتی دولت‌هایی که هیچ‌کدام از پیمان‌نامه‌ها و قرارداد‌های مربوط به قوانین پناهندگان و حقوق بشر را امضا نکرده باشند را ملزم به اجرا می‌کند.

بر اساس مصوبه دفتر کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان که توسط مجمع عمومی سازمان ملل متحد مورخ ۱۴ دسامبر سال ۱۹۵۰ از طریق مصوبه شماره ۴۲۸ تصویب شد، کمیساریای عالی پناهندگان سازمان ملل متحد باید:

الف. از تمام پناهندگانی که تحت گروه‌های این مصوبه قرار می‌گیرند، را با نظارت سازمان ملل متحد؛ تحت حمایت بین‌المللی قرار دهد.

ب. با کمک به دولت‌ها و سازمان‌های خصوصی برای برگشت داوطلبانه پناهندگان یا تفلیق آنان با اجتماعات ملی جدید برای مشکلات پناهندگان به دنبال راه حل‌های پایدار بگردد.

علاوه بر کنوانسیون پناهندگان، قوانین منطقه‌ای دیگری نیز تدوین شده‌اند، مانند OAU که کنوانسیون مربوط به مشکلات خاص پناهندگی در افریقا در سال ۱۹۶۹، و اعلامیه ۱۹۸۴ راجع به پناهندگان در امریکای لاتین است. هر دو کنوانسیون، تعریف پناهنده و افرادی که باید تحت حمایت قرار گیرند را وسعت می‌دهند. اساساً، پناهندگان در این مناطق بنا بر دلایل بیشتری مورد حمایت قرار

فصل هشتم مستند سازی خشونت علیه زنان پناهنده

طبق اطلاعات کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان UNHCR تقریباً ۷۰ درصد آوارگان جهان را زنان و کودکان تشکیل می دهند. به این معنی که بین ۲۲ تا ۲۸ میلیون زن و کودک در جستجوی جایی امن مجبور به ترک خانه خود می شوند. شواهد موجود نشان می دهند که زنان تقریباً بیشترین رقم آوارگان بزرگسال را تشکیل می دهند. متأسفانه، تحقیقات نیز خلأ موجود بین اطلاعات تجربی و آن چه به عنوان سیاست در شرایط آوارگی اعمال می شود را نشان می دهد. با وجود موفقیت های کسب شده برای تلفیق ابعاد جنسیتی برای حمایت از پناهندگان، این پیشرفت ها بسیار پراکنده و محدود بوده اند. نقض حقوق بشر زنان پناهنده پدیده ای است که در همه شرایط به چشم می خورد و بنابراین ضروری است که موارد را مستند ساخته و برای جبران آنان و در چشم انداز طولانی تر، و کمک به روند تغییر بنیادین در نحوه اعلام شرایط اضطراری و اجرای آن پیشنهادهای ارائه نمود.

این فصل به بررسی سوء استفاده علیه زنانی می پردازد که در جریان پناهندگی های گسترده و دسته جمعی در داخل و یا خارج از کشور اصلی یا بین آوارگان داخلی به وقوع می پیوندند. این فصل با نگاهی به اصول حقوق بشر، شروع شده و در این بخش به بررسی رویکردهای حساس جنسیتی در روند پناهندگی پرداخته خواهد شد که بسیاری از دانشمندان و کارشناسان حقوقی در جهان غرب آن را ترویج می نمایند.

۱- معیارهای بین المللی برای حفاظت از آوارگان

آوارگان به دو دسته عمده تقسیم می شوند: پناهندگانی که خارج از کشور خود به سر می برند و جمعیتی که در داخل کشور خود آواره شده اند. در قسمت پناهندگان، استانداردهای قانونی مانند کنوانسیون پناهندگان وجود دارند ولی آوارگان داخلی همواره از سوی جامعه بین المللی نادیده گرفته شده اند. اکنون حمایت از آوارگان داخلی IDP دارای اصول خاصی است (اصول راهنمای مربوط به آوارگی داخلی) ولی این اصول قابلیت اجرایی قانونی نداشته و با برنامه های کاری و عملیاتی تلفیق نشده اند. این اصول تا به امروز تنها برای راهنمایی فعالیت های دولت ها و فعالین کمک های بشردوستانه باقی مانده اند.

- سلامت و نظم عمومی لازم باشند؛
۲. آنها باید از تمام حقوق مدنی شناخته شده بین المللی برخوردار باشند، خصوصاً حقوقی که در اعلامیه جهانی حقوق بشر درج شده اند؛
 ۳. پناهندگان باید به خاطر شرایط مصیبت بار آنان با تفاهم و همدردی رفتار شود؛
 ۴. نباید به خاطر نژاد، دین، نگرش سیاسی، ملیت یا کشور مبدأ علیه آنان تبعیض صورت گیرد؛
 ۵. آنها باید دسترسی آزاد به دادگاه‌های قانونی و دیگر مقامات رسمی داشته باشند؛
 ۶. محل اقامت پناه جویان باید با در نظر گرفتن امنیت و رفاه آنان و نیز مسایل امنیتی کشور میزبان تعیین گردد؛
 ۷. ضروریات اساسی زندگی آنها شامل مواد غذایی، سر پناه و تسهیلات اولیه بهداشتی تأمین گردد؛
 ۸. به وحدت خانوادگی آنها باید احترام شود؛
 ۹. برای یافتن اعضای خانواده باید هر تلاشی صورت گیرد؛
 ۱۰. برای حفاظت خردسالان و کودکان بدون سر پرست باید شرایط مناسب مهیا گردد. (۸۵)

۱-۳ مشکلات ویژه ای که پناه جویان با آن رو برو می‌شوند

مردان و زنان پناهجویی که از درگیری‌های مسلحانه فرار می‌کنند با توجه به وضعیت شان با دو مشکل عمده رو به رو هستند. ولی زنان پناهجویی که از آزار و اذیت جنسیتی می‌گزینند با مشکلات بیشتر رو برو هستند که در این بخش در مورد آنان بحث خواهد شد. یکی از علت‌های این مشکلات تفسیر محدود کنوانسیون پناهنده می‌باشد.

۱-۳-۱ نقض حقوق بشر در جنگ‌های داخلی آزار و اذیت تلقی نمی‌شود

تعقیب‌هایی که در قالب عملیات ضد مقاومت یا در جنگ‌های داخلی صورت می‌گیرد، دلیلی برای پناهندگی شناخته نمی‌شوند، حتی اگر پناهجوینده یا اعضای خانواده او با بدترین نقض حقوق بشر رو برو شده باشند. در این رابطه چنین استدلال می‌شود که نقض حقوق بشر در درگیری‌های مسلحانه عام است و افراد خاصی هدف آن قرار نمی‌گیرند، و ترس اساسی برای فرار به این معناست که شخص مورد نظر خود تحت آزار و تعقیب قرار گرفته باشد. از طرف دیگر نقض حقوق بشر در جنگ امری عادی خوانده می‌شود که حاصل آن را خسارت‌های جانبی تشکیل می‌دهند که قابل جلوگیری نیستند. بنابراین، زنانی که قربانی تجاوز نیروهای نظامی شده‌اند برای پناهندگی با مشکل مواجه می‌شوند زیرا قضات تجاوز را در جنگ امری طبیعی می‌دانند. دولت‌های عضو اتحادیه اروپا درباره اصطلاح "جنگ امری طبیعی می‌دانند. دولت‌های عضو اتحادیه اروپا درباره اصطلاح "

می‌گیرند (مثلاً، اگر به خاطر خشونت عمومی، تسلط نیروهای خارجی، و دیگر مسایلی که به نظم عمومی خدشه وارد می‌کنند مجبور به فرار شده‌اند). در شرایط مهاجرت گسترده، ممکن است دولت‌ها قادر به بررسی هر کدام از موارد باشند اما حمایتی موقت را برای گروه فراهم خواهند نمود. در این حالت با در نظر گرفتن وضعیت حاکم، هر فرد از حقوق و جایگاه پناهندگی برخوردار خواهد بود. قبل از این که آنها دوباره به کشور خود بازگردانده شوند، باید به هر پناهنده‌ای فرصت داده شود تا دلایل ترس خود از آزار و اذیت را بیان کنند.

۱-۲ حقوق بشر پناهندگان:

کنوانسیون پناهندگان برای فراهم نمودن نیازهای ضروری جمعیت پناهنده می‌باشد. این کنوانسیون، دیگر استانداردهای بین‌المللی را از بین نمی‌برد. بنابراین کنوانسیون پناهندگان را باید یک ابزار حقوقی در کنار دیگر ابزاری دانست که از پناهندگان حمایت نموده و حقوق آنان را به رسمیت می‌شناسد. در حقیقت یکی از استانداردهایی که توسط گروه متخصصین درباره پناه موقتی در موارد مهاجرت دسته جمعی، به وضوح اعلام می‌کند این است که پناهندگان باید از حقوق مدنی بنیادین بین‌المللی شناخته شده برخوردار گردند، خصوصاً حقوقی که در اعلامیه بین‌المللی حقوق بشر درج شده و به سبب فلاکت و مصیبت‌هایی که با آن رو به رو شده‌اند باید با تفاهم و همدردی با آنها رفتار شود. به همین دلیل پناهندگان تحت پوشش همه ابزار حقوق بشری قرار می‌گیرند اعلامیه جهانی حقوق بشر UDHR، کنوانسیون بین‌المللی حقوق سیاسی و مدنی ICCPR، کنوانسیون بین‌المللی حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ICESCR و همچنان قانون بشردوستانه بین‌المللی IHL. با توجه به زنان پناهنده، حقوق آنان نیز در مفاد قانونی حساس جنسیتی بین‌المللی بیان شده است مانند کنوانسیون رفع هرگونه تبعیض علیه زنان CEDAW مورخ ۱۹۷۹، کنوانسیون حقوق کودک CRC مورخ ۱۹۸۹ و اعلامیه رفع خشونت علیه زنان مورخ دسامبر ۱۹۹۳.

معیارهایی برای حمایت از پناهندگان

گروه متخصصین پناه موقت در شرایط مهاجرت گسترده، استانداردهایی را طرح نموده‌اند که چهارچوب کاری و اساس فعالیت کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان را تشکیل می‌دهد تا در شرایط اضطراری از پناهندگان حمایت کند.

۱. پناه جویان نباید به خاطر اقامت غیر قانونی جریمه شده یا با رفتار نامناسب مواجه شوند و نباید محدودیت حرکت داشته باشند مگر مواردی که از نظر منافع،

شود. تعدادی از حقوقدانان و کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان و مسئولین اداره مهاجرت، تعریف یا تفسیر پناهنده بر اساس جنسیت را ارائه نموده‌اند. آنها همچنین خواستار تعریف و تفسیر وسیع و گسترده‌تری از تعقیب و اذیت شده‌اند و بر ماهیت جنسیتی گروه‌های اجتماعی و عقاید سیاسی آنان تأکید ورزیده‌اند که از اجزای تعریف شده ۱۹۵۱ هستند.

در سال‌های اخیر تعدادی از کشورها مانند کانادا، استرالیا، ایالات متحده آمریکا و نیوزیلند برای ارزیابی درخواست‌های پناهندگی نکات راهنمایی را تدوین نموده‌اند که در آن مسائل مربوط به آزار و اذیت جنسیتی نیز عنوان شده‌اند. هدف از ارائه این نکات راهنما، تعریف و تفسیر درست از پناهنده با در نظر گرفتن انواع آزار و اذیت‌هایی است که زنان با آنها رو به رو می‌شوند. این نکات راهنما به همراه نکات راهنمای کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان بیان می‌کنند که با وجودی که در تعریف کنوانسیون پناهندگان مسئله جنسیت دلیلی برای پناهندگی ذکر نشده است، تعریف پناهنده باید طوری تفسیر و تعبیر شود که زنانی را که به دلایل ترس از آزار جنسیتی یا یکی از دلایل ذکر شده درخواست پناهندگی نموده‌اند را نیز در بر گیرد. می‌توان گفت که تعریف کنوانسیون پناهندگی با رویکردی جنسیتی بر سه دلیل اصلی استوار است. نخست این که ممکن است زنان با خشونت‌ها و آسیب‌های جنسیتی رو به رو شوند. دوم این که این خشونت‌ها و آسیب‌ها باعث آزار و اذیت شده و البته در صورتی است که درخواست‌کننده بتواند ثابت کند که دولت تمایل یا قادر به حمایت از قربانیان سوء استفاده‌ها نبوده است. سوم این که، آزار و اذیت‌ها بر یکی یا چند جزء ذکر شده در کنوانسیون پناهندگی مانند نژاد، دین، ملیت، عقاید سیاسی، عضویت در سازمان‌های سیاسی و اجتماعی و غیره صورت گرفته باشد.

۱-۴-۱ اشکال مختلف آزار و اذیت جنسیتی

همان‌طور که روش‌های تحقیقاتی نشان می‌دهند (۸۷)، صدماتی که به زنان وارد می‌شود معمولاً با توجه به شکل، علل یا عواقب، یا همه موارد، دارای ویژگی جنسیتی هستند. برخی آسیب‌ها و خشونت‌های جنسیتی عبارتند از انواع خشونت‌های جنسی، تبعیضات جنسیتی اجتماعی که باعث تبعیض می‌شوند (مانند محدودیت‌های استخدامی و تحصیل، پوشش و حق رأی)، عملکردهای سنتی نادرست مانند ختنه زنان، خشونت در خانواده یا اجتماع (مانند خشونت خانگی، ازدواج اجباری، مرگ به خاطر جهیزیه، قتل‌های ناموسی)

۱-۴-۲ آزار و اذیت: ناتوانی دولت در حمایت از افراد

همان‌طوری که در کتاب راهنمای کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان بیان شده، نکات راهنمای این سازمان برای حمایت از زنان

پناهنده" موضع مشترکی را اتخاذ کرده‌اند که بر اساس آن قربانیان درگیری‌های مسلحانه عمومی خارج از مفهوم کنوانسیون پناهنده قرار می‌گیرد.

بر اساس تعریف کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان واضح است که تعریف پناهنده در شرایطی قابل اطلاق است که گروهی از مردم آواره شده و افراد به دلیل داشتن برخی خصوصیات مشترک در معرض خطر نقض حقوق بشر قرار دارند. در این تعریف، نکته‌ای وجود ندارد که بتوان بر اساس آن ادعا نمود که ترس از بازگشت به شرایط جنگ داخلی دلیل موجهی برای درخواست پناهندگی نیست.

اکنون به عنوان یک فعال حقوق بشر، باید اطمینان حاصل نمود که مسئولین دولتی از کنوانسیون پناهندگان تفسیر درست و واقعی داشته باشد (از طریق چانه زنی) تا درخواست پناهجویانی که از درگیری‌های مسلحانه می‌گریزند، بنابر این توجیه که آنان قربانیان درگیریهای مسلحانه عمومی هستند، رد نشود.

۳-۱-۳-۱ آزار و تعقیب توسط عواملی غیر از دولت

بسیاری از کشورهای جهان، معیارهای کنوانسیون سازمان ملل متحد برای پناهندگان برای افرادی که شایستگی حمایت دارند را طوری تفسیر می‌کنند که آزار و اذیت از سوی افرادی غیر از مامورین دولتی مانند گروه‌های مخالف و افرادی که عوامل غیر دولتی نامیده می‌شوند، را معیار مناسبی در نظر نمی‌گیرد. همچنین آنها کسانی را که به دلیل سقوط دولت، تحت تعقیب و آزار و اذیت قرار دارند را برای پناهندگی به رسمیت نمی‌شناسند. این رویکرد برای زنان پناهجو و کسانی که از درگیری‌های مسلحانه می‌گریزند، عواقب ناگواری را به همراه دارد. به علاوه، این رویکرد با کنوانسیون سازمان ملل متحد برای پناهندگان در تناقض است، به این مفهوم که حمایت از کسانی را که دولت تمایل نداشته یا توان حمایت از آنان را ندارد به عهده گرفته و افرادی را که از تعقیب می‌گریزند را پوشش نمی‌دهد. کمیساریای عالی سازمان ملل متحد استدلال می‌کند که بر اساس کنوانسیون پناهندگان کسی که از طرف جناح‌های غیر دولتی، مانند نیروهای غیر رسمی یا جمعیت محلی به خاطر دلایلی که در کنوانسیون پناهنده ۱۹۵۱ و تحت شرایطی که دولت راغب یا توان دفاع از آنها را ندارد، تحت تعقیب و آزار قرار گرفته باشد نیز پناهنده محسوب می‌شود. این جایگاه در پاراگراف ۶۵ کتاب راهنمای روند و معیار تعیین جایگاه پناهندگی کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان مورخ ۱۹۷۹ بیان شده است.

۴-۱-۳-۲ رویکرد حساس جنسیتی به درخواست‌های پناهندگی

از اواسط دهه ۱۹۷۰ تلاش‌هایی صورت گرفت که رویکرد حساس جنسیتی برای تعریف "پناهنده" به کار رفته و در تعریف تعقیب و اذیت به حقوق زنان توجه

تابعیت / شهروندی :

دلایل ترس از آزار و اذیت جنسیتی ممکن است به تابعیت او مربوط باشد، در صورتی که به خاطر قوانین ملی، زنی ملیت خود (شهروندی) را از دست بدهد به طور مثال به خاطر ازدواج با فرد خارجی. در این صورت تنها از دست دادن تابعیت دلیل ترس نیست (هر چند که چنین قوانینی تبعیض آمیز هستند زیرا در مورد مردان اجرا نمی شوند)، بلکه عواقب آن باعث ترس می شوند.

عقاید سیاسی:

زنی که علیه تبعیض نهادین بر اساس جنسیت مخالفت کند یا دیدگاه‌های مستقلى ارائه دهد که با سلطه اجتماعی/سیاسی مردان مخالف باشد ممکن است به دلیل داشتن عقاید سیاسی مخالف یا نسبت داده شدن این عقاید به وی دچار ترس و آزار و اذیت شود.

گروه اجتماعی:

بعضی از زنان ممکن است از آزار و اذیت؛ متعاقب عدم موفقیت در اجرا یا تخطی از قوانین دینی یا رسوم و عملکردهای رایج تبعیض آمیز در کشور خود واهمه داشته باشند. چنین قوانین و عملکردهایی که مختص زنان است، آنها را نسبت به مردان در موقعیتی آسیب پذیرتر قرار داده و گروه اجتماعی جنسیتی ویژه‌ای را به وجود می آورد. تعلیمات مذهبی و هنجارهای اجتماعی و فرهنگی که زنان به تخطی از آن متهم می شوند از انتخاب شوهر به جای موافقت با ازدواج از پیش تعیین شده، شروع شده و به مسائلی چون آرایش کردن، دیده شدن یا بلندی موها و نوع لباس پوشیدن می انجامند.

۱-۵ اصول راهنمای آوارگی داخلی

بر اساس برآورد انجام شده ۲۵ تا ۳۰ میلیون انسان از زادگاه شان به خاطر ترس از زندگی رانده شده اند ولی در داخل محدوده کشورشان باقی مانده اند. بنابراین، جامعه بین المللی آنها را آوارگان داخلی شناخته و پناهنده محسوب نمیکنند. آوارگان داخلی، گر چه در مرزهای کشور خود باقی می مانند اما از تمام استانداردهای حقوق بشر بین المللی که دولت های شان پذیرفته اند و قانون بشر دوستانه بین المللی برخوردارند.

در سال ۱۹۹۱ کمیسیون سازمان ملل متحد برای حقوق بشر اولین قطعنامه مربوط به آوارگان داخلی را طرح نمود. این اقدام در سال ۱۹۹۲ باعث ملاقات دبیر کل سازمان ملل متحد با یکی از نمایندگان مربوط به آوارگان داخلی شد که قانون را مطالعه نموده و با دولت ها مذاکره کرده بود تا بتواند شرایط زندگی

پناهنده و دیگر نکات راهنمای ملی نشان می دهند که بسیاری از اشکال آسیب های جنسیتی، آسیب های جدی را به وجود آورده و سطح آزار و اذیب را افزایش می دهند. می توان گفت که در هر شرایطی که دولت قادر به حمایت نباشد، آزار و اذیب صورت می گیرد. در سه حالت بیان شده در زیر می توان عدم موفقیت دولت در حمایت را نشان داد.^(۸۷)

آسیب های جدی که توسط مقامات دولتی یا سازمان هایی که به شکل غیر رسمی متعلق به آنها هستند، به وجود آمده است. در جریان درگیری های مسلحانه؛ حملات عمدی، خشونت جنسی، جلب اجباری، آدم ربایی و غیره از جمله آسیب های جدی به شمار می روند.

آسیب های جدی که توسط دیگران به وجود آمده (مانند گروه های مسلح و افراد) اما مقامات تمایلی به حمایت ندارد زیرا مجبور به تحمل آنان هستند و یا این که اولویت های دیگری برای آنان وجود دارد. آسیب ها توسط افراد دیگری به وجود آمده و مقامات قادر به حمایت نیستند.

۳-۴-۳- از مینه های آزار و اذیت

کنوانسیون پناهندگان دلایل آزار و اذیت را به پنج گروه تقسیم می کند. هر کدام از آنان را می توان با دیدگاه جنسیتی تفسیر کرد. تفسیر زیر بر اساس اصول راهنمای اداره مهاجرت و پناهندگی کانادا است:

نژاد:

ممکن است مواردی باشد که زنان به خاطر ترس از نژاد و جنسیت خود تقاضای مهاجرت نمایند. به طور مثال زنی متعلق به یک نژاد اقلیت ممکن است در کشور خود نه تنها به خاطر نژاد بلکه به خاطر جنسیت مورد آزار و اذیت قرار گیرد.

مذهب:

مثلا در کشوری که نظام دولتی اش بر اصل دین استوار است، زنی تصمیم می گیرد که از این دین پیروی نکند و به این ترتیب ممکن است به خاطر مسایل دینی با خطر مواجه شود. در متن کنوانسیون پناهندگان، مذهب؛ آزادی انتخاب عقیده ای برای خود یا بی اعتقادی، آزادی اجرای اعمال دینی و یا عمل نکردن به دین پیشنهادی نیز می تواند دلیلی برای قرار گرفتن تحت اذیت باشد. در بعضی از کشورها، دین و وظایف خاصی را برای زنان در نظر می گیرد؛ اگر زنی به این وظایف عمل نکرده و تنبیه شود ترس وی از آزار و اذیب پذیرفته است. ممکن است زنی محکوم به ابراز دیدگاه های سیاسی شود (نگرش سیاسی به وی نسبت داده شود) و علت آن نگرش یا رفتار او نسبت به مذهب باشد.

است به کشورهای میزبان فشار آورند که درخواست‌های پناهندگی را قبول نکنند. چنین عملکردی خلاف مقررات بین‌المللی است. برخورد آنان با اتباع خود که برای پناهندگی به خارج از کشور پناه برده‌اند به نگرش و وظایف بین‌المللی آنها به مفاهیمی چون حقوق بشر و دیگر ابزارهای بشر دوستانه بستگی دارد.

۳-۶-۱ رفتار مقامات با آوارگان داخلی

اگر شرایط به سمت درگیری‌های مسلحانه تغییر کرد، برخورد مقامات کشور با آوارگان داخلی خود باید بر اساس قانون حقوق بشر بین‌المللی، قوانین داخلی، و استانداردهای حقوق بشر تنظیم شود؛ که البته قابل تخطی هم نیستند. با وجود این که اصول راهنمای رفتاری با آوارگان لازمه اجرایی قانونی ندارند اما باید تلاش کرد مقامات برای احترام به این اصول متقاعد شوند.

۴-۶-۱ برخورد گروه‌های مسلح با آوارگان داخلی

طبق قانون بشر دوستانه بین‌المللی گروه‌های مسلح نباید شهروندان عادی را هدف حملات نظامی خود قرار دهند. (به بخش قبلی مراجعه کنید)

۵-۶-۱ برخورد کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور

پناهندگان UNHCR با پناهندگان و آوارگان

کمیساریای عالی سازمان ملل متحد مسئولیت حفاظت از پناهندگان را بر عهده دارد. علاوه بر این ممکن است مجبور باشد از آوارگان داخلی نیز حمایت نموده و امداد رسانی را هماهنگ سازد. حدود و ماهیت مسئولیت UNHCR بر اساس قوانین و قرادادهای بین‌المللی زیر تعیین شده است:

کنوانسیون ۱۹۵۱؛

مصوبه‌های UNHCR که توسط مجمع عمومی ملل متحد به تصویب رسیده‌اند.

تصمیم‌ها و سفارشات کمیته اجرایی UNHCR؛

موافقت‌نامه‌های امضا شده بین UNHCR و دیگر سازمانهای ذیربط مانند:

دولت میزبان، و سازمان‌های غیر دولتی NGOs

اصول راهنمای داخلی مختلف، مانند راهنمای UNHCR درباره محافظت از

زنان پناهنده مورخ ۱۹۹۱ و خشونت جنسی علیه پناهندگان، راهنمای پیشگیری

و پاسخ؛ راهنمای حفاظت از زنان پناهنده مورخ ۱۹۹۵.

۶-۶-۱ حمایت پناهندگان و آوارگان داخلی توسط سازمان‌های غیر دولتی

ماهیت و حدود مسئولیت‌های سازمان‌های غیر دولتی NGOs همواره موضوع مورد بحث در جامعه بین‌المللی بوده است. بسیاری از سازمانهای غیردولتی

آوارگان را بهبود بخشید. در سال ۱۹۹۸ این نماینده ویژه اصول راهنمای آوارگی داخلی را ارائه نمود. (۸۹)

هدف اصول راهنما برآورده ساختن نیازهای ضروری آوارگان و شناسایی حقوق و ضمانت‌های اجرایی برای حمایت از آنان است. این اصول منعکس کننده و مطابق حقوق بشر بین‌المللی و قانون بشردوستانه بین‌المللی می‌باشند. این اصول در مرحله‌های مختلف آوارگی قابل اجرا بوده و جمعیت‌ها را در مقابل جا به جایی اجباری حمایت نموده، دسترسی به حمایت و امداد را در طول آوارگی ممکن ساخته و ضامن بازگشت یا اسکان مجدد و تلفیق آوارگان هستند. اگر چه همه اصول باید بدون تبعیض، شامل تبعیض بر اساس جنسیت، اجرا شوند، اصول راهنما تلاش می‌کند که زنان آواره را تحت حمایت ویژه قرار دهد. این رویکردهای خاص جنسیتی، زنان را علیه خشونت جنسی و دیگر انواع آسیب‌ها حمایت نموده، امکان مشارکت زنان در برنامه‌ریزی و توزیع کمک‌ها، دسترسی به امداد و تحصیلات را تأمین می‌نماید.

۱-۶ پاسگویی:

شما به عنوان یک فعال حقوق بشر که موارد سوء استفاده را ثبت می‌کنید، در صورت ورود جمعیت کثیری با شرایطی مواجه خواهید شد که عوامل زیادی در آن نقش دارند و ممکن است برخی از آنان تحت قوانین حقوق بشر قرار نگیرند مانند سازمان‌های غیر دولتی یا کشورهای اهدکننده مالی. در این بخش راهنمایی‌هایی در زمینه ابزار حقوقی و دیگر اسناد صورت می‌گیرد که به شناسایی عاملین جرم مربوط می‌شوند و از طریق آن می‌توان از عاملین آن تقاضای پاسخ نمود.

۱-۶-۱ رفتار مقامات کشور میزبان با پناهندگان

رفتار مقامات دولت میزبان با پناهندگان؛ براساس کنوانسیون پناهندگان، قوانین داخلی و استانداردهای بین‌المللی پذیرفته شده توسط دولت‌ها یا استانداردهای مندرج در اعلامیه جهانی حقوق بشر UDHR کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی ICCPR، کنوانسیون منع شکنجه و دیگر انواع رفتارهای غیر انسانی CAT و قانون بشردوستانه بین‌المللی تنظیم می‌گردد. (این قانون در مورد گروه‌های مسلح که در اطراف اردوگاه‌ها فعالند نیز صادق است).

۱-۶-۲ رفتار مقامات کشور مبدأ با پناهندگان

مقامات کشور مبدأ ممکن است پناهندگان را به صورت فردی (از طریق آدم‌ربایی یا قتل) یا جمعی در اردوگاه (از طریق حمله به آنها) هدف قرار دهند. آنها ممکن

اصل تقسیم مسئولیت باید سر لوحه فعالیت و کمک مالی این کشورها باشد. هزینه اسکان پناهندگان به حدی گزاف است که کشورها خصوصاً کشورهای در حال توسعه برای تأمین فوری هزینه‌های اضافی مربوط به اسکان پناهندگان نیاز به کمک دارند. علاوه بر این، با توجه به این که بسیاری از کشورهای توسعه یافته مقررات سختی را برای پناهندگی طرح نموده‌اند، احتمال آن می‌رود که قسمت بیشتری از هزینه این پناهندگان به دوش کشور همسایه کشور در حال جنگ بیافتد. در نتیجه با کاهش همبستگی بین المللی، حمایت بین المللی پناهندگان نیز تقلیل می‌یابد.

تقسیم مسئولیت که کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان UNHCR تلاش می‌کند از طریق برنامه‌های امدادی و حمایت کشورهای اهداکننده مالی و همکاری سازمان‌های غیردولتی و دیگر سازمان‌های بین المللی انجام دهد می‌تواند برای حمایت بین المللی از پناهندگان و کاهش بخشی از هزینه‌های نقدی، سیاسی و اجتماعی پناه دادن به آنان بسیار مهم باشد. به هر حال، هزینه دریافت پناهندگان بیشتر از چیزی است که کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در برنامه‌های کمکی خود مد نظر می‌گیرد. سهمی را که کشورهای میزبان بدون توقع جبران هزینه می‌کنند و نیز کمک‌های توسعه‌ای و توان بخشی که برای پوشش هزینه‌هایی چون ساختارهای زیربنایی و محیط زیست انجام میشود؛ قابل تقدیر است. به عنوان فعالین حقوق بشر لازم است که کشورهای اهداکننده مالی را متقاعد ساخت تا از برنامه‌هایی که برای تأمین نیازهای حمایتی و حقوقی جوامعی که از مناطق درگیری مسلحانه در داخل یا خارج از کشور می‌گریزند؛ حمایت کنند.

۲- خشونت علیه زنان آواره

اصول راهنمای UNHCR برای حمایت از زنان پناهنده (۱۹۹۱) و خشونت‌های جنسی علیه پناهندگان: اصول راهنمای جلو گیری و پاسخ و بالاخره اصول راهنمای حمایت از زنان پناهنده (۱۹۹۵) همه و همه یکی پس از دیگری اشکال مختلف سوء استفاده از زنان پناهنده که در جریان فرار از کشور و یاد اردوگاه‌های پناهندگان با آن روبرو می‌شوند را شناسایی کرده است. (مانند خشونت جنسی و تبعیض) همچنین علل و نحوه جبران آن نیز بررسی شده است. زنان آواره داخلی نیز ممکن است با چنین مواردی روبرو شوند. بررسی که در زیر مطالعه می‌نماید بر اساس همین اصول راهنما و نتایج حاصل از تحقیقات مستقل می‌باشد.

۱-۲ حملہ و اعمال خشونت‌های جنسی در جریان فرار

زنان در جریان فرار به محل‌های امن، چه از طریق خشکی و چه از طریق دریا، نسبت به حملات آسیب پذیر هستند. این حملات می‌تواند توسط نیروهای

آیین نامه‌های رفتاری خاصی را برای خود تدوین کرده‌اند که بیانگر اصول و معیار کمک‌های آنان است مانند استانداردهای Sphere و آیین نامه رفتاری جمعیت هلال احمر بین‌المللی. در عین حال سازمانهای غیردولتی با سازمان ملل متحد، مقامات ملی و محلی کشوری که در آن فعالیت می‌کنند و پناه جویان در آن به سر می‌برند، توافق‌هایی را صورت می‌دهند. (خصوصاً زمانی که در مورد بازگشت صحبت می‌شود). همچنین آنها با کشورهای اهداکننده مالی نیز روابط قراردادی دارند. این توافق‌های گوناگون و موافقتنامه‌های مختلف در حقیقت چارچوب کار و اهداف سازمانهای غیردولتی را در کنار جایگاه قانونی آنها روشن می‌کند. با استفاده از راهنمایی‌های قانونی و موافقتنامه‌هایی که با طرفین ذیربط به امضاء میرسند، فعالین حقوق بشری می‌توانند مسئولیت بازیگران عمده را بررسی کنند و در یابند که در عمل چه می‌کنند.

ممکن است بگویید که سازمان‌های ملی و بین‌المللی به شکلی موظف به اجرای قوانین حقوق بشر بین‌المللی می‌باشند. مواردی از این قبیل در مورد مسئولیت شرکت‌های چند ملیتی و دیگران عوامل اقتصادی، برای توجه به حقوق بشر نیز مطرح شده است. چنین مباحث حقوقی بسیار پیچیده بوده و در حیطه این کتاب نمی‌گنجد. ولی اعلامیه بین‌المللی حقوق بشر می‌تواند شما را در پیشبرد مباحثتان کمک کند. این اعلامیه به نحوه طراحی شده است که عواملی غیر از دولت را برای توجه به حمایت و ارتقا حقوق بشر در بر گیرد. در مقدمه این کتاب نیز اعلام شده است که بیانیه بین‌المللی حقوق بشر استاندارد مشترکی است برای پیشرفت همه مردم و همه ملت‌ها، تا جایی که هر فرد و سازمان اجتماعی، باید این بیانیه را همواره مد نظر داشته و تلاش کند تا با آموزش؛ احترام به این حقوق را افزایش داده و با اقدامات گسترده ملی و بین‌المللی رعایت و احترام به آن را در بین دولت‌های عضو این کنوانسیون و مردم تحت حکومت آنها تضمین نمایند.

۷-۱-۶-۷ حمایت از پناهندگان و آوارگان توسط جامعه بین‌المللی

بزرگی و وسعت تمام برنامه‌های امداد جهانی در حمایت و بازگشت پناهندگان و آوارگان به تعهد و پشتیبانی کشورهای اهداکننده بستگی دارد. جامعه بین‌المللی از راه‌های مختلف، مانند اعمال نفوذ سیاسی، تدابیر امنیتی، مداخلات به اصطلاح بشر دوستانه یا کمک‌های مالی باید در شرایط مهاجرت‌های گسترده نقش خود را ایفا کند. شورای امنیت و مجمع عمومی سازمان ملل متحد، پایتخت‌های کشورهای اروپایی، آژانس‌های سازمان ملل متحد عرصه‌های بحث و تصمیم‌گیری را تشکیل می‌دهند. این عرصه‌ها باید در چانه زنی‌ها مورد توجه قرار گرفته و همواره مسئولیت این کشورها را به آنان گوشزد کرد.

۴-۲ خشونت جنسی در داخل اردوگاه‌ها

خشونت علیه زنان حتی با رسیدن به محل‌های امن در داخل یا خارج از کشور نیز خاتمه نمی‌یابد.

عاملین این خشونت‌ها اکثراً سربازان کشور میزبان، اعضای گروه‌های مسلح و خود پناهندگان هستند. این سوء استفاده‌ها یا شنیع و آشکار هستند مانند تجاوز و یا بسیار سطحی و در حد پیشنهاد کمک در مقابل خدمات می‌باشند (۹۱). تحقیقات کمیساریای عالی سازمان ملل متحد نشان دهنده شیوع فحشا و خدمات جنسی در همه اردوگاه‌ها است. این وضعیت بیانگر کمبود برنامه‌های امدادی و برنامه‌های حفاظت فیزیکی از زنان می‌باشد. شواهد موجود حاکی از افزایش خشونت خانگی در اردوگاه‌ها به همراه افسردگی و روی آوردن به الکل است.

هر عمل خشونت آمیز علیه زنان آواره، نقض استانداردهای حقوق بشر، کنوانسیون پناهندگان و کنوانسیون ژنو محسوب می‌شود. این اعمال در اصول راهنما نیز منع شده‌اند.

۴-۵ تبعیض و تعصبات جنسیتی

مطالعات نشان داده است که پروژه‌های امدادی و ساختار نمایندگی‌های کمک رسان به پناهندگان نابرابری جنسیتی موجود در بین جمعیت آسیب دیده را وسیعتر می‌سازد. ساختار سازمانهای کمک رسان به پناهندگان بیشتر تحت نفوذ مردان قرار دارند و نسبت به نیازهای زنان بی تفاوت بوده و نسبت به حل مشکلات خانوادگی نیز بی رحمانه عمل می‌کنند. موارد مکرری از توزیع تبعیض آمیز اقلام و خدمات امدادی گزارش شده است. کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان در سال ۱۹۹۱ اعتراف نمود که در برنامه‌های کمکی آن سازمان کمبودهایی وجود داشته و کارکنان آن آگاهی لازم درباره مسائل جنسیتی را نداشتند.

تبعیض بر اساس جنسیت از نظر قانون حقوق بشر بین المللی ممنوع است. دیگر انواع تبعیض مانند تبعیض نژادی، رنگ، زبان، دین و یا عقیده سیاسی، قومیت و ملیت و یا اصل اجتماعی، وضعیت قانونی و اجتماعی، معلولیت، دارایی، تولد یا تبعیض بر اساس هر معیار دیگری ممنوع است. تبعیض علیه زنان آواره و پناهنده نقض کنوانسیون رفع هر گونه تبعیض علیه زنان CEDAW به شمار می‌رود. این کنوانسیون دولت‌ها را موظف می‌داند که تبعیض علیه زنان را محکوم کرده، قوانین و مقررات مناسب طرح نمایند تا بر اساس آن حقوق زنان محفوظ باقی بماند.

اجرای اصل عدم تبعیض در شرایط اضطراری و در اردوگاه‌های آوارگان و پناهندگان ضروری است. همان طوری که قبلاً بیان شد، آوارگی افراد را از حقوق اولیه خود، مانند عدم تبعیض، محروم نمی‌سازد.

به عنوان مثال، زنان و مردان هر دو حق دارند که از برنامه‌های امدادی به طور

ارتش ملی و یا گروه‌های مسلح صورت گیرد. زنان ممکن است قربانی خشونت‌های جنسی گردند. آنهایی که توسط قایق‌ها فرار می‌کنند اگرچه مورد حملات دزدان دریایی قرار می‌گیرند. دیگرانی که از راه‌های خشکی فرار می‌کنند نیز مورد حمله دزدان، نیروهای امنیتی، محافظین مرزی، قاچاق‌بران و دیگر پناهندگان قرار می‌گیرند. پناهندگان اکثراً برای عبور از مرزها مجبورند به قاچاق‌بران رجوع کنند. در چنین شرایطی زنان اکثراً قربانی تجاوزات جنسی توسط قاچاق‌بران و یا محافظین مرزی می‌گردند، به طوری که در ازای کمک به آنها از آنها خدمات جنسی می‌خواهند.

حمله و خشونت جنسی علیه زنان آواره و پناهنده نقض استانداردهای حقوق بشر، نقض کنوانسیون پناهندگان و دیگر کنوانسیون‌های ژنو می‌باشد. (لطفاً به فصل قبلی مراجعه کنید) این حملات از نظر اصول راهنمای آوارگان نیز منع شده است.

۲-۲ بازگشت یا عودت اجباری

زنان و مردان پناهنده در صورت بازگشت اجباری به آسانی در معرض خطر قرار می‌گیرند. آنها ممکن است پس از رسیدن به مرز توسط مرزداران بازگردانده شوند یا روزها بدون کمک در مرز در انتظار باقی بمانند. بازگشت اجباری و منع از درخواست پناه هر دو خلاف کنوانسیون پناهندگان می‌باشد.

بازگشت پناهندگان بر خلاف خواست خودشان تخطی از قانون پناهندگان، کنوانسیون ژنو و پیمان‌نامه‌های حقوق بشر بین‌المللی می‌باشد، مانند کنوانسیون منع شکنجه و دیگر رفتارها و مجازات‌های غیرانسانی CAT، کنوانسیون بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی ICCPR. هر دو کنوانسیون، بازگرداندن افراد به محلی که زندگی آنان در خطر باشد و یا مورد شکنجه و رفتار خشن و غیرانسانی قرار می‌گیرند را منع می‌سازد. بازگشت اجباری در اصول راهنمای آوارگان نیز منع شده است.

۲-۳ حمله به اردوگاه‌های پناهندگان

خطر حمله به اردوگاه‌های پناهندگان زمانی افزایش می‌یابد که اردوگاه‌ها نزدیک مرز یا در منطقه درگیری قرار گرفته باشند. این خطر اولین بار توسط کمیته اجرایی کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان در سال ۱۹۸۷ کشف گردید. سازمان مذکور پیشنهاد نمود تا در حد امکان اردوگاه‌های پناهندگان از مرزهای کشوری که پناهندگان از آن می‌آیند، فاصله داشته باشند. (۹۰) حمله به اردوگاه‌های پناهندگان برخلاف قانون بشر دوستانه بین‌المللی و اعلامیه حقوق بشر می‌باشد، حتی اگر اعضای گروه‌های مسلح و یا نیروهای مسلح در داخل اردوگاه‌ها باشند، حملات قابل توجیه نمی‌باشند.

می توانند امنیت زنان را به خطر اندازند. طراحی توالت های عمومی و تسهیلات شست و شو و فاصله آنها از محل زندگی نیز بسیار مهم هستند.

۳-۳ فقدان تسهیلات کافی

تسهیلات اردوگاه های پناهندگان بعضی اوقات بدون در نظر گرفتن نیازهای ضروری زنان تهیه می گردند. فقدان برخی وسایل ممکن است برای مردان اهمیت نداشته باشد، ولی می تواند مانع از حرکت زنان شود به طور مثال نبود وسایل بهداشتی خاص می تواند زنان و دختران جوان را از حرکت باز دارد چرا که ممکن است مجبور شوند در دوران قاعدگی به مدت یک هفته یا چهار روز در پناهگاه خود باقی بمانند. کمبود خدمات پزشکی و یارانه نامناسب آنها، مانند نبود پزشک و کادر درمانی زن یا متخصص خوشونت جنسی، مشکل زنان را در اردوگاه های پناهندگان افزایش می دهد.

۳-۴ تبعیض علیه زنان

ساختار نمایندگی و مدیریت اردوگاه اکثریت تحت نفوذ مردان می باشند و آنها نسبت به نگرانی های زنان حساس نیستند و این وضعیت وابستگی و آسیب پذیری زنان را افزایش می دهد. تبعیض در توزیع اقلام و خدمات می تواند باعث سوء استفاده های فیزیکی و جنسی از زنان گردد. با توجه به تحقیقات کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان، زنانی که قادر نیستند برای خود و کودکانشان مواد غذایی، لباس، سر پناه و دیگر ضروریات زندگی را تهیه کنند، نسبت به سوء استفاده های فیزیکی و جنسی آسیب پذیرترند. زنان پناهنده ای که برای بدست آوردن چوب، سوخت، آب و دیگر احتیاجات روزمره به محافظین اردوگاه ر شوه می دهند، بیشتر مورد اذیت و آزار جنسی قرار می گیرند.^(۹۷)

یکی از دلایلی که اکثر زنان پناهنده را مجبور به روسپیگری می نماید، نداشتن اسناد لازم مانند کارت دریافت اقلام غذایی و اسنادی است که نشان دهنده حضور قانونی آنان در کشور است که هر دوی آنان معمولاً میان مردان فامیل توزیع می شود. در حاشیه قرار گرفتن زنان در تشکل های سیاسی و اقتصادی اردوگاه (همچنین در داخل خانواده) به سوء استفاده جنسیتی علیه زنان دامن می زند. همان طور که قبلاً گفته شد: "قربانیان تجاوز جنسی مکرر و زنانی که مسئولیت نجات زندگی کودکان خود را دارند و زنان بی نهایت محروم در اردوگاه های پناهندگان تلاش می کنند برای بهبود وضعیت خود و امرار معاش به فحشا روی بیاورند (Nyakabwa and Lavoie, ۵۹۹۱, p.۸۲).

۳-۵ فقدان حمایت

پلیس معمولاً مایل یا قادر به حمایت از پناهندگان، خصوصاً زنان پناهنده

یکسان برخوردار گردند، مانند دریافت مواد غذایی و یا دریافت اسناد لازم برای استفاده از حقوق فردی و شخصی مانند: گذرنامه، شناسنامه، سند تولد و ازدواج. براساس اصول راهنما، آوارگانی چون کودکان (خصوصاً کودکان بی سرپرست خردسال)، مادران باردار، مادرانی با کودکان خردسال، زنان سرپرست خانوار، معلولین، سالمندان و غیره باید مورد حمایت ویژه قرار گرفته و کمک‌های و نیازهای ضروری خود را دریافت نمایند.

مطابق با نکات راهنمای UNHCR و اصول راهنمای آوارگان باید تلاش شود تا زنان در برنامه‌ریزی و توزیع اقلام مشارکت داشته باشند. به طور مثال، باید تلاش کرد که دختران و پسران (زنان و مردان) در برنامه‌های آموزشی حضور برابر داشته باشند. امضاءکنندگان آیین‌نامه رفتاری کمیته صلیب سرخ بین‌المللی ICRC از نقش مهم زنان در جوامع بحران زده آگاه بوده و تلاش می‌کنند که آن را به واسطه برنامه‌های امدادی تقویت نمایند تا از بین نرود. آنها همچنین تلاش می‌کنند تا گروه‌های دینفع را در مدیریت برنامه‌های امدادی مشارکت دهند: امدادسانی در بحران هرگز نباید تحمیلی باشد. امدادسانی موثر و توان‌بخشی پایدار زمانی امکان‌پذیر است که گروه دینفع در طراحی، مدیریت و اجرای برنامه‌های امدادی نقش داشته باشد. ما تلاش خواهیم نمود که در برنامه‌های امدادی مشارکت کامل جوامع را جلب کنیم.

۳- عوامل افزایش خشونت علیه زنان

عوامل مختلفی وجود دارد که آسیب‌پذیری زنان نسبت به سوء استفاده‌ها در اردوگاه‌های آوارگان و پناهندگان را افزایش می‌دهد. بسیاری از این عوامل نه تنها سبب خشونت می‌شوند، بلکه حقوق زنان را نیز نقض می‌کنند.

۳-۱ اردوگاه‌های پر ازدحام

در بسیاری از اردوگاه‌ها شرایط فیزیکی موجب افزایش خشونت علیه زنان می‌شود. در اکثر اردوگاه‌ها ازدحام به اندازه‌ای زیاد است که در یک منطقه غریبه‌ها باید با یکدیگر زندگی کنند.

۳-۲ طراحی نامناسب اردوگاه‌های پناهندگان

طرح و موقعیت نامطلوب اردوگاه‌ها تأثیرات ناگواری بر شرایط زندگی پناهندگان دارد. چنین شرایطی سبب می‌شود که زنان به آسانی از خارج اردوگاه مورد حمله قرار گیرند. به طور مثال هنگامی که زنان برای آوردن مواد خوراکی، آب و یا سوخت به خارج از اردوگاه می‌روند، در فاصله راه‌های دور و تاریک ممکن است مورد حمله یا تجاوز قرار گیرند. فقدان چراغ و نور کافی و فقدان درهای قابل قفل برای محل خواب و دست شویی عواملی هستند که

و یا از هم پاشیدگی خانواده و جامعه و غیره) هر گونه صحبت با رهبران سنتی باید با دقت و احتیاط صورت گیرد.

تجارب نشان داده است که اکثر پناهندگان در جریان زندگی در اردوگاه، بعضی ارزش های شخصیتی مانند هویت فردی، اعتماد به نفس و استقلال خود را از دست می دهند. اردوگاه های پناهندگان به تأسیسات کنترل، کابوسی همراه با زندگی کنترل شده و فن آوری کلی قدرت تشبیه شده است که پناهندگان تحت آزمایش فنون کنترل و تحقیق قرار می گیرند.

۴ توصیه عمومی برای وضعیت آوارگان در اردوگاهها

بررسی در اردوگاه آوارگان می تواند دو هدف عمده داشته باشد. هدف نخست یافتن دلایل مهاجرت و شناسائی سوء استفاده هایی است که قبل از رسیدن به اردوگاه و در زمان فرار به وقوع پیوسته اند و هدف دوم شناختن شرایط زندگی و سوء استفاده های احتمالی در اردوگاه ها می باشد. در هدف دوم باید به رفتار و برخورد مسئولین اردوگاه ها با پناهندگان تمرکز نمود و اینکه، آیا حقوق پناهندگان و آوارگان رعایت می شود و آیا برنامه های امدادی برای پناهندگان مطابق استانداردهای تعیین شده بشردوستانه است. این بخش روی موضوع دوم بحث می کند. موضوع اول در فصل های گذشته این کتاب بحث شده است.

۱-۴ آماده سازی برای بررسی در اردوگاه

بازدید میدانی نیاز به آمادگی قبلی دارد حتی اگر این کار میدانی در اردوگاه های پناهندگان و یا آوارگان باشد نیز آمادگی قبلی لازم است. تا زمانی که مجوز مناسب را از مسئولین اردوگاه دریافت نکرده اید، و هماهنگی لازم برای ملاقات های خود با ادارات ملی و بین المللی که در رابطه با پناهندگان کار می کنند، انجام نشده است هرگز داخل اردوگاه نشوید. چرا که نه تنها امکان دارد شمار از ورود باز بدارند بلکه ممکن است تحقیقات شما را با مشکلات و موانعی روبرو سازند و با این کار در تحقیقات به روی دیگر محققین نیز بسته شود. بنابراین قبل از این که از اردوگاه پناهندگان بازدید کنید، باید اقدامات زیر را انجام داده باشید.

۱-۱-۴ مراجعه به دفتر مرکزی کمیساریای عالی ملل متحد در

امور پناهندگان UNHCR

این قدم زمانی مفید واقع می شود که شما در کشور یا منطقه ای که اردوگاه پناهندگان واقع شده، نیستید؛ در اینجا کمیساریا باید از برنامه شما مطلع باشد و کارکنان مربوطه به شما کمک می کنند تا به اردوگاه برسید و اطلاعات مربوط به

نیست. در بسیاری موارد مقامات پلیس خود عاملان جرایم هستند. بیشتر زنان پناهنده از افشای تجاوز علیه آنها خودداری می کنند، زیرا می ترسند که عاملین این جنایات وضعیت را برایشان تنگ تر و خطرناک تر سازند. در اردوگاه‌ها ساز و کاری وجود ندارد که از طریق آن زنان بتوانند شکایت‌های خود را بدون ترس عنوان کنند و در جستجوی جبران خسارت باشند. علاوه بر این شواهد به دست آمده نشان می دهند که زنان مجرد به طور خاص شکار خشونت و تجاوز جنسی می گردند. از لحاظ دسترسی به کمک‌های مالی و خدمات بشردوستانه نیز علیه آنان تبعیض صورت می گیرد.

۳-۶ فشار روحی و فقدان امکانات مشاوره ای

بسیاری از زنان قربانی که مورد خشونت قرار گرفته یا شاهد خشونت علیه اعضای خانواده، همسایه، دوست و یا همسفر شان بوده اند و احتمالاً اعضای خانواده خود را از دست داده یا کودکان و افراد مسن خانواده خود را در نتیجه درگیری، فقر و محرومیت و یا بیماری در راه از دست داده اند دچار آسیب‌های جبران ناپذیر روحی و روانی می شوند علاوه بر آنکه بسیاری از آنان به دلیل شیوع بیماری‌های واگیردار در اردوگاه‌های پرازدحام جان خود در اولین هفته از دست می دهند. جدایی افراد خانواده از یکدیگر در زمان فرار نیز به فشار و مضاعف برای زنان تبدیل می شود.

تشکیلات قدرت در داخل اردوگاه

تشکیلات قدرت رسمی و غیر رسمی در داخل اردوگاه ممکن است نسبت به زنان بی تفاوت باشد و بر پایه تبعیض بنیادین علیه زنان بنا نهاده شوند. بنابراین می توان انتظار داشت که نمایندگان این تشکیلات خود در خشونت علیه زنان مشارکت کنند و یا حداقل زمینه‌های بروز تبعیض علیه زنان را مساعد سازند. در این مواقع باید تشکیلات رسمی و غیر رسمی اردوگاه را شناسایی و عملکرد آنان را بررسی نمود. برای ساختارهای قدرتی موجود یک الگوی واحد وجود ندارد اما جمع آوری فهرست کامل کسانی که در رأس امور و تصمیم گیری‌ها قرار دارند و کسانی که به وظایف مختلف گمارده شده‌اند، شروع خوبی است. در تصمیم گیری‌ها معمولاً مدیر اردوگاه‌ها، کارکنان کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور امور پناهندگان و کارکنان دیگر آژانس‌های سازمان ملل متحد، سازمان غیر دولتی ملی و بین‌المللی و "نمایندگان" پناهندگان نقش دارند. معمولاً ساختارهای قدرت رسمی در اردوگاه‌ها را نمایندگان پناهندگان تشکیل می دهند. باید تعیین کنید که این نمایندگان چگونه انتخاب، ماهیت و حدود نقش آنها چیست. با در نظر داشتن شرایط (مثلاً جنگ، فرار ناگهانی، مرگ

کمیساریای عالی سازمان ملل در امور پناهندگان در داخل اردوگاه‌ها می‌باشند. باید تمام نگرانی‌های امنیتی را یادداشت کنید (امنیت جانی خودتان و کسانی که با آنها در ارتباط هستید) و برنامه‌هایی را برای رویارویی با آنها طراحی کنید (و اینکه چگونه امکان خارج شدن در مواقع اضطرار صورت خواهد گرفت).

۴-۲ جمع‌آوری سوابق اطلاعاتی اردوگاه

اطلاعات راجع به سابقه اردوگاه نیز برای ماموریتها مهم است. این بخش انواع اطلاعاتی را که باید جستجو کنید را تشریح می‌کند:

۴-۲-۱ تاریخچه اردوگاه

اردوگاه‌های آوارگان یکی نسبت به دیگری فرق دارد، مثلا از لحاظ بزرگی. بعضی اردوگاه‌ها مانند شهرهای بزرگ و برخی دیگر مانند یک روستا هستند. آنها از نظر نزدیک یا دور بودن به مرز، تاریخچه ساخت آنها، فعال یا غیر فعال بودن نیز متفاوتند.

شما باید راجع به سابقه یک اردوگاه اطلاعات ذیل را جستجو کنید:

تاریخ و علت افتتاح؛

شرایط ملی و محلی؛

اندازه جمعیت و تغییرات؛

ترکیب قومی آوارگان؛

دین؛

روابط با مردم محلی؛

وقایع مهم (شیوع بیماری‌های واگیردار مانند وبا، حمله گروه‌های مسلح،

خشونت علیه آوارگان و فعالین در زمینه‌های بشردوستانه)

اطلاعات جمعیت‌شناختی (میزان مرگ و میر، معلولیت، تعداد کودکان در

مراکز تغذیه درمانی و غیره)

۴-۲-۲ تقسیم کار و مسئولیت بین آژانس‌های سازمان ملل متحد،

مقامات ملی، سازمان‌های غیر دولتی ملی و بین‌المللی و آوارگان و

ماهیت برنامه‌های امدادی

باید انواع مسئولیت‌ها و نوع تقسیم آنها و تقسیم کار بین فعالان مختلف مانند

کمیساریای عالی سازمان ملل متحد در امور پناهندگان (یا دیگر آژانس‌های

سازمان ملل متحد)، دولت کشور میزبان و سازمان‌های غیر دولتی NGOs را

شناسایی کنید. عواملی که باید در نظر داشته باشید عبارتند از:

وجود قرارداد سه جانبه بین عوامل فوق‌الذکر (بر اساس شرایط جابجایی

تاریخچه و برنامه‌های امدادی بین‌المللی را در اختیار شما قرار می‌دهند.

۲-۱-۴ کسب مجوز لازم

معمولاً بیشتر از یک مجوز لازم است. از مراجع ذیل می‌توانید مجوز ملاقات و کار در داخل اردوگاه را به دست آورید: وزارت خانه‌های مسئول اداره اردوگاه، مسئولین محلی اردوگاه UNHCR؛ و دیگر آژانسها. از شما خواسته می‌شود که در مورد هدف ملاقاتتان از اردوگاه توضیح دهید. اگر یکی از مراجع فوق به شما مجوز ندهد، از دیگر مراجع و ادارات مانند UNHCR و مؤسسات بشردوستانه و سازمان‌های غیر دولتی ملی و بین‌المللی تقاضای کمک کنید تا با استفاده از نفوذشان مجوز را به دست آورند.

۳-۱-۴ هماهنگی ملاقاتها با دفتر محلی UNHCR و دیگر

مؤسسات و سازمان‌ها

ملاقات خود را قبلاً اعلام کنید و با دفتر محلی یا منطقه‌ای UNHCR تماس گرفته و با نمایندگان و مدیران میدانی ملاقات کنید. همین کار باید با سازمان‌های غیر دولتی صورت گیرد. این ملاقات‌ها می‌توانند شکل تشریفاتی داشته باشند و یا جزئی از برنامه کارتان باشند تا راجع به وضع امنیتی اردوگاه، نقشه موقعیت اردوگاه و یا به صورت عمومی راجع به تقسیم کار بین سازمان‌های مختلف فعال در امور پناهندگان اطلاعاتی به دست آورید.

۴-۱-۴ رعایت خطرات امنیتی

تحقیق در اردوگاه پناهندگان ممکن است برای کسانی که می‌خواهند با آنها صحبت کنید، خطرات بیشماری را به همراه داشته باشد. مشکلات امنیتی ممکن است به دلیل نزدیکی اردوگاه به مرز یا منطقه درگیری و یا حضور گروه‌های مسلح، و حمله مسلحانه به اردوگاه باشد. همچنین افراد یا گروه‌های داخل اردوگاه نیز ممکن است به شرایط پر خشونت و ترس یا اعمال خشونت آمیز دست بزنند. ممکن است جرایمی در رابطه با برنامه‌های امدادی و منابع و درآمد حاصل از آن صورت گیرد. روابط با مردم محلی نیز ممکن است بسیار دشوار باشد؛ موارد حمله به آوارگان، تجاوز به زنان توسط افراد جامعه محلی بسیار گزارش شده است. در نهایت هم ممکن است کارکنان سازمان‌های بشردوستانه، توسط آوارگان یا افراد خارجی، هدف حمله قرار گیرند.

شما اطلاعات امنیتی مربوط به اردوگاه‌هایی که می‌خواهید از آن بازدید کنید را بدست آورید. این اطلاعات عبارتند از تاریخ واقعه، انگیزه و عامل آن، هویت قربانی حادثه، هویت مرتکبین متهم و غیره. بهترین منبع اطلاعاتی مقامات امنیتی

تعیین کنید و از هر کدام ۱۰ یا ۲۰ مورد را مصاحبه کنید .
 تحقیق موردی در مناطق یا خانواده‌های انتخابی از اردوگاه (نمونه‌ها را می‌توان بر اساس دین، قومی و نژاد یا زمان ورود به اردوگاه انتخاب نمود)
 مصاحبه تصادفی در محل دریافت آب؛
 مصاحبه تصادفی در محل خرید و فروش اردوگاه .
 مصاحبه تصادفی در مراکز بهداشت و توزیع غذا که برای خانواده‌های بی بضاعت فراهم شده است .
 مصاحبه در محل ثبت نام، جایی که پناهندگان جدید می‌آیند، بهترین محل برای انتخاب نمونه‌های تحقیقاتی است؛
 مصاحبه با افراد مطلع کلیدی (مانند نمایندگان پناهندگان، معلمین مدارس، پرستاران، تاجران، پناهندگانی که برای سازمانهای غیردولتی کار می‌کنند و نیز پناهندگانی که برای توزیع مواد غذایی فعالند)؛
 مصاحبه در جریان توزیع مواد غذایی .

۴-۴ یک روش تحقیقاتی حساس جنسیتی انتخاب کنید

در تمام مراحل تحقیق باید مسائل حساس جنسیتی را مدنظر داشته باشید .
 در کنار ثبت یک یا چند مورد سوء استفاده در اردوگاه، مهم‌ترین کمک به زنان پناهنده شناسایی عوامل ساختاری یا شریطی است که به این سوء استفاده‌ها دامن زده و باعث ادامه آنها می‌شود . در صورت امکان راه حلی را پیشنهاد کنید .
 روش‌های تحقیق حساس جنسیتی را انتخاب کنید تا موارد سوء استفاده علیه زنان در اردوگاه‌های پناهندگان را بررسی نموده و نقش جنسیت را بر شرایط سوء استفاده، ماهیت آسیب‌های وارده، علل، عواقب و دسترسی زنان به جبران خسارت‌ها را بیان و تحلیل نماید .

۵- بررسی شرایط زیستی در اردوگاه‌ها: نمونه‌ها و روشهای

تبعیض جنسیتی

بسیاری از مؤسسات بشردوستانه اکنون استانداردهای حرفه‌ای برای ارائه و اجرای برنامه‌های امدادی را پذیرفته‌اند. اولین کار تحقیقاتی این است که مشخص کنید آیا مؤسسات فعال در اردوگاه این آیین‌های رفتاری را پذیرفته‌اند یا خیر . اگر جواب منفی باشد به آنها پیشنهاد کنید که این کار برای تضمین پاسخگویی و افزایش کارایی است .

یکی از رایج‌ترین نوع سوء استفاده‌های جنسیتی در اردوگاه‌ها این است که در ارائه کمک‌ها و دسترسی به خدمات امدادی و همچنین در ساختار نمایندگی تبعیض علیه زنان وجود دارد . علاوه بر این زنان با سوء استفاده‌هایی نیز روبرو

پناهندگان) یا توافق های دیگر؛

آیا UNHCR یا دیگر آژانس های سازمان ملل متحد از ابتداء در تاسیس اردوگاه نقش داشته اند و یا اینکه مداخله آنها بواسطه ابتکار عمل داخلی بوده است؛
 خصوصیت برنامه های امدادی در زمان تحقیق (مثلا مرحله اضطراری، برنامه های حفظ و مراقبت، و یا مرحله ثبات و ادغام)؛
 بررسی ساز و کارهای هماهنگی بین تمام سازمان ها و بررسی مشکلات ناشی از آن؛
 جایگاه آژانس های ملی و بین المللی فعال در اردوگاه از دیدگاه قوانین داخلی و بین المللی.

منابع اصلی این اطلاعات عبارتند از گزارش های سالیانه سازمان ملل متحد و یا وب سایت های سازمان های غیردولتی، گزارش های مربوط به شرایط از سوی سازمان ملل متحد و سازمان های غیردولتی، گزارش های دولتی، آمار و مصاحبه با افراد کلیدی مانند مقامات دولتی و نمایندگان کشوری NGOs و UNHCR کارکنان میدانی UNHCR و NGO ها و مدیران اردوگاه ها.
 به خاطر داشته باشید که در جریان تحقیقات و نظارت باید با افراد ارتباطی فوق الذکر چندین بار ملاقات کنید.

۳-۴ انتخاب و مصاحبه با زنان آواره و پناهنده

شما باید از روش گام به گام در روش شناسی تحقیقات حساس جنسیتی و مستند سازی نقض حقوق بشر و خشونت جنسی استفاده کنید.
 احتمال این که شما بتوانید تنها با یک ملاقات از اردوگاه موارد خشونت های جنسی را بررسی کنید، بسیار کم است. بنابراین در صورت امکان باید چندین ملاقات را ترتیب دهید. در داخل اردوگاه برخی افراد به دلیل جایگاهشان دسترسی بهتری به قربانیان دارند. این افراد عبارتند از پرستاران، کارکنان مراکز بهداشتی، معلمان، کارکنان سازمانهای غیردولتی داخلی و خارجی و احتمالاً رهبران پناهندگان. هر کسی که روزانه با زنان پناهندگان در تماس است می تواند به شما راجع به خشونت های واقع شده و یا قربانیان آن اطلاعات بدهد.
 همواره به خاطر داشته باشید که ممکن است رهبران پناهندگان از جمله عاملین جرم باشند و یا برای آن زمینه سازی کنند. در حالی که ملاقات با این رهبران ضروری است، ولی تنها استناد به اطلاعات آنها تحقیق شما را زیر سؤال برده و یک جانبه تلقی خواهد کرد. نمایندگان دستور کار سیاسی یا غیره خود را دارند و ممکن است پناهندگان را بر این اساس انتخاب نمایند.
 روش های دیگری را هم می توان برای انتخاب پناهندگان استفاده کرد. که برخی از آنها عبارتند از:

تحقیق بر نمونه های اتفاقی از خانواده های پناهندگان: چند بخش یا محله را

آیا مردم آواره در اجرای برنامه سهم دارند (مانند کارکنان حقوق بگیر، داوطلب، و غیره)؛ اگر چنین مشورت‌ها و مشارکت‌هایی صورت گرفته، آیا به نفع برخی افراد و به ضرر گروهی دیگر بوده؟
 آیا زنان هم مشارکت داشته و با آنها مشورت می‌شود؟
 آیا ساز و کارهایی وجود دارند که مردم آواره شکایت خود را اقامه نموده و تقاضای جبران کنند؟

آیا خدمات رفاهی اجتماعی موجود نیازهای ضروری آوارگان را برآورده نموده است؟. با توجه به این که مهاجرت می‌تواند عامل بسیاری از بیماریهای روحی و روانی باشد، وجود خدمات اجتماعی برای تشخیص و مداوای مشکلات مذکور ضروری است. هر برنامه خدمات اجتماعی باید نسبت به مسائل فرهنگی حساس باشد و در صورت امکان از طرف خود پناهندگان سازماندهی و اداره شود.

۲-۵ بررسی چگونگی توزیع مواد خوراکی

بررسی چگونگی توزیع مواد غذایی خوراکی کاری دشوار و خطرناک است: در توزیع مواد غذایی اکثرانظم اداری درستی وجود ندارد، مواد خوراکی غالباً به افرادی داده می‌شوند که مستحق آن نیستند و یا توزیع ناعادلانه است. چنین وضعیتی در اردوگاه‌ها باعث به وجود آمدن حلقه قدرت می‌گردد، زمینه اقتصادی را برای گروه‌های مسلح مساعد می‌سازد و درگیری‌های مسلحانه را پایدار می‌سازد که بعضاً مقامات بلند پایه نیز در آن سهم دارند. بنابراین بررسی این شرایط حالات ایجاب می‌کند که نسبت به امنیت خود و کسانی که قربانی حوادث اند، توجه خاص نمود. برخی اقداماتی که در این رابطه می‌توان انجام داد عبارتند از:
 مصاحبه با آوارگان، آژانس‌های سازمان ملل متحد، کارکنان میدانی سازمانهای غیردولتی؛
 تحلیل گزارش‌های پزشکی برای تعیین این که آیا میان میزان غذای توزیع شده که به صورت رسمی اعلام گردیده و میزان سوء تغذیه و دیگر بیماری‌های مربوط به مواد غذایی تناسب وجود دارد؛
 نظارت تصادفی بر توزیع مواد غذایی (میزان اقلام توزیع شده باید وزن شوند)؛
 مصاحبه با کارگرانی که در توزیع مواد غذایی فعالیت می‌کنند؛
 مصاحبه با نمایندگان سازمانهای غیردولتی یا آژانس‌های سازمان ملل متحد
 که مسئول توزیع مواد غذایی هستند؛
 دیدار از مراکز بهداشتی و تغذیه درمانی و مصاحبه با بیماران، و غیره.

۳-۵ بررسی وضیت امنیتی اردوگاه‌ها و آوارگان

برخی سوالات کلیدی راهنمای تحقیق عبارتند از:
 آیا موقعیت جغرافیایی اردوگاه خطرناک است؟

می شوند که ذاتاً جنسیتی نیستند مانند دریافت ناکافی اقلام غذایی؛ محروم ساختن آنها از تسهیلات کافی پزشکی، و نداشتن دسترسی به آب سالم و غیره. وقتی که در مورد این مسائل تحقیقات می کنید، باید به خاطر داشته باشید که احتمالاً دلیل آن را تبعیض جنسیتی اعلام خواهند نمود.

۱-۵- اقلام امدادی و روش‌ها

فهرست ذیل موضوعاتی را معرفی می کند که احتمال دارد در جریان تحقیق به آن نیاز باشد. (۹۳). بسیاری از این موضوعات نیاز به تخصص و اطلاعات دارند. بنابراین توصیه می شود از متخصصین تغذیه، برنامه ریزان، پزشکان و غیره در این تحقیق بهره گیری شود.

انبارها و اقلام امدادی: باید نظامی برای حفظ اقلام وجود داشته باشد.

نظام توزیع: مواد غذایی و دیگر اقلام باید بدون تبعیض و سوء استفاده توزیع و تقسیم گردند. اگر هر دو مورد نقض اتفاق می افتد باید دریابید که آیا سازمان‌های بشردوستانه و مسئولین اردوگاه تمایلی به بررسی این موارد دارند یا خیر.

میزان اقلام خوراکی: آیا غذای تهیه شده از انرژی کافی، مواد پروتئینی، ویتامین، مواد معدنی برخوردار است و همپنین رژیم غذایی محلی حفظ گردیده است؟

سرپناه: باید دریابید که آیا برای ساکنین اردوگاه سرپناه کافی مهیا شده است؟

خدمات بهداشتی و بهداشت محیط: این امر باید در کار شما اولویت داشته باشد زیرا اطلاعات بهداشتی درست بسیاری از امراض و سوء استفاده‌های موجود در اردوگاه را آشکار می سازد. خدمات بهداشتی باید شامل مراقبت‌های اولیه، مراقبت مادر و کودک، واکسیناسیون کودکان، برنامه‌های پیشگیری برای کنترل امراض، کنترل و درمان بیماری‌های واگیردار باشد.

خردسالان بی سرپرست: باید برنامه‌ای برای شناسایی خردسالان بی سرپرست و بازگرداندن آنان به خانواده هایشان وجود داشته باشد.

اقدامات خاص برای زنان و دختران: باید ببینید که آیا برنامه‌ای برای حمایت و کمک به زنان و دختران وجود دارد.

برنامه‌های آموزشی: آیا نیازهای آموزشی پسران و دختران در اردوگاه برآورده شده است؟

موضوعات دیگری که باید مدنظر قرار گیرند عبارتند از منابع آب، نقش برداری و حفر چاه، راههای دسترسی به اردوگاه شرایط زیست محیطی، کشت و زرع و زمین. روش اجرای برنامه‌های امدادی نیز می تواند یکی از موضوعات تحقیق باشد. واضح تر این که شما باید موارد زیر را کشف کنید:

آیا در رابطه با اجرای طرحها و برنامه‌ها با آوارگان مشورت صورت گرفته است؟

با توجه به آسیب پذیری کلی پناهندگان؛ باید توجه کرد که اگر سوء استفاده توسط پلیس محلی یا مردان محلی صورت گیرد، زنان از ترس اخراج یا عودت اجباری سکوت اختیار می کنند.

سوء استفاده جنسی در اردوگاه ها می تواند به اشکال مختلف صورت گیرد. خدمات جنسی در اکثر موارد برای غذا، چوب، و دیگر اقلام یا برای حمایت ارائه می گردند. همان طور که در فصل ششم آمده است چنین اعمالی تجاوز محسوب می شود.

اردوگاه باید تا حد ممکن از مرز و محل هدف های نظامی دور باشد. البته باید در نظر داشت که این سیاست اغلب در بین جمعیت آواره خوشایند نیست و ممکن است از دور شدن از خاک خود به داخل کشور دیگر خشمگین شوند. گروه های مسلحی که در اردوگاه پناه گرفته اند، نه تنها به مواد غذایی و سایر امکانات اقتصادی اردوگاه دسترسی دارند بلکه ممکن است به طور جدی و با استفاده از خشونت از دور شدن جمعیت از مرزها جلوگیری کنند. همچنین "رهبران" آوارگان که قدرت آنها با نزدیک تر ماندن به مرزها بیشتر می شود نیز می توانند مانع از حرکت و تغییر مکان اردوگاه شوند.

آیا اعضای گروه های نظامی یا ارتش ملی در اردوگاه اقامت دارند؟

آیا موارد تیراندازی یا حمله اتفاق افتاده است؟

آیا در اردوگاه باند جنائی فعالیت دارد؟ (تفاوت بین باندهای سیاسی و جنائی باید مد نظر قرار گیرد)

آیا اعمال خشونت آمیز علیه آوارگان و امداد رسان های اتفاق افتاد است؟

آیا مردم محلی به آوارگان حمله کرده اند؟ (حمله، تجاوز، قتل و غیره) آیا در این رابطه تحقیقاتی صورت گرفته و دستگیری انجام شده است؟ و آیا مردم محلی از موقعیت موجود در اردوگاه ها خشمگین است؟ چرا؟

آیا در اردوگاه پاسگاه پلیس یا پایگاه نظامی یا محل بازداشتی وجود دارد؟

۴-۵ بررسی سوء استفاده های جنسی علیه زنان آواره

وقتی درباره موارد و الگوهای سوء استفاده های جنسی علیه زنان آواره تحقیق می شود، باید نکات زیر را مدنظر داشت:

ماهیت ساختار سیاسی و قدرت در اردوگاه و عملکرد احتمالی نمایندگان آن و ارتکاب

جرایم مربوط به سوء استفاده، نادیده گرفتن آنها یا عدم موفقیت در حمایت از زنان.

وابستگی زنان به تشکیلات مذکور برای دسترسی به مواد غذایی و خدمات.

شاید هراس داشته باشند که در صورت شکایت این خدمات را از دست بدهند

و شاید نگران زندگی خود و کودکان شان باشند.

فقدان تدابیر حمایتی از زنان. این مسئله بخصوص در مورد زنان مجرد صادق

است. به مجردی که شما آنجا را ترک کنید کسی به نگرانی ها و شکایت زنان

رسیدگی نخواهد نمود و آنان تنها مانده و باید عواقب شکایات خود را تحمل کنند.

فقدان ساز و کارهایی در اردوگاه برای این که زنان موارد سوء استفاده را

گزارش دهند. تنها تعداد معدودی از اردوگاه ها دارای ساز و کارهایی هستند که

پناهندگان و آوارگان قادرند موارد را بازگو نموده و غرامت آن را دریافت کنند.

در صورت وجود چنین ساز و کارهایی، آیا از آنها تنها برای رسیدگی به مسایل

زنان، با رعایت نگرانیهای آنان ترس استفاده می شود؟

از زمان جنگ دو سال می گذرد ولی مداوای این بیماران بسیار مشکل است. در ابتدا آنها به دلیل عفونت دستگاه تناسلی و مشکلات مجرای ادراری مراجعه نمودند که همه از راه رابطه جنسی انتقال پیدا می کنند. آنها مجدداً مراجعه نموده و از گرفتگی عضلات یا درد شکایت می کنند، اما از نظر جسمی مشکلی دیده نمی شود. این زنان از نظر روانی ضربه شدیدی خورده اند. آنها از نظر پزشکی درمان می شوند اما همواره بیمارند. هیچ خدماتی برای رسیدگی به مشکلات روانی آنها وجود ندارد. گروه هایی برای کمک به زنان بیوه وجود دارد اما هیچ گروهی برای کمک به زنان قربانی تجاوز وجود ندارد.

کسانی که در درگیری های مسلحانه قربانی خشونت شده و نجات یافته اند، در دوره پس از درگیری با مشکلات جسمی، روحی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی متعددی دست به گریبان هستند.

مشکلات جسمی که ممکن است به وجود آیند عبارتند از بیماری های مقاربتی مانند ایدز، جراحت اعضای تناسلی، ناراحتی ذهنی، فلج و یا قطع جسمی، مشکلات ناشی از سقط جنین، مشکلات رحم، خارش مهبل، مشکلات در مقاربت عادی یا زایمان در آینده. نجات یافتگان همچنین از مشکلات روحی متعددی نیز رنج می برند.^(۹۶)

همان طور که در بالا ذکر شد، عواقب جسمی و روحی تجاوز و خشونت های جنسی بعد از اتمام درگیری و برای مدت طولانی ادامه می یابد. بسیاری زنان به علت ترس از بدنامی؛ پایین بودن توان مالی یا فقدان تسهیلات پزشکی معالجه نمی شوند و بدون مداوا بسیاری از مشکلات روحی و جسمی آنها بدتر می شوند. قربانیان خشونت ها ممکن است با یک سلسله تهدیدهایی مانند حملات انتقامی و یا تهدید به مرگ توسط اعضای خانواده هایشان روبرو شوند. علاوه بر این، رهبران سیاسی و نظامی با استناد به تجربه این افراد می توانند درگیری های آینده را توجیه یا تحریک کنند. این نوع تهدیدات معمولاً زمانی افزایش می یابد که قربانیان حاضر به شهادت علیه عاملین خشونت ها می شوند.

عواقب اقتصادی شامل از دست دادن دارائی، زمین و میراث و کار، فقر بیش از حد و انزوای اقتصادی حاصل از تخریب زیربنای اقتصادی در دوران جنگ باشد که این شرایط در مورد زنان بیوه، زنان مجرد و بدون خانواده و یا زنان سرپرست خانواده شدیدتر است.

عواقب اجتماعی و خانوادگی شامل طرد شدن، یا ترس از طرد شدن قربانیان از سوی خانواده و جامعه و اثرات اجتماعی ناگوار متعدد مانند عدم ازدواج. ممکن است این زنان را تهدید کند. در هر صورت، به عنوان یک فعال حقوق بشر، باید به اصل حمایت از قربانیان و ارتقا رفاہ آنان در جهت دستیابی به عدالت تلاش نمود. لازم است که حقوق زنان در استانداردهای حقوق بشر ملی و بین المللی ارتقا

فصل نهم زنان در شرایط پس از جنگ و بازسازی

دوره بعد از درگیری، دوران تغییرات چشمگیر است که بنیان اجتماع و دولت آینده را می‌سازد. بازسازی در سه بخش عمده سیاسی، اقتصادی و اجتماعی صورت می‌گیرد که همه با یکدیگر مرتبط هستند. جایگاه و تجربه زنان قبل از درگیری و در جریان درگیری بر نقش آنها در دوره بعد از درگیری تأثیر می‌گذارد. دوران پس از جنگ دوره‌ای است که زنان می‌توانند امتیازات بیشتری را کسب کنند (مانند آفریقای جنوبی، گواتمالا، فیلیپین، و رواندا) یا حق آنان پایمال می‌شود (مانند السالوادور، صربستان، سومالی و زیمبابوه).

در شرایط قبل و بعد از درگیری، قانون حقوق بین‌المللی اجرا می‌شود حتی در شرایطی که اختلالات، ناآرامی‌ها و تنش‌ها باعث درگیری شده باشد. به هر حال، اکثر مشکلات زنان در دوره پس از درگیری ناشی از تجربه آنها در جریان درگیری است، بنابراین می‌توان برای دادخواهی از جرایمی که در زمان درگیری به وقوع پیوسته‌اند به قانون بشری بین‌المللی مراجعه کنید. به عنوان فعالین حقوق بشر باید در تمام شرایط دوران پس از درگیری از دولت خواست که نسبت به قوانین حقوق بشر پایبند باشد. علاوه بر این، هر دولتی قوانینی برای حقوق سیاسی، اقتصادی و اجتماعی زنان خواهد داشت. بنابراین، شناختن استانداردهای حقوقی ملی مربوطه بسیار مهم است.

۱- عوارض ناشی از تجاوز و خشونت‌های جنسی

مثال: نتایج تجاوز و خشونت جنسی در دوران پس از درگیری رواندا^(۹۵)
سکوتی که مسئله تجاوز را احاطه نموده از چند جهت به زنان آسیب می‌رساند، خصوصاً از نظر بهداشت جنسی و باروری. اکثر زنان که قربانی تجاوز شده‌اند دچار مشکلات بهداشتی متعددی هستند اما به علت ترس از بدنامی؛ بالا بودن هزینه‌ها و در دسترس نبودن خدمات بهداشتی به پزشک مراجعه نکرده‌اند. رئیس بیمارستان مرکزی کیگالی، دکتر Rwamasirabo می‌گوید: قربانیان تجاوز نسبت به مراجعه به مرکز و درمان شک داشتند و علت آن ترس از قضاوت نادرست یا شرمساری از این که مورد تجاوز قرار گرفته‌اند بود. حتی زنانی که برای درمان مراجعه کرده‌اند به پزشک معالج در مورد تجاوز نگفته‌اند.

در بیمارستان دانشگاه Butare پزشک زنان Etienne Mubarutso که صدها قربانی تجاوز را از زمان قتل عام تاکنون معاینه نموده است، نگره خود را چنین بیان می‌کند:

حمله علیه این زنان و مردان صریحاً نقض استانداردهای قانون بشر در دوستانه بین‌المللی و اعلامیه حقوق بشر بین‌المللی می‌باشد، خصوصاً قوانین مربوط به شکنجه، بازداشت و رفتار با زندانیان.

شاهدانی که حاضرند شهادت دهند باید در جریان محکمه و بعد از آن مورد حمایت خاص قرار گیرند. و شاهدانی که اظهارات آنان باعث افزایش ترس یا شرم آنها می‌شود، نباید تحت فشار قرار گیرند. "گزارشاتی در دست است که تعدادی از قربانیان تجاوز و دیگر شکنجه‌های جنسی بعد از مصاحبه دچار افسردگی شدید شده و دست به خودکشی زده‌اند."^(۹۸)

شاهدان باید از حمایت معنوی برخوردار شده، و در صورتی که آنها ترس از تعقیب داشته باشند باید در حفظ امانت سخن و هویت شان توجه خاص صورت گیرد.

قاضیان و کارکنان مسائل حقوقی باید از آموزش‌های خاص برخوردار گردند تا از موضوعات مختلف مانند رفتار تبعیض آمیز دادگاه‌ها با قربانیان خشونت‌های جنسی در جریان درگیری‌های مسلحانه آگاهی داشته باشند تا اطمینان داشته باشند که مصاحبه‌ها، بازپرسی‌ها و رویکرد دادگاه‌ها تا حد ممکن عادلانه باشد.

و بالاخره اینکه، قربانیان حوادث و مدافعین آنها می‌توانند از تجربه حقوق دانان امریکائی، اروپائی، آسیائی و آفریقائی استفاده کنند که به نمایندگی از گروه‌های نجات یافته در کشورهای مختلف علیه عاملین اقامه دعوی دسته جمعی کرده‌اند. فایده چنین دعوایی این است که در صورت موفقیت، قربانیان می‌توانند علیه عاملین شکایت نموده و دولت مربوطه را مجبور سازند تا غرامت پرداخت کند. یکی از فواید چنین دعوایی این است که اگر عاملان حادثه خارج از منطقه قضائی اقامت داشته باشد، باز هم می‌توان آنها را تحت تعقیب قرار داد. البته تمام نظام‌های قانونی چنین امکانی را نمی‌دهند، بنابراین باید با قوانین داخلی جاری آشنایی داشت.^(۹۹)

۳- روش تبعیض آمیز قانونمند

مثال: حقوق دارائی و میراث در دوران بعد از درگیری در رواندا^(۱۰۰)
در رواندا بر اساس قانون رایج زنان ارث نمی‌برند (و در اصل بخشی از دارایی شوهر محسوب می‌شوند). وقتی شوهر می‌میرد، پسر بزرگ سرپرست خانواده شناخته شده یا خانواده شوهر دعوای میراث را می‌نماید. بر اساس گفته زنانی که از کشتار گروهی رواندا نجات یافته‌اند:

مسئله وراثت برای زنان روستایی مشکل بزرگی است. وقتی که زنی شوهردار سعی می‌کند که از خانواده پدری خود تقاضای میراث نماید، به وی گفته می‌شود که او شوهر دارد و باید به خانه شوهر باز گردد. بعضی اوقات خود زن نیز چنین

یافته و در دوران پس از درگیری جامه عمل بپوشد. خصوصاً، عدم تبعیض سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی علیه زنان و مهم تر از همه حق دسترسی به مراقبت های بهداشتی شامل بهداشت باروری، و حق دسترسی به تسهیلات بهداشتی کافی که در ماده های ۲، ۳، ۴، ۱۴ و کنوانسیون رفع هر گونه تبعیض علیه زنان آمده است. با توجه به نوع تبعیضی که علیه زنان به کار می رود باید از استانداردهای ملی و بین المللی، خصوصاً کنوانسیون رفع هر گونه تبعیض علیه زنان برای دفاع از آنان استفاده کرد.

۲- حمایت از شاهدان

ممکن است قربانیان نقض حقوق بشر دوستانه بین المللی و حقوق بشر که نجات یافته اند در دوره بعد از درگیری بخواهند شهادت دهند. برای زنانی که حاضر هستند بر ضد عاملین تجاوزات جنسی شهادت بدهند و حقایق را بیان کنند، مسائل حمایتی یکی از موضوعات مهم می باشد چرا که ممکن است بسیاری از این عاملین هنوز آزاد و یا در ظرفیت های قبلی خود مشغول به کار بوده و از مصونیت برخوردار باشند.

مثال: کوزوو (۹۷)

شهادت هایی که به سازمان نظارت حقوق بشر ارائه شده نیز نشان می دهد که زنان زندانی مورد تجاوز قرار گرفته اند. یک مرد بنام M.L اظهار داشت که همراه دیگر زندانیان با یک ماشین به زندان Lipjan انتقال داده شد، که بخشی از آن برای زنان تخصیص داده شده بود. M.L به سازمان نظارت حقوق بشر گفت: وقتی زندانیان به زندان رسیدند، فوراً مورد شکنجه و بازجویی قرار گرفتند. M.L. چهل و دو روز در زندان سپری کرد. او به یکی از محققین سازمان نظارت حقوق بشر گفت که در این زندان، زندانیان زن نیز بودند و مورد تجاوز قرار گرفتند. او افزود که سلول زنان از سلول مردان چندان فاصله نداشت، و صدای داد و فریاد زنان به گوش می رسید. M.L. می گوید: "من صدای یک پلیس را شنیدم که به زنان می گفت، لباس های خود را در آورند. من هیچ وقت صدای فریاد آنها را فراموش نمی کنم. پلیس از جلوی سلول مامی گذشت و می گفت: امشب با دختران خواهیم بود."

بسیاری زنان که از چنین حملاتی جان سالم به در بردند، بنابر دلایل مختلف از صحبت در مورد این وقایع خود داری می کنند. بعضی زنان قربانی تجاوز می ترسیدند که مبادا با افشای حوادث هیچ وقت امکان از دواج برایشان میسر نشود. تعدادی دیگر می ترسیدند که شاید مورد آزار اجتماع خود قرار گیرند. اما زانی هم بودند که می خواستند خشم خود را نسبت به عاملین حوادث در برابر دادگاه کیفری بین المللی یوگسلاوی سابق اظهار کنند. ولی این آمادگی برای شهادت آنها با این ترس و نگرانی همراه بود که عاملین حوادث هنوز هم در کوزوو آزاد بوده و یا ممکن است به آنجا بازگردند.

۴- مشارکت سیاسی زنان

مثال: برخورد خصومت آمیز در ایرلند شمالی^(۱۰۱)
 وقتی که زنان ائتلاف ایرلند شمالی در انتخابات برنده چند کرسی شده و به مجلس، جایی که احزاب سیاسی نظرات خود را ارائه می کنند، راه یافتند، با نوعی تبعیض جنسیتی و فرقه ای رو به رو شدند. مردان آنها را به عنوان ائتلاف خانم ها یاد کرده و با توهین و تمسخر با آنان برخورد می نمودند. یکی از نمایندگان مجلس Monica McWilliam می گوید: آنها؛ یعنی نمایندگان مرد با من و دیگر نمایندگان زن با کلمات توهین آمیزی مانند زنان احمق، نالایق و بیکار برخورد می کردند. الفاظی چون "شما زنان احمق در جای خود بنشینید" یا "یک زن اصیل باید در کنار شوهر خود باشد"، در مجموع اینکه محیط کاری مناسبی وجود نداشت.

کنوانسیون بین المللی حقوق سیاسی و مدنی ICCPR، کنوانسیون حقوق سیاسی زنان و کنوانسیون رفع هر گونه تبعیض علیه زنان CEDAW منعکس کننده توانایی برابر زنان با مردان برای مشارکت در زندگی عمومی و مدنی است. ماده های ۳، ۷، و ۸ CEDAW در عرصه زندگی سیاسی و مدنی، تبعیض علیه زنان را منع نموده و تضمین می کند که زنان نیز مانند مردان حق رای، حق نامزدی برای همه سازمان های عمومی، مشارکت در تدوین سیاست های دولتی، داشتن پست های دولتی در همه سطوح، حتی بین المللی و مشارکت در سازمان های غیر دولتی و انجمن های مدنی را دارند. ضروری است که زنان در بازسازی بخش سیاسی نقش فعالی داشته باشند. تلاش ها برای جلوگیری از مشارکت زنان در عرصه های سیاسی و مدنی باید شناسایی شوند زیرا آنها از موارد خشونت علیه زنان در قوانین حقوق بشری ملی و بین المللی هستند.

مهم تر این که، علیرغم فعالیت سازمان های مردمی زنان در سطح محلی در زمان درگیری و بعد از آن، در جریان مذاکرات صلح در حاشیه قرار می گیرند. مشارکت آنان در وقایع صلح ملی از دو راه صورت می گیرد: الف. زنان از لحاظ سیاسی بسیج می شوند و تقاضا می نمایند که در روند صلح آنها نیز حق مشارکت و رای داشته باشند، مانند وقایع گواتمالا، ایرلند شمالی، فلسطین، افریقای جنوبی و سودان. ب. در کنفرانس های صلحی که سازمان ملل متحد و سازمان های دولتی و غیر دولتی تسهیل گری آن را برعهده دارند زنان نیز شرکت می کنند، مانند نشست های سومالی، سودان و افغانستان.

تفکری داشته و حتی ادعایی بر آنچه حق او می باشد را ندارد. میراث پدری به اعضای مذکر خانواده می رسد. همچنان یتیم ها نیز برای گرفتن زمین پدری با مشکلات رو به رو هستند. یتیمان اصولاً جذب خانواده مادر می شوند. در حالی که از لحاظ قانونی دارائی حق یتیم است ولی به دست آوردن آن کار آسانی نیست. زنانی که خانواده ها و خانه خود را از دست می دهند، از خانواده نیز رانده می شوند. یکی دیگر از نجات یافتگان کشتار جمعی یاد آور شد که در بسیاری موارد زنان تنها حق خود را اعاده می کنند اما "دولت جدید کاری مهم برای زنان انجام نمی دهد. برای حمایت از بیوه زنان و اطفال آنها باید سیاست مناسبی وجود داشته باشد. اکثر زنان قادر به پس گرفتن پول یا دارائی خود نیستند. ما گدائی نمی کنیم؛ فقط حق خود را می خواهیم."

ماده ۱ کنوانسیون رفع هر گونه تبعیض علیه زنان "CEDAW تبعیض ضد زنان" را چنین تعریف می کند: هر فرقی که باعث محرومیت یا محدود ساختن حقوق بر اساس جنس شود یا زنان را در مجموع چه متاهل و یا مجرد، از تساوی حقوق با مردان و یا از آزادی سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، مدنی بی بهره سازد، تبعیض شناخته می شود.

همان طور که در ماده ۲ CEDAW نوشته شده است، دولت های عضو مکلفند که تمام انواع تبعیض را از بین برده و سیاست هایی را اتخاذ کنند که موارد ذیل در آن ذکر شده باشند:

- ◀ اتخاذ قوانین و اقدامات دیگر مانند تحریم برای منع تبعیض علیه زنان؛
- ◀ تأسیس مرجع خاص برای حمایت قانونی از حقوق زنان؛
- ◀ حفاظت مؤثر از حقوق زنان علیه هر نوع عمل تبعیض آمیز از طریق دادگاه های ملی و موسسات عمومی دیگر؛
- ◀ جلوگیری از وقوع هر نوع عمل تبعیض آمیز علیه زنان و اطمینان از این که مقامات و مراجع رسمی مطابق وظایفشان عمل می کنند؛
- ◀ انجام اقدامات لازم برای جلوگیری از تبعیض علیه زنان از طرف اشخاص، سازمان یا شرکت ها؛
- ◀ انجام اقدامات لازم و قانونگذاری برای از بین بردن قوانین و مقررات، رسوم و عملکردهای تبعیض آمیز علیه زنان؛
- ◀ تعدیل تمام مواد قوانین و مصوبه های ملی که علیه زنان تبعیض روا می دارند. در مثال فوق، دولت رواندا که کنوانسیون رفع هر گونه تبعیض علیه زنان را تصویب نموده است، باید به وظایف خود عمل کند. در سال ۱۹۹۵ دولت به اصلاح قوانین تبعیض آمیز علیه زنان و کودکان پرداخت، ولی تا سال ۲۰۰۰ هم اصلاحات قانونی به آهستگی پیش رفته و برای تأمین حقوق زنان هیچ کار مؤثری صورت نگرفت.

زنان قدم به قدم، "پروژه حقوق زنان"، "زنان"، "قانون و انکشاف بین المللی و نظارت حقوق بشری"، واشنگتن DC، ۱۹۹۷.

10- Contemporary forms of slavery, E/CN.4/Sub.2/1998/13

۱۱. لطفاً به فصل هشتم این رساله مراجعه شود، مستند کردن نقض های حقوق زنان مهاجر.

12- E/CN.4/1998/53/add.2: Guiding principle on Internal Displacement, 11 Feb. 1998

۱۳. این بخش توسط Madeleine Rees نوشته شده است.

۱۴ استخراج از:

Jean-Philippe Lavoyer, "Refugees and internally displaced persons: international humanitarian law and the role of the ICRC" in international Review of the Red Cross, March-April 1995, Geneva, p. 164. Founded in 1863, the ICRC mandated by the community of states, under the Geneva Conventions to work for the faithful application of international humanitarian law

15-ICRC, Women and War, Geneva: ICRC Publication, August 1995, p.6.

۱۶. Ibid., p.۱.

۱۷. گزارش نهائی؛ کمیسیون متخصصین ملل متحد شورای امنیت را وادار به تصویب

مصوبه شماره ۷۸۰ سال ۱۹۹۲ نمود، ضمیمه: II عمل زناي اجباری و تجاوز جنسی: یک مطالعه قانونی، ۱۹۹۴/۷۸۰/۱۹۹۴ چاپ دوم بند اول، دسامبر ۲۸، ۱۹۹۴، صفحه ۵

۱۸. لطفاً به خاطر داشته باشید که منشور حقوق کودک که تقریباً از طرف همه اعضا تصویب شده است، به طور عمومی به شخصی اطلاق کودک می کند که سنش از ۱۸ سال پائین باشد، ولی این منشور که در سال ۱۹۸۹ به تصویب رسید برای شرکت در قوای مسلح و در جنگ ها حد اقل سن را ۱۵ تعیین نمود. در تاریخ ۲۵ می سال ۲۰۰۰ مجمع عمومی ملل متحد با توافق آراء موافقه نامه اختیاری را به ضمیمه منشور مذکور در رابطه با شرکت کودکان در جنگ به تصویب رسانید. بر اساس این مقاله نامه برای شرکت در جنگ، خدمت نظام و یا دستگیری توسط گروه های مسلح غیر حکومتی حد اقل سن را ۱۸ تعیین نمود. ولی در مقاله نامه اختیاری برای شرکت داوطلبانه در ارتش ملی حد اقل سن ۱۵ باقی ماند. در زمان پیشنهاد این مقاله نامه جمعا ۶۸ کشور آنرا امضاء نمودند.

۱۹. مصوبه رم برای محکمه جنائی بین المللی، ۱۹۹۱، ۷۱ Julz ۳۸۷۹، UN Doc A/CONF.

۲۰. مصوبه رم ماده ۷

۲۱. مصوبه رم ماده ۲۵

۲۲. مصوبه رم، ماده ۲۱

۲۳. این اسناد توسط کمیسیون آمادگی برای تأسیس محکمه جنائی بین المللی پیشنهاد شد (PCNICC/۰۰۰۲/WGRPE/L.۵۱ and PCNICC/WGEC/L.۱ with addenda and corrigenda) (این اسناد باید ابتدا از طرف مجالس دولت های عضو تصویب شوند تا محکمه برای اجرا از آن استفاده کند.

۲۴. مصوبه رم، ماده ۱۷

۲۵. مصوبه رم ماده ۷، ۷ و ۸

۲۶. مصوبه رم ماده ۷

فهرست منابع:

۱- "هیچ شرایط جنگی وجود ندارد که زنان در آن حضور نداشته باشند، یا نقض هایی بر اساس جنسیت در آن صورت نگیرد و یا تجاوز به آنها نشود و یا آنها از حقوق اجتماعی شان محروم نشوند؛ اگر آنها راجع به تجاوزات جنسی صحبت کنند؛ این وضعیت قبل و بعد از آغاز تشنج موجود است. شواهد و شهادت ها بیانگر آن است که زنان در جریان جنگ و منازعات مسلحانه با بدترین شکل نقض های حقوق بشری روبرو می شوند و این تنها به این خاطر که آنها زن اند. آنها با این وضع در خانه، جامعه و اجتماع در مجموع روبرو اند." مراجعه شود به رساله Agns Callamard تحت عنوان "شکستن سکوت سازش"، زمینه های مشترک: خشونت علیه زنان در جنگ و در تشنجات مسلحانه، اصلاح رساله توسط ۳۶، p. ۸۹۹۱، Human Rights, Indai Lourdes Sajor)Quezon City: Asain Center for Womens

2 - D. Smith, War, Peace and third World Development, Occsiona; Paper 16, Human Development Report Office, UNDP, New York, 1994

۳. Panos Institute, ۵۹۹۱, p.. ۸

۴. در این باره می توانید مقالات ذیل را مطالعه کنید:

in Gender and Catastrophe, Ronit Lentin, ed. London and New York: Zed Books, 1997, Waht women Do in War time, Meridith Turshen and Clotide Ywagiramarya, ed, London and New York: Zed Books, 1998. See also Jeane Vickers, Women and War, London and New Jersey: Zed Boks, 1993 .

5- See the articles in Common Grounds: Violence Against Women in War and Armed Conflict Situation, Indai Sajor, ed., ASCENT: Quezon City, Philippines, 1998

6 - See, for example, the results of the gender audit conducted in Kosovo: Chris Corrin, Gender Audit of Reconstruction Programmes in South Eastern Europe, the Case of Kosova, Montreal and New York: Urgent Action fund and the Womens Commission for Refugee Women and Children, 2000

۷. بعضی مشکلات شناخته شده عبارت اند از مشکلات جنسیت و مشکلات کلیشه ای فرهنگی؛ عدم استقرار زنان در پست های تصمیم گیری؛ عدم اذعان بر نقش زنان در نظام حاکم سیاسی؛ عدم توجه به بزرگان زن در خانواده ها؛ عدم علاقمندی جامعه بین المللی در به جریان انداختن مسائل جنسیت در روند سیاسی و تصمیم گیری اش؛ عدم موجودیت مدرسین با کفایت زن در بین کارکنان مؤسسات غیر دولتی و آژانسهای ملل متحد؛ عدم تعادل جنسیت در وظائف موجود در سطح مؤسسات غیر دولتی؛ ملل متحد و سازمان همکاری و امنیت اروپا و غیره

۸. می توان با رساله Agnes Callamard مطالعه شود

Ukweli: Monitoring and Documenting Human Rights Violation in Africa, Amsterdam and Oxford: Amnesty International and CODESRTA, 2000, and Gender-Sensitive Research Methodology, Montreal: Amnesty International and ICHRDD, 1999

۹. برای معلومات بیشتر روی حقوق بین المللی بشری، لطفا مراجعه کنید به "حقوق بشر

۵۴. عفوین المللی، ۹، AMR/۳۲/۸۴/۷۹، October ۷۹۹۱، in their own land,

Internally displaced: dispossessed and exiled

۵۵. این بخش بر اساس کار تحقیقی محققین ذیل نوشته شده است:

Agnes Callamard, Ukweli: Monitoring and Documenting Human Rights Violations in Africa, Amnesty International Dutch Section and CODESRTA: Amsterdam and Oxford, 2000. pp. 11-14

56 - Amnesty International, Democratic Republic of Congo: Killing Human Decency, May 31, 2000, AI Index: AFR 62/07/00, p.20

57 - Extract from Amnesty International, Just what do we have to do to stay alive Colombia's internally displaced: dispossessed and exiled in their own land, London: Amnesty International, AMR 23/048/1997, 1997.

58 - Extract from Amnesty International, Zaire: Hidden from Scrutiny, 1996 Index: 62/029/1996

59 - Amnesty International, Nato/Nato Federal Republic of Yugoslavia. Collateral Damage or Unlawful Killings, Violation of laws of war by Nato during Operation allied force, June 2000, AI Index Eur 70/80/00

60 - Agnes Callamard, Methodology for Gender-Sensitive Research, AI Canada and ICHRDD, Montreal, 1999

61 - Amnesty International, Sierra Leone: Rape and other forms of sexual violence against girls and women, London: AI, 2000, AI Index: AFR 51/35/00

62 - Amnesty International, Chechenya: Rape and Torture of Children in Chernokozovo "filtration camp", News Service: 056/00, AI INDEX: EUR 46/19/00, March 23, 2000

63 - From Amnesty International, Bosnia-Herzegovina: How can they sleep at night, September 1997, Index: EUR 63/022

64 - Ibid

65 - Ibid

66 - Amnesty International, Uganda: Breaking God's Commands: The Destruction of Childhood by the Lord's Resistance Army, 1997, AI Index: AFR 59/01/97

67 - Ibid

68 - Amnesty International, Sierra Leone: Rape and other forms of sexual violence against girls and women, London: AI, 2000, AI, Index: AFR 51/35/00

69 - From Amnesty International, Bosnia-Herzegovina: How they can sleep at night?, September 1997 Index: Euro 63/022

70 - Amnesty International, Sierra Leone: Rape and other forms of sexual violence against girls and women, London: AI, 2000, AI, Index: AFR 51/35/00

71 - Amnesty International, Women in Indonesia and East Timor, ASA 21/5/95, p.14

72 - Source: Amnesty International, Bosnia-Herzegovina: How can they sleep at night, September 97 Index: EUR 63/022

۷۳. کلمه Cetniaks به فاشیست های صربی در جریان جنگ دوم جهانی اطلاق میشد. با وجودی که بعضی از شبه نظامیان در جریان درگیریهای اخیر یوگسلاوی سابق خود را چیتنک می خواندند ولی اکثریت آنها از این نام دوری می جستند. این اصطلاح بعضی اوقات برای فرق گذاشتن بین صربیان که طرفدار ایجاد یک جمهوری Srpska و کسانی که طرفدار فدراسیون بوسنی هرزگوین بودند به کار برده می شد.

۷۴. اطلاعات از اقامه دعوا هشت نفر که به تاریخ ۲۶ جون ۱۹۹۶ به محکمه جنائی

بین المللی رسید. شماره پرونده I-۳۲-۶۹-IT:

۷۵. پرونده موضوع Foca پاراگراف ۴۸.

۲۷. مصوبه رم ماده ۸
۲۸. مصوبه رم ماده ۱۳
۲۹. مصوبه رم ماده ۱۵
۳۰. مصوبه رم ماده ۲۷
۳۱. مصوبه رم ماده ۲۸
۳۲. قانونمندی روم ماده ۱۲
۳۳. مصوبه رم، ماده ۸(۲b) xxii. در رابطه با درگیری های مسلحانه بین المللی که از اصطلاح "تخطی فاحش" و ماده c ۸۲. vi. برای در گیری های غیر بین المللی که اصطلاح "نقض جدی" استفاده می کنند.
۳۴. مصوبه رم ۷۱ g
۳۵. مصوبه رم ماده h ۷۱
۳۶. مصوبه رم ماده c ۷۲
۳۷. مصوبه رم، ماده ۳۱۵
۳۸. مصوبه رم، ماده ۳۱۹
۳۹. مصوبه رم، ماده ۳۷۵
۴۰. مصوبه رم، ماده ۴۸۲
۴۱. دستورالعمل ها و شواهد، Rules ۹۱-۳ a, b and, ۲۰۰۲, July ۲۱, Add.1/INF/0002/0002
- ۴ UN Doc PCNICC
۴۲. مصوبه رم ماده ۲۱
۴۳. مصوبه رم ماده b (۱)، ماده c (۳) (۷۵)، ماده ۶۴ (۲) و ماده ۶۸
۴۴. مصوبه رم ماده ۴۳ (۶) و ماده ۶۸ (۴)
۴۵. مصوبه رم ماده ۴۳ (۶)
۴۶. مصوبه رم ماده ۷۵
۴۷. مصوبه رم ماده ۷۹
۴۸. دستورالعمل ها و شواهد، مقررات ۷۰ و ۷۱
- ۴۹ - دستورالعمل ها و شواهد، مقررات (۳۷۳)
۵۰. دستورالعمل ها و شواهد، مقررات (۴۶۳)
۵۱. در سالهای اخیر جامعه بین المللی توجه به این مسئله را آغاز نموده است. شورای امنیت ملل متحد با بیانیه ۱۱۷۳ سال ۱۹۹۸ خود استخراج معدن الماس را توسط گروه مسلح UNITA ممنوع قرار داد. شورای امنیت ملل متحد با قطعنامه سال ۲۰۰۰ که در ماه جولای ۲۰۰۰ به تصویب رسید، بر واردات الماس از Sierra Leon برای ۱۸ ماه مجازات گذاشت تا اینکه حکومت Sierra Leon بر استخراج الماس دوباره کنترل پیدا کند و معادن آنرا از تصرف قوای دشمن خارج کند. شورای امنیت همچنان از دبیر کل ملل متحد خواست تا برای تحقیقات روی رابطه تجارت الماس و قاچاق اسلحه یک هیئت ۵ نفری را مامور کند.
- 52-OXFAM UK/I-ACORD, Development in Conflict: the gender dimension, London, OXFAM, 1993, p.23.
۵۳. عفو بین المللی، (AI) زنان در کولومبیا ۱۹۹۵، AMR/۳۲/۱۴/۵۹.

of Refugee Women, Geneva, July 1991, p.18

92-Ibid, p.3.

93 -Extract from UNHCR Handbook for Emergencies)PartI:Field Operation)1982

94 -Birgitte Sorensen, Women and Post/conflict Reconstuction:Issues and Sources,The War-Torn Societies Project,Occasional paper no.3, Geneva:United Nation Reaserch Institute for Social Development, 1998:

95 -Human Rights Watch/Women's Rights Project, Shattered lives: Sexual Violence during the Rwandan Gennocide and its Aftermath, New York, 1995, pp.13/14

96 -Human Rights Watch/Women's Rights Project, Shattered Lives:Sexual Violance durung the Rwandan Genocide and its aftermath, New York, 1995; Human Rights Watch/Women's Project, Kosovo: Rape as weapons of ethnic cleaning, Voume 12, No. 3 New York, March 2000;Human Rights Watch/ WomenRights Project, The Human Rights Watch Global Report on Women's Human Rights Project,New York, 1995,

97-Human Rights Interview, M.J.,Dobrotin,July 13, 1999, as quoted in Human Rights Watch/Women's Project, Kosovo: Rape as Weapons of Ethnic Cleaning" Volume 12, Nor 3,New York, March 2000,p. 23. See also, James Hidere,"Post-War Women must work to overcome conflict trauma,"Agence France Press, November 27, 1999, as presented in Human Rights Watch/Women's Rights Project, Kosovo: Rape as a Weapon of Ethnic Cleaning, Volume 12, No. 3, New York, March 2000, p. 24.

98 -Ariane Burnet und Stphanie Rouseau, "Acknowledging Violations, Struggling against Impunity," India Lourdes editor, Common Grounds: Violence against Women in War and Armed Conflict situations, Queyon City, Phlippines: Asian Center for Women's Human Rights, 1998, p.50.

99 -Ibid, pp.33-66

100-Human Rights Watch/Women's Rights Project, Shattered Lives: Sexual Violatence during the Rwandan Genocide and its aftermath, New York, 1995

101 -Sanam Naraghi Anderlini, Women at the Peace table: making a Difference, New York: UNIFEM, 2000

102 -Sponcered by: Caritas Internationlis, Catholic Relief Service, The International Federation of Red Cross and REd Crescent Societies, International Save the Children Alliance, Luthran World Federation, Oxfam, The World council of Cherches, The International Comittee of Red Cross)Members of the Steering Committee for Humanitarian Responce

- 76- From Amnesty International, Uganda: Breaking God's Command: Distraction of Childhood by the Lord's Resistance, London: AI 1997 AI Index AFR/59/001/1997
- 77- The Government of Uganda National Council for Children, Equity and Vulnerability: A Situation Analysis of Women, Adolescent, and Children in Uganda, 1994. Ministry of Gender and Community Development, Country Reports in Preparation for the fourth World Conference on Women 1995
- 78 - Agnes Callamard, Methodology for Gender-Sensitive Research, AI-Canada and ICHRDD: Montreal, 1999; Ukweli: Documenting Sexual Violence, AI/Netherlands and CODESRTA: London, 2000
- 79 - Documenting Human Rights Violations by State Agents: Sexual Violence, pp. 23-24

۸۰. بحث در اکتبر سال ۲۰۰۰ دوباره آغاز گردید.

۸۱. جرم فاحشه‌گری جبری در ماده‌های ۸.۱.۷، ۸.۱.۸ و ۸.۱.۹ مصوبه رم برای محکمه جنائی بین‌المللی تصریح شده است. به اساس محکمه جنائی بین‌المللی یا ICC در موارد ذیل تک تک جرایم زیر به عنوان فاحشه‌گری اجباری اطلاق می‌گردد:

۱. مرتکب جرم یک یا چندین نفر را با استفاده از طرق ذیل به اعمال با طبیعت جنسی وادار ساخته باشد: استفاده از زور، تهدید یا اجبار طوریکه این تهدید با استفاده از خشونت، بازداشت کردن، فشارهای روحی و یا استفاده از قدرت همراه باشد و یا از شرایط اجبار طوری استفاده شود که شخص مجبور شده به هیچ عنوان به عمل جنسی انجام شده موافقت نداشته ولی از روی اجبار به آن تن می‌دهد.

۲. مرتکب جرم و یا شخص دیگری در مقابل معامله جنسی و یا دلالتی برای آن منفعت مالی به دست آورد و یا انتظار به دست آوردن آنرا داشته باشد.

ماده‌های ۳.۱.۷ و ۳.۱.۸، ۳.۱.۹، متن آخرین پیشنهاد عناصر جرائم، گزارش کمیسیون آمادگی برای محکمه جنائی بین‌المللی، جولای ۲۰۰۲ سال ۲. Add. ۲/INF/۳/۰۰۰۲ PCNICC/۰۰۰۲

82 -The United Nations, The Impact of Armed Conflict on Children: Report of the Expert of the Secretary General, New York, UN, 1996, p.22

83 -Excerpts from Olivia Ward, "Falling Prey to peace: Even Aid Workers Make Use of the Sex Slaves as Europe's Human Traffickers Exploit the War Zone" Toronto Star, European Bureau, May 7, 2000

۸۴. در بوسنی و هرزگوین غیر از فاحشه‌گری اجباری باید شواهد دیگری درباره قاچاق انسانی در دسترس قرار گیرد.

85 - Executive Committee of High Commissioner's Program, Sub-Committee of the Whole on International Protection, Report on Meeting of the expert Group on Temporary Refugee in Situations of large -Scale Influx, Geneva, April 21-24, 1981, UN Doc. SC/SCP 16, 198

86 - UNHCR, Guidelines on the Protection of Refugee Women, Geneva: UNHCR, 1991 par. 36

87 - Agnes Callamard, Methodology for Gender Specific Research, Montreal, ICHRDD and AI Canada, 1999

88 - E/CN.4/1998/53/Add.2: Guiding Principles on Internal Displacement, February 11, 1998

89 - E/CN.4/1998/53/Add.2: Guiding Principles on Internal Displacement, February 11, 1998

90 - ExCom Conclusion no. 48 1987- Military or armed Attacks on Refugee camps and settlements, para 4, C

91 - United Nations High Commissioner for Refugees, Guidelines on the protection